

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

Educational Quality Assurance of Higher Education Institutions in
Eastern Suburban Zone

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

Educational Quality Assurance of Higher Education Institutions in
Eastern Suburban Zone

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยะเวชกุล

RCH

LB

2349

ค 254ก

ค. 2

เลขที่.....

เลขทะเบียน.....

วันเดือนปี.....

84065

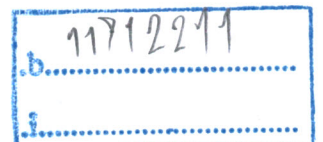
25 ก.ย. 2551

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Educational Quality Assurance of Higher Education Institutions in
Eastern Suburban Zone

DEPARTMENT OF INDUSTRIAL EDUCATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2007

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก
พ.ศ. 2550
ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล
ที่ทำงาน อาจารย์ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10250
โทรศัพท์ 0-2737-3000 ต่อ 6061 โทรสาร 0-2326-4511
อีเมล : kmchanta@kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและหัวหน้าภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 41 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา

ผลการวิจัยสรุปว่า

1. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พบว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองเขตมีสภาพการดำเนินการที่เหมือนกัน คือ ต้องปรับปรุงเรื่องการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพเนื่องจากอยู่ในระดับน้อยที่สุด
3. ปัญหาที่พบในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั้งสองเขตได้แก่ ปัญหาในการวางแผน(ไม่มีระบบกรรมการกำหนดและวางแผนที่ชัดเจน) ปัญหาในการดำเนินการตามแผน(กรรมการติดภาระการสอนและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ)และปัญหาในการตรวจประเมิน(บุคลากรขาดความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Research Title Educational Quality Assurance of Higher Education Institutions in Eastern Suburban Zone

Year 2007

Researcher Assist.Prof.Dr.Chantana Viriyavejakul

Office Department of Industrial Education,
Faculty of Industrial Education.
King Monkut's Institute of technology Ladkrabang
Chalongkrung Rd., Ladkrabang, Bangkok 10520
Phone : 0-2737-3000 Ext 6061 Fax 0-2326-4511
Email : kmchanta@kmitl.ac.th

ABSTRACT

The objectives of this research study were to 1) investigate quality assurance process in higher education institutions, 2) make comparisons on such processes and 3) examine problems of quality assurance process of higher education institutions in eastern suburban zone.

The population of this study was 41 academic department heads of higher education institutions in Ladkrabang district of Bangkok and in Samutprakarn province.

The research instrument for data collection was the questionnaire on opinions on quality assurance process.

Research findings can be concluded as follow:

1. For quality assurance process, the level of planning, implementation, examination, review, and evaluation, was lowest.
2. Regarding quality assurance process, institutions in both provinces are similar in that they have to improve planning, examination, review, and evaluation due to their lowest resulting levels.
3. Problems concerning quality assurance process institutions in both provinces are encountering are: planning (no official system to set explicit plans), keeping up with planning (officials have heavy teaching loads and are not aware of importance of quality assurance), and evaluation (lack of expertise for evaluation of quality assurance process).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

โอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ชินะตระกูล คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้โอกาสและได้รับทุนวิจัยจากงบรายได้คณะปี 2550 ในการทำวิจัย ขอขอบคุณหัวหน้าภาควิชาทั้ง 41 ท่าน จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

อนึ่งผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจไม่มากนักน้อย คุณค่าที่เป็นผลจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยะเวชกุล
ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 การกำหนดมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา.....	6
2.2 แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย.....	18
2.3 การปรับปรุงคุณภาพตามแนวความคิดของ Juran.....	20
2.4 แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA.....	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
3.5 การนำเสนอรายงานการวิจัย.....	31

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ	
การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก.....	32
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา	
ของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา	
เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก.....	36
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา	
เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก.....	54
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	57
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	57
5.2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
5.3 สรุปผลการวิจัย.....	60
5.4 อภิปรายผล.....	64
5.5 ข้อเสนอแนะ.....	66
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	68
ตอนที่ 1 รายชื่อสถาบันอุดมศึกษา.....	69
ตอนที่ 2 ประวัติและหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมือง	
ฝั่งตะวันออก.....	76
ตอนที่ 3 การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาของ	
สถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก.....	90
ตอนที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	118
ตอนที่ 5 การประกันคุณภาพการศึกษา.....	127
ตอนที่ 6 การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	
และต่างประเทศ.....	157

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร.....33
4.2	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ..... 34
4.3	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชาในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ.....35
4.4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการการศึกษาในเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน 36
4.5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมือง ฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการดำเนินการ..... 38
4.6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการการศึกษาเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ.....38
4.7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการการศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน 42
4.8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขต จังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาด้านการดำเนินการ.....44
4.9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบันการการศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ.....44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการการศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของ หัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน.....48
4.11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมือง ฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการดำเนินการ..... 50
4.12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบันการการศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้า ภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ 50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นสูงที่มุ่งพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพในสาขาวิชาต่าง ๆ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาย่อมถือว่าเป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่ศึกษามาอย่างเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ตามสมควรและสามารถเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศได้ จึงถือได้ว่าการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชาติบ้านเมืองในทุกระดับ และด้วยความสำคัญนี้เองที่เป็นภาระและความรับผิดชอบที่สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามดำเนินการให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพออกมาสู่สังคมให้ได้ ความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ในขณะนี้ในด้านของขนาด ความเชี่ยวชาญ ประสิทธิภาพและงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการทำให้รูปลักษณ์และคุณภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกมามีความแตกต่างกันออกไปซึ่งความแตกต่างนี้มิใช่เป็นสิ่งที่ผิดปกติ หากเพียงแต่ว่าสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องรักษามาตรฐานของการเรียนการสอน การจัดการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตให้ได้อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าคุณภาพขั้นต่ำที่ควรจะเป็นและยอมรับได้

สถาบันระดับอุดมศึกษาเป็นสถาบันสังคมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสถาบันอื่น ที่ต้องการความมีอิสระในการดำเนินการสูง เพื่อให้สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอน และแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ได้อย่างกว้างขวาง และปราศจากการครอบงำใด ๆ (วันชัย ศิริชนะ. 2539:1) ทิศทางในการส่งเสริมความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยได้ทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยถ่ายโอนอำนาจด้านมาตรฐานการศึกษาไปให้สถาบันอุดมศึกษาในสังกัด ด้วยการอนุมัติการมอบอำนาจในการพิจารณาเปิดสอนหลักสูตรให้สิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้สภาพการขยายตัวและความหลากหลายของระบบอุดมศึกษาไทยเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง แต่สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเปิดสอนหลักสูตรบางสาขาโดยไม่มีความพร้อม ซึ่งทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยขาดกลไกในการกำกับและติดตามซึ่งเป็นผลเสียต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวม จึงเห็นได้ชัดว่าการให้ความสำคัญในการบริหารงานวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาในช่วงการขยายตัวของระบบอุดมศึกษาจำเป็นต้องมีกลไกในการดูแลคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพไปพร้อมกันด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการ

จัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐาน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และประกันคุณภาพการศึกษาซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก”

สำหรับการประกันคุณภาพภายในนั้น หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่กระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรับรองการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก โดย “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา” เรียกโดยย่อว่า “สมศ.” ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและติดตามตรวจสอบและมาตรฐานของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษาเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา ซึ่งในส่วนของ การศึกษาระดับอุดมศึกษาปัจจุบันหน่วยงานต้นสังกัดก็คือทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เห็นว่าหน่วยงานนี้จะถูกยุบรวมกับกระทรวงศึกษาธิการ ศาสนาและวัฒนธรรม เมื่อ ปี พ.ศ.2545 ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและได้กำหนดนโยบายในการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำกับดูแลคุณภาพการศึกษามาตั้งแต่ พ.ศ.2539 สถาบันอุดมศึกษามักยึดหลักการสามประการคือ การให้เสรีภาพทางวิชาการ(Academic Freedom) ความมีอิสระในการดำเนินการของสถาบันฯ(Institutional Autonomy) และความพร้อมของสถาบันฯ ที่จะรับการตรวจสอบคุณภาพภายนอกตามหลักการของความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้(Accountability) สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบันฯ เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้มีการสร้างระบบและกลไกในการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อคุณภาพ ซึ่งปัจจุบันทบวงฯ ได้กำหนดไว้ 9 องค์ประกอบ จากนั้นจึงจัดให้มีระบบการตรวจสอบ (Quality Audit) และระบบการประเมิน (Quality Assessment) ผลการดำเนินงานของสถาบันฯ เพื่อให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็งที่จะนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

เขตชานเมืองฝั่งตะวันออกนั้นเป็นที่ตั้งของสนามบินสุวรรณภูมิซึ่งนับเป็นสนามบินที่ทันสมัยแห่งใหม่ประเทศไทย ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลบางโจลง ตำบลราชาเทวะ และตำบลหนองปรือ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยอยู่ทางทิศตะวันออกของกรุงเทพมหานครครอบคลุมเนื้อที่ประมาณ 20,000 ไร่ ซึ่งใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองราว 6 เท่า ใช้บการลงทุนในส่วนที่อยู่ภายในและภายนอกสนามบินทั้งสิ้นประมาณ 150,000 ล้านบาท เมื่อสนามบินเปิดให้บริการจะสามารถรองรับผู้โดยสารได้ 45 ล้านคน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเทศในด้านการท่องเที่ยว ธุรกิจเชิงพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม หรือแม้กระทั่งการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547:55-63)

ดังนั้นการศึกษากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกจึงเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาให้อยู่ในระดับที่เป็นที่ยอมรับในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
  2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
- โดยจำแนกตามที่ตั้ง
3. เพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านแนวปฏิบัติ ด้านการดำเนินงานและด้านการตรวจสอบและให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกเท่านั้น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากรได้แก่ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา

- 2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในข้อ 2.1

1. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรต้น คือ

- 3.1.1 สถานที่ตั้ง

- 3.1.1.1 สถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

- 3.1.1.2 สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านแนวปฏิบัติ ด้านการดำเนินงานและด้านการตรวจสอบและให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา

1.4 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ปรับใช้แนวคิดการปรับปรุงคุณภาพของ Juran และแนวคิดการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA(วงจรPDCA (Plan-Do-Check-Act), <http://www.msu.ac.th/qa/PDCA.asp>) ดังนี้

PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้น คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอดวงจร PDCAนี้ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชิวจาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่ง ได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้นของวงจร PDCA มีรายละเอียด ดังนี้

Plan (วางแผน) หมายรวมถึงการกำหนดเป้าหมาย / วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้ จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

Do (ปฏิบัติ) หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของ สภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นการประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรือ งานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริงการปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอน ที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นอุปสรรค ต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพ ของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบ และการประเมิน การปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วย ว่าการปฏิบัติ นั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการ ทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การจัดทำมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี 2) การดำเนินการ ได้แก่ การจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินการตามแผน และการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผน และ 3) การตรวจสอบ ประเมินและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด
2. สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไปซึ่ง อยู่ในเขตลาดกระบังได้แก่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิและสถาบันอุดมศึกษาในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ คือ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
3. เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก หมายถึง พื้นที่เขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและพื้นที่เขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 2.1 การกำหนดมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา
- 2.2 แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย
- 2.3 การปรับปรุงคุณภาพตามแนวความคิดของ Juran
- 2.4 แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การกำหนดมาตรฐานในการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.1 ความหมายของมาตรฐานการศึกษา

มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดที่บอกระดับของคุณภาพว่ามีระดับสูงหรือต่ำ โดยมีมาตรฐานกลางกับเครื่องวัด ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับว่าจะเป็มาตรฐาน ด้านใด มาตรฐานอะไรมาตรฐาน คือ ข้อกำหนด องค์ประกอบที่พึงประสงค์ของสินค้าหรือบริการนั้นๆ แต่มาตรฐานของ โรงเรียน หมายถึง ข้อกำหนด องค์ประกอบต่าง ๆ ของโรงเรียนว่า “ต้องมี” และ “ต้องทำ” อะไรบ้าง ถ้ามีครบ หรือ ทำครบความนั้นก็ถือว่า มีมาตรฐานหรือได้มาตรฐาน (วิชา เพชรเกษม ม.ป.ป.)

มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดทางการศึกษาที่เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสิ่งนั้น เช่น มาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิต มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัยมาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ แบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. มาตรฐานการศึกษาด้านผลผลิต หมายถึง คุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของหลักสูตร
2. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย หมายถึง คุณภาพของคน อุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่ เทคโนโลยี จำเป็นต้องมีใช้ เพื่อนำไปสู่ผลผลิตที่มีคุณภาพ
3. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ หมายถึง คุณภาพของระบบ วิธีการเทคโนโลยีเชิงระบบ

2.1.2 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา

ในการดำเนินการกำหนดมาตรฐานให้มีความเหมาะสมในปรับขนาดการบริหารและจัดการสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกันจึงมีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา 2540 : 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ค้นหลักสูตร ความต้องการทางสังคม ความเจริญก้าวหน้า ทางด้านบริหารศาสตร์ และเทคโนโลยี เอกสารมาตรฐานต่าง ๆ

2. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารการศึกษา นักพัฒนาทางการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ทางด้านมาตรฐานในกระทรวงศึกษา ร่วมกันพัฒนา มาตรฐาน และตัวบ่งชี้การศึกษา ขั้นพื้นฐาน

3. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการ บรรณาธิการกิจ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ได้ 2 ครั้ง

4. ส่งร่างมาตรฐานตัวบ่งชี้ ที่บรรณาธิการกิจ แล้วให้กลุ่มโรงเรียน คณบดีคณะครุศาสตร์ ทั่วประเทศได้พิจารณา

5. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 25 คน บรรณาธิการกิจอีกครั้ง

6. เสนอกระทรวงศึกษาธิการพิจารณา เพื่อประกาศใช้เป็นมาตรฐานกลาง

7. จัดทำเกณฑ์ในแต่ละตัวบ่งชี้ และสร้างเครื่องมือวัด

2.1.3 ประโยชน์ของการกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษา นับว่ามีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งก่อให้เกิด ประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนด กระบวนการบริหารและกระบวนการจัดการเรียนการสอนจะต้องจัดการ อย่างไร สถานศึกษาจะต้องมีการควบคุมคุณภาพอย่างไร การทำงานให้เป็นมาตรฐานจะต้อง ดำเนินการอย่างไร

2. ทำให้กรมเจ้าสังกัด และเขตพื้นที่การศึกษามีแนวทางในการจัดปัจจัยความพร้อมด้าน ต่าง ๆ ให้สถานศึกษาพึงมีพึงได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

3. เป็นการกำหนดความสำเร็จขั้นต่ำที่ควรจะทำได้

4. เป็นการป้องกันการเลื่อนไหลกลับไปยังมาตรฐานที่ต่ำกว่า

5. ทำให้สะดวกในการที่จะกำกับ ตรวจสอบ ประเมิน และรายงาน

2.1.4 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษา ร่วมกันพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้นักเลาการเสียหายโดย เป้าหมายที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่ เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้อง วางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผล และพัฒนา ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะ ต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษา มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมี คุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

2.1.5 แนวคิดและหลักการในการประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาที่มีการพัฒนากันอยู่ขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและ เสริมแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่ มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตาม มาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับ ดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอก แต่ก็ยังถือว่าเป็น การประเมินภายใน เพราะดำเนินการโดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษาซึ่ง จะดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะๆ ตามที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพอันเป็นการเตรียม ความพร้อมก่อนรับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา ซึ่งเป็นองค์การมหาชน

2.1.6 แนวคิดตามหลักการบริหาร

ตามหลักการบริหารนั้น การประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้ บรรลุ เป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ใช้ในการ ทำงานให้ประสบผลสำเร็จ โดยจะต้องมีกระบวนการวางแผน ทำตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพดี ผู้บริหารและครูใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานศึกษามีการร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีคุณสมบัติเป็นอย่างไร และถ้าจะให้มีความสมบัตินั้นก็ต้องช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

การประกันคุณภาพในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ร่วมกัน วางแผน กำหนดเป้าหมายและวิธีการ ลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูล เพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงแล้วร่วมกันปรับปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพ กับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผน (P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) และร่วมกันปรับปรุง (A) จะเห็นว่ามี ความสอดคล้องกัน

2.1.7 หลักการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา จำเป็นต้องมีหลักการและแนวทางในการดำเนินการเพื่อประกันคุณภาพ มีผู้ที่เสนอหลักการการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จะยังคงยึดถือหลักการของการให้เสรีภาพ และอิสระภาพในการ พัฒนาความคิดและการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา กล่าวคือ ยังคงควมมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) และควมมีอิสระในการกำหนดแนวทาง ในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการ (Autonomy) ซึ่งดำเนินการอยู่บนพื้นฐานและองค์ประกอบโดยทั่วไป คือ วัตถุดิบ (input) กระบวนการผลิต (process) และผลผลิต (output)

วัตถุดิบ คือ พื้นฐานของแต่ละคน และคุณสมบัติ รูปลักษณะของนักศึกษาที่พึงปรารถนา ตามปรัชญาและหลักสูตรการเรียนการสอน และหากวัตถุดิบอย่างนักศึกษาที่ส่งเข้ากระบวนการ ผลิตมีคุณสมบัติดี มีความรู้ดี มีความพร้อมเพียงพอ ก็สามารถจะผลิตออกมาให้มีคุณภาพดีด้วย

กระบวนการผลิต คือ เป็นกิจกรรมการเรียนการสอน การปรุงแต่ง เสริมความรู้ สร้างและพัฒนา บุคลิกภาพ พัฒนาความคิด สร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ ซึ่ง จะสอดคล้องกับกระบวนการบริหารจัดการของแต่ละสถาบันเป็นสำคัญ

ผลผลิต คือ บัณฑิตที่มีคุณสมบัติ ตามที่สถาบันกำหนดความต้องการไว้ อันจะสะท้อนถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต ประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารของสถาบันอุดมศึกษา และมีเกณฑ์ที่คอยบอกถึงคุณภาพอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการดำเนินการให้การศึกษานำไปสู่การประกันคุณภาพการศึกษานั้น จำเป็นต้องจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถาบันอันมีองค์ประกอบ 3 ขั้นตอน คือ

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)
2. การประเมินผลการดำเนินการ (Quality Assessment)
3. การตรวจสอบคุณภาพภายใน (Quality Audit)

หลักการโดยทั่วไป การประกันคุณภาพจะได้ผลดีขึ้นอยู่กับกระบวนการของการทำงาน และผลงานที่จะได้มาตรฐานขั้นสูง ย่อมต้องอาศัยตัวบ่งชี้คุณภาพที่เชื่อมั่นได้ อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในอนาคต

2.1.8 การประกันคุณภาพภายใน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อให้เป็นไปตามสาระในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สถานศึกษาควรดำเนินการให้ครอบคลุมแนวทางหลักดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในเป็นประจำทุกปี โดยควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2543
2. ให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
3. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในทุกขั้นตอน ควรเน้นการประสานงานและการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุคลากรภายในสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน และเขตพื้นที่การศึกษา
4. สถานศึกษาควรจัดทำรายงานผลการประกันคุณภาพภายในให้เรียบร้อย ก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่ของทุกปี โดยแสดงผลการประเมินคุณภาพการศึกษา แนวทางหรือแผนงานในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีการศึกษาต่อไป แล้วเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงกำหนด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตลอดจนสาธารณชน

จากแนวทางดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ควรมีการศึกษาขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวความคิดหลักดังต่อไปนี้

1. แนวคิดตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
2. แนวคิดตามระบบการบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.9 แนวคิดตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ประกอบด้วยการดำเนินงานตามองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน ประกอบด้วย

1.1 การกำหนดมาตรฐาน ด้านผลผลิต บัณฑิต และกระบวนการ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน หมายถึง การพัฒนาบัณฑิตต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) เป็นการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย

2.1 การประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา

2.2 การติดตามและตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 การปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ประกอบด้วย

3.1 การทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

3.2 การประเมินเพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3.3 การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมหรือการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.10 แนวคิดตามหลักการบริหาร

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามหลักการบริหารนั้น เป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ต้องการ โดยผู้บริหารและครูในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร แล้วช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และพัฒนาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้การทำงานได้ผลและมีคุณภาพดีบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่กำหนด

ถ้าพิจารณาแนวคิดเกี่ยวกับระบบการประกันคุณภาพที่ประกอบด้วย การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพ กับหลักการบริหารที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) ซึ่งประกอบด้วย การร่วมกันวางแผน (P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (D) ร่วมกันตรวจสอบ (C) และร่วมกันปรับปรุง (A) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการและจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่า การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพมาตรฐานที่ต้องการ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในต้องคำนึงอยู่เสมอว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นงานที่ดำเนินการ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการ พัฒนาปรับปรุงคุณภาพ ที่ดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องตามวงจรการบริหารงาน คือ ร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติงานตามแผน (Do) ร่วมกันตรวจสอบ (Check) และร่วมกันปรับปรุง (Act) และต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับตรวจสอบ ประเมินผล และประกันคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานที่เขียนในรูปของความคาดหวังที่ สถานศึกษาจะต้องบรรลุถึง ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในที่ กระทรวงศึกษาธิการจะประกาศใช้ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยสังเขป มีดังนี้

1. มีการจัดระบบบริหารเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดให้มีกลไก รับผิดชอบดูแลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาโดยตรงและชัดเจน ซึ่งอาจจะ กำหนดในรูปของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นการเฉพาะ และสถานศึกษา ควรจัดองค์การรองรับทุกระดับ เช่น มีคณะทำงานประกันคุณภาพระดับแผนกวิชา/ประเภทวิชา ระดับหลักสูตร และระดับสถาบัน

2. มีการจัดระบบสารสนเทศ ซึ่งระบบสารสนเทศเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกระบวนการทำงาน ประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากต้องมีการตัดสินใจในทุกระดับที่ต้องอาศัยข้อมูลและ สารสนเทศเป็นแนวทาง เช่น การตัดสินใจในเรื่องการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลผลการเรียนรู้/ผลการปฏิบัติงานในปัจจุบันและอดีตของผู้เรียนราย คนรายกลุ่ม รวมทั้งความต้องการในอนาคตของผู้เรียนและการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสนอง เป้าหมายจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลในการเลือกยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

3. มีการพัฒนามาตรฐานการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้กำหนดมาตรฐานระดับ สถานศึกษา รวมทั้งตัวบ่งชี้คุณภาพ ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการ เรียนรู้ เช่น มาตรฐานวิชาชีพและมาตรฐานการดำเนินงาน การบริหารจัดการ โดยให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาระดับชาติ/สังกัด ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและประเมินผล และเทียบเคียงกับประเมินจากภายนอก

4. มีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (Plan) เป็นขั้นตอนแรกของการ พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน ในแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา ไปสู่เป้าหมายในช่วงระยะเวลาที่กำหนด เช่น ภายใน 3-5 ปี สำหรับระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับการจัดทำแผน ซึ่งเรียกว่า แผนปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษา (School Improvement Plan) ไว้ 7 ประการ ดังนี้

4.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัญหา สภาพความจำเป็น อย่างเป็นระบบและมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

4.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้ อย่างต่อเนื่องชัดเจนและเป็นรูปธรรม

4.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักฐานทางทฤษฎีหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิง ประจักษ์ที่อ้างอิงได้ ให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่ เป้าหมายที่กำหนดไว้

4.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

4.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้เรียน ให้ร่วม รับผิดชอบและดำเนินงานตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 กำหนดบทบาทหน้าที่และแนวทางให้บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรใน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

4.7 กำหนดการจัดงบประมาณ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

5. การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงานตามภาระงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน ในขั้น นี้จึงต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี มีการส่งเสริมสนับสนุนและจัดสรรทรัพยากรเพื่อการ ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี รวมทั้งการกำกับติดตามและนิเทศการดำเนินงานต่าง ๆ

6. ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ (Check) เป็นขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในโดย สถานศึกษา เพื่อรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขั้นตอนนี้สถานศึกษาจะต้องวางแผนและ กำหนดเครื่องมือ เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แปลความ สรุปผลการประเมินและเขียนรายงาน เป็นรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ พร้อมทั้งเสนอต่อหน่วยงาน ต้นสังกัด และสาธารณชน และในขั้นตอนนี้ก็ต้องเป็นการดำเนินงานต่อเนื่องทุกปี

7. การนำผลการประเมินมาปรับปรุง (Act) เป็นขั้นตอนของการนำเอาผลการตรวจสอบ การทบทวนและการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร ใช้ใน การวางแผน และใช้จัดทำเป็นสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ต่อไป ระดับอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันนั้น เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการตามภารกิจหลักอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่ต้องการ

2.1.11 มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประชุมในคุณภาพภายนอก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานการประกันคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอกนั้น มาตรา 4 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

การประกันคุณภาพภายนอก” หมายความว่า “การประเมินผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา”

จากคำจำกัดความในมาตรา 4 จะเห็นชัดเจนว่า คำว่าการประกันคุณภาพนั้นหมายถึงสถานศึกษาประกันต่อผู้เรียน โดยมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ประเมินสถานศึกษา เพื่อรายงานต่อสาธารณะ ฉะนั้น การประกันกับการประเมินจึงเป็นเรื่องเดียวกัน การประกันคุณภาพภายนอกของระบบการศึกษาแตกต่างจากภาคธุรกิจ ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพและการประเมินจากภายนอกจะเป็นแนวความคิดเริ่มต้นในภาคธุรกิจและใช้กับการผลิตสินค้าที่มีบุคคลหรือพนักงานเป็นผู้ทำการผลิต แต่สินค้านั้นไม่สามารถผลิตตัวเองได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับเรื่องของการศึกษา ที่ครูเป็นเพียงผู้ช่วยชี้แนะ โดยผู้เรียนเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

การประเมินผลภายนอกและการประกันคุณภาพภายนอกจึงมีความแตกต่างกันอย่างมาก ระหว่างการศึกษาของคนที่การผลิตสินค้าแต่เวลาที่คนในภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมพูดถึงเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา มักจะเน้นแต่เรื่องที่จะมองจากบุคคลภายนอกเข้ามาเหมือนกับมองสิ่งของ ไม่ได้มองกระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง ฉะนั้นผลผลิตของภาคอุตสาหกรรมกับผลผลิตของภาคการศึกษาจึงมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

2.1.12 การประกันคุณภาพการศึกษากับการประเมินภายนอก

แนวความคิดนี้ก็ยังหนักไปทางการมองเข้ามาจากภายนอก ระบบของประเทศอังกฤษนั้นเน้นเรื่องการสอนเป็นสำคัญและโดยที่สำนักมาตรฐานการศึกษาของประเทศอังกฤษเป็นหน่วยงานที่พัฒนาขึ้นมาจากสำนักตรวจการของพระราชินี (Her Majesty Inspector General) ซึ่งเน้นเรื่องการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ จากภายนอกมานานและเป็นวัฒนธรรมอำนาจ จึงให้ความสำคัญกับการประเมินภายนอก

จากการศึกษารายละเอียดในคู่มือและแนวคิดของ OFSTED พบว่าอังกฤษยังเน้นเรื่องการประเมินจากข้างนอก ให้ความสำคัญกับสำนักงานมาตรฐานการศึกษา (OFSTED) และผู้ประเมิน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอก ฉะนั้นในช่วงแรกอังกฤษจึงเน้นการประเมินที่ยาวนาน ถึงแม้จะมีบุคคลภายนอกเข้ามา
มาร่วมด้วย แต่ก็ยังมองภาพของครูและภาพการศึกษาที่เป็นด้านลบอยู่มากในการออกรายงาน
ช่วงแรก ๆ เรื่อง Good Schools and Bad Schools จึงได้รับการต่อต้านจากวงการครูของประเทศ
อังกฤษค่อนข้างมาก

กรณีของประเทศนิวซีแลนด์ ก็เช่นเดียวกับของอังกฤษคือ เน้นเรื่องการสอนมากกว่าการ
เรียนรู้ แต่รูปแบบค่อนข้างเป็นการผสมผสาน ระหว่างการประเมินภายในกับการประเมินภายนอก
จึงทำให้ระบบของ นิวซีแลนด์ เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นมิตรกับผู้เรียนและครูมากกว่าระบบ
อังกฤษ

สำหรับประเทศไทยจะเป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่นที่สุด เป็นรูปแบบที่ผสมผสาน และบูรณาการ
และได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็น
สำคัญ การเรียนเป็นสิทธิของผู้เรียนและสมองของผู้เรียนมีพลังในการเรียนรู้อย่างมหาศาลดังนั้น
การเรียนรู้และการประกันการ เรียนรู้จึงเป็นเรื่องเดียวกัน

2.1.13 มาตรฐานการเรียนรู้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีการกำหนด “มาตรฐานการศึกษา” ประกอบด้วย
มาตรฐานที่สำคัญ ๆ อยู่ 4 เรื่อง คือ

- 1) มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน กำหนดให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ กำหนดว่าในช่วงอายุหนึ่ง
ช่วงเวลาหนึ่ง ผู้เรียนควรมีมาตรฐานการเรียนรู้อะไรบ้าง
- 2) มาตรฐานการสอนของครู กำหนดว่าครูควรมีมาตรฐานในการสอนอย่างไร และอาจจะไม่ใช่
พิจารณาจากกระบวนการสอนอย่างเดียว แต่พิจารณาจากผลผลิตของครูคนหนึ่งหรือหลายคน
- 3) มาตรฐานการบริหารของผู้บริหาร เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ จึง
ต้องมีการกำหนดมาตรฐานของการบริหารในแต่ละระดับ
- 4) มาตรฐานของตัวป้อน เช่น ครู วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ เป็นต้น

มาตรฐานการเรียนรู้ร้อยละ 50 มาตรฐานการสอนร้อยละ 20 และมาตรฐานการบริหาร
ร้อยละ 20 ที่เหลืออีกร้อยละ 10 เป็นมาตรฐานของปัจจัยป้อน จะทำให้การบริหารและการจัด
การศึกษาง่ายขึ้น และเป็น มาตรฐานใหม่ที่สอดคล้องกับแนวการปฏิรูป

(แนวความคิดของ จำรัส นองมาก คือกำหนดเป็นมาตรฐานผู้เรียน ร้อยละ 50 มาตรฐานครูร้อยละ
25 และมาตรฐานผู้บริหารร้อยละ 25) (รุ่ง แก้วแดง 2544 : 122)

2.1.14 การประเมินคุณภาพภายนอก

ประกอบกรด้วยการตรวจเยี่ยม และการติดตามผลการพัฒนาของสถานศึกษา ในการ
ตรวจเยี่ยม นั้น ผู้ประเมินจากภายนอกจะเข้าไปดูผลการดำเนินงานที่สถานศึกษาทำได้แล้วในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินตนเอง ฉะนั้นการประกันคุณภาพภายในและการประเมินผลภายนอกจะใช้รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเหมือนกัน โดยยึดการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาเดียวกัน และจะใช้รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาเป็นหลักฐานสำคัญในการประเมิน

2.1.15 กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้กำหนดขั้นตอนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา ผู้ประเมินภายนอกรวบรวมข้อมูลที่สถานศึกษาจัดส่งมาให้สำนักงานรับรองมาตรฐานฯ ล่วงหน้า คือ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์รายงานและเอกสาร กำหนดประเด็นและรายการข้อมูลที่จะตรวจสอบ หน้าที่จะไปตรวจเยี่ยม แจ้งกำหนดการตรวจเยี่ยมต่อสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะผู้ประเมินภายนอกเข้าไปตรวจเยี่ยมทำการประเมินคุณภาพสถานศึกษาทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนและการบริหารตามที่กำหนดในมาตรฐานการศึกษาชาติ เพื่อยืนยันว่าผลการประเมินตนเองของสถานศึกษามีความถูกต้อง มีเหตุผลและหลักฐานสนับสนุนเพียงพอ โดยผู้ประเมินจะประชุมร่วมกับบุคลากรของโรงเรียน สังเกตการณ์เรียนการสอน สัมภาษณ์พูดคุยกับผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้บริหาร ครูรอง ผู้แทนชุมชน กรรมการสถานศึกษา และบันทึกข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบแล้ว คณะผู้ประเมินจะนำข้อมูลหรือข้อค้นพบที่ได้มาอภิปรายร่วมกันเพื่อวิเคราะห์สรุปผลตามมาตรฐานและให้เสนอแนะ แล้วนำเสนอผลแก่บุคลากรของสถานศึกษาด้วยวาจาเพื่อรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และให้โอกาสสถานศึกษาชี้แจงในกรณีที่เห็นว่าข้อค้นพบไม่ถูกต้อง ทั้งนี้ข้อค้นพบที่รายงานจะต้องเป็นผลจากการประชุมร่วมกันของผู้ประเมินทั้งคณะ

ขั้นตอนที่ 3 หลังการตรวจเยี่ยมสถานศึกษา คณะผู้ประเมินร่วมกันจัดทำร่างรายงานผลการประเมิน สถานศึกษาโดยนำข้อมูลทั้งหมดมาเขียนให้ตรงตามหลักฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ และตรงตามที่ได้ รายงานให้สถานศึกษาทราบด้วยวาจา แล้วส่งร่างรายงานฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการแต่งตั้งจาก สมศ. พิจารณาความถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และเชื่อถือได้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขตามความจำเป็น จากนั้นจึงจัดส่งรายงานให้สถานศึกษาตรวจสอบและโต้แย้งภายใน 15 วัน หลังจากพิจารณาข้อโต้แย้ง อาจจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยืนยันตามรายงานจากนั้นจึงนำเสนอ สมศ. เพื่อให้การรับรองและเผยแพร่ต่อไป

2.1.16 การรายงานผลการประเมินสถานศึกษา

การรายงานผลการประเมินนั้นเป็นอำนาจและหน้าที่ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จะกำหนดแบบประเมินให้โรงเรียนก่อน เมื่อโรงเรียนกรอข้อมูลการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเมินตนเองให้ครบถ้วนแล้วผู้ประเมินภายนอกก็เข้ามาตรวจสอบเรื่องความถูกต้องสมบูรณ์ รายงานนั้นก็จะเป็นรายงานของสถานศึกษา เป็นรายงานที่เสนอต่อประชาชนและสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.17 บทบาทของผู้ประเมินภายนอก

ผู้ประเมินภายนอกนั้น จะต้องมีการฝึกอบรมและพัฒนาให้เข้าใจบทบาทของผู้ประเมิน ภายนอกคือ เข้าไปสนับสนุน ส่งเสริม เป็นกระจกส่องให้กับการบริหารสถานศึกษา หลักสูตรการ ฝึกอบรมของผู้ประเมินภายนอกจะต้องกำหนดสิ่งต่างๆ ไว้ชัดเจน ซึ่งเป็นเรื่องเทคนิค ที่สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาดำเนินการ

2.1.18 ประโยชน์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม นับตั้งแต่ผู้เรียน สถานศึกษา พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1. ผู้เรียน จะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ เรียนในสิ่งที่ สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด เรียนจากประสบการณ์จริง คิดเป็น ทำเป็น ไม่เครียดจาก การเรียนจนต้องพึ่งยา เสพติด มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นคนดี คงแก่้งและเรียนรู้อย่างมีความสุข
2. พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน จะมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนการ พัฒนาการจัดการศึกษา มีส่วนร่วมในการประเมินและพัฒนาสถานศึกษา รวมทั้งได้รับรู้ข้อมูลจาก ผลการประเมินภายนอก
3. สถานศึกษา การประเมินภายนอกจะกระตุ้นให้สถานศึกษามีการทบทวน และปรับปรุง กระบวนการประเมินภายในของตนเอง ได้รับคำแนะนำจากผู้ประเมินในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา รวมทั้งสามารถใช้ผลการประเมินเพื่อขอรับความช่วยเหลือทางวิชาการและการ สนับสนุนด้านงบประมาณต่อไป
4. หน่วยงานที่กำกับดูแล ทั้งในระดับเขตพื้นที่และในส่วนกลาง จะได้รับข้อมูล ประกอบการพัฒนา นโยบายและแผน การตัดสินใจและการสนับสนุนได้ถูกต้องตรงตามสภาพและ ความต้องการที่แท้จริงของสถานศึกษา
5. สังคมและประเทศชาติ ได้การศึกษาที่มีคุณภาพ ได้สมาชิกที่มีคุณภาพ นำไปสู่การ พัฒนาสังคมและประเทศชาติ เสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

2.2 แนวคิดในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย

2.2.1 แนวคิดในการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษานำมาจากวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพขององค์กรทางการศึกษา เดล (Dale, 1994 ,p.5) ได้อธิบายถึงวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่ การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาการความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือ เป็นการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาด หรือปัญหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Retrospective หรือ Reactive) การบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบที่สองเป็นสิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในสองทศวรรษหลังนี้มีลักษณะที่เน้นการป้องกันก่อนที่ความผิดจะเกิดขึ้น (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพ และการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) (Dale,1994) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมดที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้าอันเป็นสิ่งจำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่าสินค้าหรือบริการหนึ่ง ๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่วางไว้ ส่วนการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบหรือ TQM นั้น Dale (Dale,1994,p.6) ได้ให้คำจำกัดความว่า "TQM เป็นปรัชญาการบริหารจัดการที่ครอบคลุมกิจกรรมทั้งปวงที่จะตอบสนองความคาดหวังและความต้องการต่าง ๆ ของลูกค้าและชุมชนและเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่าที่สุดโดยการพัฒนาและใช้ประโยชน์สูงสุดจากศักยภาพของพนักงานทุก ๆ คน ในอันที่จะมุ่งมั่นไปสู่การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง"

จะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นระดับหนึ่งของวิวัฒนาการของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพที่ยังไม่บรรลุถึงขั้นของ TQM แต่ก็ได้เปลี่ยนแปลงอย่างเด่นชัดจากการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบเก่าที่เน้นการตรวจจับ โดยให้หันมาเน้นการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่าผลผลิตที่ออกมาจะมีคุณภาพตามที่คาดหวัง ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ การประกัน คุณภาพเป็นวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากการตรวจสอบและการควบคุมเชิงคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัด สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาก็ คือ การสร้างความมั่นใจ โดยการมีมาตรการป้องกันไม่ให้ความผิดพลาดเกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นการออกแบบและขั้นดำเนินงานจนถึงขั้นที่ได้ผลผลิตออกมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ก็จะมีการนำผลการประเมินในทุกชั้นตอนใช้เพื่อการวางแผน ออกแบบและการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)

สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้กับบ้านเมือง และเป็นสถาบันหลักที่มีบทบาทในการชี้นำสังคมมาโดยตลอดสังคมทั่วไปให้การยอมรับและให้ความสำคัญกับสถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นสถาบันหลัก ของประเทศ ที่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ สามารถพึ่งพาได้ จากความคาดหวังของสังคมและความรับผิดชอบในภารกิจที่มีอยู่ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ความพยายามที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้ครบถ้วนและรักษาความเชื่อมั่นของสังคมให้คงอยู่ตลอดไป (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540)ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่ยึดถือหลักการของการให้เสรีภาพและอิสรภาพในการพัฒนาความคิดและการปฏิบัติแก่สถาบันอุดมศึกษา คือ ความมีเสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) และความมีอิสระในการกำหนดแนวทางในการบริหารและดำเนินการใด ๆ ทางวิชาการ (Autonomy) เพื่อความมีคุณภาพภายในสถาบันอย่างเต็มที่แต่ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากหน่วยงาน หรือองค์กรภายนอกด้วย ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักของสังคมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นจะเป็นไปตามหลักการที่ว่าหากสถาบันอุดมศึกษาสามารถควบคุมองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตบัณฑิตให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพพร้อมทั้งมีระบบของการตรวจสอบและประเมินจากภายนอกแล้วคุณภาพบัณฑิตจะดีด้วยการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนเข้าสู่อาชีพระดับสูง เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับความเติบโตของประเทศ โดยมีกรอบภารกิจหลักที่สถาบันอุดมศึกษาจะปฏิบัติ 4 ประการ คือ(ทบวงมหาวิทยาลัย. 2540)

1. การจัดการเรียนการสอน
2. การวิจัย
3. การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

กรอบภารกิจทั้ง 4 ด้านนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติภารกิจและพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถสนองต่อความต้องการของประเทศและสังคมได้ แต่ในระยะที่ผ่านมาได้มีสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องมีการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้น ดังนี้

1. ประเทศไทยยังไม่เคยมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจน การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นการกำกับดูแลก่อนการดำเนินการ(Pre-Auditing) การเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการยังมีน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มากและไม่มีการใด ๆ ที่บ่งชี้ได้ว่าการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีคุณภาพหรือไม่เพียงใด

2. สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีความไม่ทัดเทียมกันในคุณภาพการศึกษามากขึ้น ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เพราะบัณฑิตที่จบการศึกษามีระดับคุณภาพที่แตกต่างกัน

3. แนวโน้มของการแข่งขันกันของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีระบบควบคุมคุณภาพที่ชัดเจนรองรับเพื่อประกันควมมีคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ มี 3 ประเภท คือ

3.1 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

3.2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

3.3 สถาบันอุดมศึกษาของต่างประเทศที่เข้ามาดำเนินการในประเทศไทยในรูปแบบต่าง ๆ

4. การมีระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่ดีจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรในสถาบันได้มีการตื่นตัวในการพัฒนาตนเองและพัฒนาคุณภาพต่าง ๆ ในสถาบันอยู่อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลดีแก่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยตรง

5. แนวโน้มความต้องการบัณฑิตที่มีคุณภาพและความรอบรู้ที่ทันสมัยมีมากขึ้น เป็นผลมาจากการพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในภาครัฐและเอกชน ถ้าหากไม่มีการพัฒนาระบบการศึกษาและการดำเนินให้ดีแล้วย่อมไม่สามารถผลิตบัณฑิตที่สนองต่อตอบความต้องการของสังคมได้

6. การมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะเป็นรากฐานของการพัฒนาองค์ความรู้ในสถาบันอย่างต่อเนื่อง

7. การสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถาบันต่าง ๆ โดยทัดเทียมกันจะส่งผลให้บัณฑิตที่จบการศึกษาออกมามีคุณภาพที่ใกล้เคียงกัน ทำให้การเคลื่อนย้ายถ่ายเทบุคลากรอันเนื่องมาจากความพยายามที่จะแสวงหาคนมีคุณภาพมาทำงานลดลง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3 การปรับปรุงคุณภาพตามแนวความคิดของ Juran

Juran and Gryna (1993:7) ได้ให้ความหมายของคุณภาพว่า การบรรลุตามข้อกำหนดของสินค้าหรือการบริการ ซึ่งต้องเกิดจากการตัดสินใจว่า สินค้าหรือบริการนั้นผ่านหรือไม่ผ่านตามข้อกำหนด แต่ก็ยังให้ความสำคัญกับความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้าด้วยเช่นกัน สำหรับ Juran and Gryna (1993:7) ให้ความหมายเพิ่มเติมในระยะหลังว่า คุณภาพต้องพิจารณาความพึงพอใจของลูกค้า ความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า จึงเป็นความหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะที่มีนักวิชาการหลายคนระบุได้ เช่น Goetsch and Davia (1994:4) ให้ความหมายว่า คุณภาพเป็นภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีความ เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริการ บุคคล กระบวนการ และสิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้จะต้องเป็นไปตามความคาดหวังหรือเกิดความหวัง จะเห็น ได้ว่า ความหมายของคุณภาพ มีการกล่าวถึงไว้ใน 2 มิติ คือ มิติของสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้ มาตรฐานเป็นตามข้อกำหนดและมิติของความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า ดังเช่นที่ Sallis (1993: 22-24) กล่าวว่า คุณภาพมีความหมายใน 2 ลักษณะคือ ความหมายเชิงสมบูรณ์ (Absolute meaning) ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับความดี ความงาม และความจริง เป็นการแสดงถึง ความมีมาตรฐานสูงสุด ส่วนความหมายในเชิงสัมพันธ์ (Relative meaning) เป็นการเปรียบเทียบสินค้า ที่ผลิตขึ้นให้ได้มาตรฐานที่กำหนดและตรงตามความคาดหวังและความต้องการของลูกค้า สำหรับ Nicholls (1993:50-52) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพว่าเป็นลักษณะของสินค้าและ บริการ วิธีการผลิตและความต้องการของลูกค้า โดยกล่าวเน้นถึงพัฒนาการคุณภาพ 4 ชั้นได้แก่ 1) การผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐาน 2) ความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย 3) สิ่งที่ถูกค้าต้องการ 4) การได้ ในสิ่งที่มีค่าสูงสุดแก่ลูกค้า ดังนั้น สิ่งที่ Nicholls กล่าวถึงและแตกต่างออกไปคือ การให้ ความสำคัญกับกระบวนการในการผลิต ซึ่ง Goetsch and Davis ได้กล่าวถึงเช่นกัน จาก ความหมายของ " คุณภาพ" ที่กล่าวข้างต้นซึ่งนักวิชาการหลายคนได้กล่าวไว้มีประเด็นที่ คล้ายคลึงกันและการแตกต่างกันอยู่บ้าง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแล้ว พบว่าความหมายของ คุณภาพมีลักษณะที่เน้นการพิจารณาถึงผลผลิตและการบริการ วิธีการหรือกระบวนการผลิต และ ความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ดังนั้นโดยสรุปแล้ว คุณภาพ หมายถึง คุณลักษณะของ สินค้าและบริการที่ต้องตรงตามข้อกำหนด เหมาะสมและคุ้มค่ากับการใช้ และต้องเป็นสิ่งที่สร้าง ความพึงพอใจและตรงกับความต้องการของลูกค้า โดยมีกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐานและ สามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความคาดหวังลูกค้าจากความหมายของคุณภาพตามที่ได้กล่าว มาแล้วเป็นการให้ความสำคัญต่อคุณลักษณะของสินค้าและบริการที่ต้องตรงตามข้อกำหนด และสอดคล้องกับความพึงพอใจและความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ แต่คุณภาพตาม ความหมายทางการศึกษาเป็นกระบวนการสอนการพัฒนา ซึ่ง Guray แสดงทัศนะว่า "มนุษย์คือ ความหลากหลาย และเข้ามาสู่ระบบการศึกษาพร้อมกับความแตกต่างในประสบการณ์ อารมณ์ และทัศนะ ดังนั้นการพิจารณาว่านักเรียนเป็นเสมือนสินค้าอาจทำให้เกิดการละเลยต่อความ สลับซับซ้อนของกระบวนการเรียนรู้และความเป็นปัจเจกชนของบุคคลไป " (Gray, 1992 อ้างถึง ใน Sallis, 1993:28) แต่การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครอง ทั้งหมดก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพแล้ว เนื่องจากความ ต้องการของผู้รับบริการอาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม หรือเป็นสิ่งที่ผู้รับบริการจำเป็นต้องได้รับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Ovretveit ได้เปรียบเทียบการจัดการศึกษากับการให้บริการสุขภาพ (Ovretveit อ้างถึงใน Whatmough, 1994:92) ได้เสนอว่าคุณภาพการศึกษามี 3 ด้าน คือ

- 1) คุณภาพด้านผู้บริการ หมายถึงสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการจากการศึกษา
- 2) คุณภาพด้านนักการศึกษา หมายถึงการบริการทางการศึกษาที่สอดคล้องกับสิ่งที่นักศึกษากำหนด โดยมีการเทคนิคและกระบวนการที่ทำให้เชื่อว่าผลที่ได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ
- 3) คุณภาพด้านการจัดการ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลผลิต และเป็นไปตามแนวทางที่ผู้มีอำนาจระดับสูงกำหนด

ตามแนวคิดของ Ovretveit คุณภาพการศึกษาจะเป็นการประสานระหว่างการให้บริการในสิ่งที่เป็นความจำเป็นที่นักวิชาการกำหนด และการสนองความต้องการให้แก่ผู้รับบริการโดยคำนึงถึงการลงทุนอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

Whatmough (1994: 94-95) ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน โดยระบุว่าคุณภาพการศึกษาสามารถพิจารณาจากทัศนะของบุคคล 2 ฝ่าย คือ

- 1) คุณภาพตามทัศนะของผู้รับบริการ เป็นการบริการให้สอดคล้องกับความต้องการและความหวังของผู้รับบริการ
- 2) คุณภาพตามทัศนะของนักการศึกษา เป็นการให้ความสำคัญแก่หลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

สำหรับ Sallis (1993: 29-30) กล่าวถึงคุณภาพการศึกษาโดยเน้นในด้านกระบวนการ โดยกล่าวว่า การศึกษาเป็นการให้บริการมิใช่การผลิต ดังนั้นคุณภาพที่เกิดขึ้นจึงเป็นคุณภาพการให้บริการซึ่งมีลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการ นอกจากนั้นคุณภาพที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นให้บริการ การใช้วิธีการตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพจึงไม่ทันการ จำเป็นต้องควบคุมคุณภาพด้วยการมีกระบวนการประเมินผลตลอดเวลา โดยมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จที่เป็นนามธรรมมากกว่ารูปธรรม

Cheng and Tam (1997:22-31) ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาโดยใช้กรอบความคิดของวิธีการเชิงระบบและแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์การ(TQM) ว่า คุณภาพการศึกษาเป็นคุณลักษณะของกลุ่มองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตของระบบการศึกษา โดยดำเนินการให้บรรลุตามความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก แต่คุณภาพการศึกษาถือเป็นแนวคิดที่มีหลายมิติและไม่สามารถที่จะประเมินโดยใช้ตัวชี้วัดเพียงตัวเดียว ทั้งนี้เพราะความคาดหวังของผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีหลากหลาย จะมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากสำหรับสถาบันการศึกษาที่จะทำให้บรรลุความคาดหวังของทุกฝ่ายในเวลาเดียวกัน Cheng and Tam ได้นำแสดงรูปแบบของคุณภาพการศึกษา 7 รูปแบบ ดังนี้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) รูปแบบที่คำนึงถึงเป้าหมายและข้อกำหนด 2) รูปแบบที่คำนึงถึงทรัพยากรนำเข้า 3) รูปแบบที่คำนึงถึงกระบวนการ 4) รูปแบบที่คำนึงถึงความพึงพอใจ 5) รูปแบบที่คำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมาย 6) รูปแบบที่คำนึงถึงความปราศจากปัญหาและ 7) รูปแบบที่คำนึงถึงการเรียนรู้ขององค์กร อย่างไรก็ตามรูปแบบทั้ง 7 นี้จะสะท้อนถึงจุดเน้นที่แตกต่างกันของสถาบันในการสร้างคุณภาพการศึกษา ดังนั้น เพื่อให้เกิดคุณภาพทั่วทั้งองค์กรและเป็นการพัฒนาการศึกษาในระยะยาว จึงจำเป็นที่จะต้องใช้รูปแบบทั้ง 7 รูปแบบ ซึ่งอาจนำมาบูรณาการเข้าด้วยกัน โดยเน้นให้เกิดรูปแบบที่คำนึงถึงการเรียนรู้ขององค์กร รูปแบบที่คำนึงถึงความพึงพอใจและรูปแบบที่คำนึงถึงกระบวนการ

จากความหมายของคุณภาพการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกแนวความคิดของ Juran (Juran's Ten Steps to Quality improvement) ซึ่งเป็นเป็นบุคคลแรกที่ได้นำหลักการคุณภาพเข้ามาสู่การบริหารเรียกว่า Quality Trilogy แนวคิดดังกล่าวประกอบด้วยกระบวนการพื้นฐาน 3 ประการซึ่งเชื่อมโยงให้เห็นความจำเป็นของกิจกรรมคุณภาพ อันได้แก่ การวางแผนคุณภาพ (Quality Planning) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) และการปรับปรุงคุณภาพ (Quality improvement) (Juran and Gryna, 1993: 9)

Juran ได้เสนอขั้นตอนที่สำคัญเพื่อการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- (1) สร้างความตระหนักให้เห็นความจำเป็นและโอกาสในการปรับปรุงคุณภาพ
- (2) ตั้งเป้าหมายสำหรับการปรับปรุง
- (3) จัดองค์กรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยเริ่มจากการตั้งหน่วยงานที่ดูแลเรื่องคุณภาพ ดำเนินการแยกแยะปัญหา คัดเลือกโครงการและแต่งตั้งคณะทำงาน
- (4) จัดให้มีการฝึกอบรม
- (5) สร้างโครงการที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา
- (6) รายงานความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
- (7) ให้การยกย่องผู้ปฏิบัติงานรวมทั้งให้ความสำคัญและให้การยอมรับว่าการปรับปรุงคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็น
- (8) เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานให้ได้รับทราบโดยทั่วกัน
- (9) บันทึกผลการปฏิบัติงาน
- (10) พัฒนาระบบการทำงานและกระบวนการทำงานปกติในหน่วยงานเป็นประจำในแต่ละปีเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 แนวคิดในการปรับปรุงคุณภาพโดยใช้วงจร PDCA

PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินงาน PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอดวงจร PDCA นี้ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชิวจาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่ง ได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้นของวงจร PDCA มีรายละเอียด ดังนี้

Plan (วางแผน) หมายความว่ารวมถึงการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการและขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐาน ของวิธีการทำงานหรือ เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วยข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้ จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้ในแผนหรือไม่

Do (ปฏิบัติ) หมายถึง การปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรือ งานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริงการปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่ามีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรค ต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตามการตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพ ของการดำเนินงานต่อไปในการตรวจสอบ และการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วย ว่าการปฏิบัติงานนั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

สำหรับงานประกันคุณภาพของบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังนั้น ได้แบ่งเป็น 6 ด้านดังนี้

1. ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์

1.1 ได้มีการดำเนินการแจ้งให้บุคลากรทราบโดยส่งข้อมูลเป็นอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ และติดประกาศ

1.2 มีการจัดทำแผนงานที่สอดคล้องกับภารกิจทุกด้านของบัณฑิตวิทยาลัย โดยเฉพาะการรับสมัครนักเรียนนักศึกษาที่ชัดเจน และมีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

2. ด้านการเรียนการสอน

2.1 ได้มีการจัดหลักสูตร ที่ทันสมัยตรงตามความต้องการของสังคมและมีการปรับให้ตรงกับสังคม

2.2 มีการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

2.3 มีระเบียบว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของบัณฑิตวิทยาลัย

2.4 มีเว็บไซต์ของบัณฑิตวิทยาลัย <http://www.graduate.kmitl.ac.th>

3. ด้านการวิจัย

3.1 มีนโยบายในการส่งเสริมการวิจัย เช่น การนำเงินงบประมาณรายได้ 2% มาสนับสนุนการวิจัย

3.2 มีแหล่งทุนวิจัยจากเงินงบประมาณเงินรายได้ จำนวน 130,000 บาท และแหล่งทุนจากหน่วยงานภายนอกที่เป็นทุนสนับสนุนการทำวิจัยโดยไม่มีข้อผูกพัน

3.3 มีผลงานวิจัยและมรการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ยอมรับได้และมีการเผยแพร่ ผลจากงานวิจัย

3.4 มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยโดยการตีพิมพ์เป็นวารสารเอกสารการประชุมระดับชาติและนานาชาติ

4. ด้านการบริหารและการจัดการ

4.1 มีนโยบายการบริหารของบัณฑิตวิทยาลัยที่สอดคล้องและน่านโยบายสู่แผนงานของแต่ละหน่วยงานอย่างสอดคล้อง

4.2 มีโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 มีแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลและมีการพัฒนาบุคลากร มีกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้อย่างสม่ำเสมอ

4.4 มีนโยบายและวางแผนการสรรหาเจ้าหน้าที่ในระดับต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละฝ่ายงานและมีกลไกการและเมินบุคลากรและเจ้าหน้าที่

4.5 มีระบบการสื่อสารภายในผ่านฝ่ายระบบสารสนเทศการประชาสัมพันธ์และการทำจดหมายข่าว

5. ด้านเงินและงบประมาณ

5.1 มีแผนการสรรหาแหล่งเงินจากแหล่งต่างๆ

5.2 มีนโยบายและแผนการจัดสรรงบประมาณตามภารกิจ

5.3 มีระบบบัญชีการใช้จ่ายงบประมาณ

5.4 มีการตรวจสอบและประเมินการใช้งบประมาณทุกช่วง 3 เดือน

6. ระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษา

6.1 มีนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาโดยทีมผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย

6.2 มีการประกันคุณภาพการศึกษาและมีเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

6.3 มีการสร้างความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นระยะ ๆ

6.4 มีการเปลี่ยนแปลงด้านกายภาพ เช่น มีป้ายบอกทิศทาง ทำให้เกิดการบริการที่มีคุณภาพ (ป้ายตามตัวอาคารบัณฑิตวิทยาลัยและส่วนงานต่าง ๆ)

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิ์ ทองใสว (2537) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า กลไกมาตรฐานทางวิชาการของรัฐ ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางเดียวกัน จึงไม่ขึ้นกับที่ตั้งมหาวิทยาลัย การจัดตั้งก่อนหรือหลัง พ.ศ.2486 ไม่ขึ้นกับมีหรือไม่มีคณะแพทยในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่ขึ้นกับตำแหน่งบริหาร ตำแหน่งทางวิชาการหรือประสบการณ์

วรรณา แนบเซย (2548) ศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยนำเนนการศึกษาและเปรียบเทียบการประกันคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่หัวหน้าภาควิชาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยของรัฐจำนวน 277 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยของรัฐ ทั้ง 4 ด้าน ด้านการวางแผน การปฏิบัติ ด้านการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบ และให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าด้านการวางแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติ ด้านการดำเนินงาน และด้านการตรวจสอบและให้การรับรอง มาตรฐานการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกตามสถานที่ตั้งพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาหลักพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพสูงกว่ากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้แก่ บุคลากรในมหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือน้อย และบุคลากรที่รับผิดชอบประกันคุณภาพการศึกษา โดยตรงมีน้อย

จุฑารัตน์ วิทยาขาว(2541) ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ศึกษากรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและปัญหา/อุปสรรคของการนำเอานโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาไปปฏิบัติในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยแบบสำรวจ (Exploratory Research) โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีคือ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกต ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ประสงค์ของนโยบาย 2) ภาวะผู้นำ 3) ทศนคติของผู้ปฏิบัติ 4) การสื่อสารภายในองค์กร 5) ทรัพยากร 6) ลักษณะของหน่วยงาน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือยังอยู่ในระยะเริ่มต้นของการดำเนินการและการดำเนินการจะมีผลกระทบโดยตรงต่อบุคลากรของสถาบัน ดังนั้นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะนี้จึงเกิดจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ทศนคติของผู้ปฏิบัติ การสื่อสารภายในองค์กร การขาดแคลนทรัพยากร และลักษณะความแตกต่างของแต่ละหน่วยงาน นอกจากนี้ยังพบว่ามีปัจจัยอื่น ๆ อีกคือ สถาบันยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษาเป็นการเฉพาะ จึงมีปัญหาในเรื่องการประสานงาน การติดตามผล ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีลักษณะความเป็นธรรมชาติของการเป็นองค์การแบบมหาวิทยาลัยที่มีความอิสระในการทำงานมากและไม่มีสายการบังคับบัญชา ดังนั้นผู้บริหารต้องปรับบทบาทโดยการเข้ามามีส่วนร่วมและให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เวลาในด้านการดำเนินงานมากขึ้น ควรมีการคัดเลือกผู้นำด้านประกันคุณภาพเป็นการเฉพาะ เร่งรัดให้มีการจัดหน่วยงานกลางของสถาบันเพื่อทำหน้าที่ในการประสานงาน ติดตามผล ตลอดจนประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลให้ทั่วถึง จัดให้มีกลุ่มคนทำงานหรือผู้รับผิดชอบรองรับอยู่ทุกระดับ เพื่อให้การประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้รับผิดชอบควรได้รับการฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ ตลอดจนการจัดเตรียมงบประมาณเพื่อรองรับการขยายผลการดำเนินงานในอนาคต นอกจากนี้ สถาบันควรมีการประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ เพื่อทราบความก้าวหน้าในการดำเนินการของแต่ละคณะอันจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จในภาพรวมได้เร็วขึ้น

Robinson(1996) ศึกษาถึงการนำ TQM ในการศึกษาที่จะเป็นการสร้างพลังใจให้แก่โรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของภาวะผู้นำและการฝึกอบรม และการพัฒนาในการนำปรัชญา TQM ไปใช้เป็นการศึกษาระดับปริญญาโทโดยวิธีเชิงคุณภาพในโรงเรียนหนึ่งในรัฐนิวเซาท์เวลส์ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์เอกสารและการสังเกต มีคำถามการวิจัย 1) จุดเน้นของโรงเรียนคืออะไร 2) อะไรเป็นกลยุทธ์ภาวะผู้นำที่นำไปใช้ในการนำ TQM มาปฏิบัติ 3) คุณสมบัติของพันธะสัญญาของโรงเรียนคืออะไร 4) กลยุทธ์การพัฒนาและการฝึกอบรมอะไรที่นำไปใช้ 5) อะไรที่นำไปใช้เพื่อดูแลความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้ปกครองและโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าจุดเน้นของโรงเรียนคือ เน้นที่คุณภาพการเรียนการสอนและกลยุทธ์ภาวะผู้นำมาใช้กำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจนคือ การสร้างทีมในการแก้ปัญหา ความร่วมมือในการตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ การเสริมแรงใจ การมอบอำนาจและความรับผิดชอบ การให้โอกาสการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง การฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงานและผู้ปกครอง สำหรับพันธะสัญญาคือ การมีวิสัยทัศน์ การเน้นลูกค้า การร่วมตัดสินใจและการเสริมแรงใจกับผู้เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามสิ่งที่ยังดำเนินการไม่เพียงพอในการสนับสนุนกระบวนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง คือการตัดสินใจภายใต้ข้อมูลและข้อเท็จจริง และการจัดเตรียมเครื่องมือที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานของผู้นำสำหรับกลยุทธ์การพัฒนาและฝึกอบรมนั้น เน้นให้มีแผนพัฒนาวิชาชีพรายบุคคลและในประเด็นสุดท้ายในเรื่องกลยุทธ์เพื่อดูแลความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนั้น เน้นวัฒนธรรมแห่งความร่วมมือ มีการดูแลให้ผู้ปกครองได้เข้ามาร่วมเป็นทีม จัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ฝึกอบรมและพัฒนาผู้ปกครองและสมาชิกของชุมชน

Baueriy Kopel(1997) ศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักการ TQM มาใช้กับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรัฐมินนิโซตา โดยให้คำจำกัดความว่า TQM เป็นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเน้นความสำคัญของลูกค้ามีการตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล ดั้งมีภาวะผู้นำ มีกระบวนการเรียนและประเมินผล มีระบบคิดและการฝึกอบรมคำถามสำหรับการวิจัยคือ 1) หลักของ TQM นำไปใช้กับสถานศึกษาในรัฐมินนิโซตามากน้อยเพียงใด 2) อะไรเป็นอุปสรรคต่อการนำหลักการคุณภาพไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอะไรเป็นสิ่งที่จะช่วยให้นำไปใช้ได้ ในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงแรกเป็นการสำรวจเชิงปริมาณกับสถานศึกษาที่อ้างว่าใช้หลักการ TQM โดยสำรวจจากครู 15 คน และผู้บริหารจาก 10 โรงเรียนโดยใช้การรายงานตนเอง ช่วงที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยนำผลจากช่วงแรกมาศึกษาเชิงลึก ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์จากสถานศึกษาในช่วงแรกซึ่งคัดเลือกมา 4 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักของการ TQM ทั้ง 7 ข้อ สถานศึกษาได้นำไปปฏิบัติในระดับที่แตกต่างกัน และพบว่าไม่มีสถานศึกษาใดที่ใช้หลักการทั้ง 7 ข้ออย่างสมบูรณ์ 2) หลักการบางข้อไม่ได้ถูกนำไปใช้อย่างสมบูรณ์เนื่องจากขาดการฝึกอบรม ขาดความเข้าใจเบื้องต้นและการฝึกอบรมที่จัดก็ดำเนินการเป็นส่วน ๆ ไม่เพียงพอ 3) สิ่งที่จะช่วยในการปฏิบัติงานคือภาวะผู้นำและทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน สำหรับอุปสรรคได้แก่เรื่องของเวลา ทัศนคติของผู้ปฏิบัติและการฝึกอบรม

Bof(1977) ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของการประถมศึกษาในบราซิล ศึกษาเฉพาะสถานศึกษาในเทศบาล Rondonopoli ในประเทศบราซิล เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพตามโครงการบริหารคุณภาพ ซึ่งเป็นโครงการนำร่องที่จะปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษาประถมศึกษาสังกัดเทศบาล 11 แห่ง โดยเฉพาะในเรื่องการตกซ้ำชั้นและการลดอัตราการออกกลางคันของนักเรียน โครงการดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนแรกให้หน่วยงานที่ปรึกษาฝึกอบรมผู้บริหารและครูผู้ร่วมงาน ขั้นตอนที่ 2 คือกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมแล้วจะอบรมผู้ปฏิบัติคนอื่น ๆ เพื่อจะนำไปใช้ปรับใช้ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษากกรณีตัวอย่างสถานศึกษา 5 แห่ง ผลการศึกษาพบว่าโครงการการบริหารคุณภาพนำไปใช้ได้มีรูปเพียง 4 แห่ง และพบว่าปัญหาสำคัญ ๆ ในการนำไปใช้คือ 1) การต่อต้านจากผู้มีส่วนร่วมเนื่องจากมีความสงสัยและไม่เข้าใจเกี่ยวกับโครงการบริหารคุณภาพ 2) ผู้บริหารและผู้ประสานงานครูขาดความรู้ที่เพียงพอต่อแนวคิดและเครื่องมือในการบริหารคุณภาพ 3) การถกเถียงอภิปรายเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพในโรงเรียนดำเนินการไม่เพียงพอ 4) เวลาไม่เพียงพอสำหรับผู้บริหารและผู้ประสานงานครูที่จัดให้กิจกรรมปกติดำเนินไปสอดคล้องกับกิจกรรมของการบริหารงานคุณภาพ อย่างไรก็ตามสำหรับการรับผู้ที่จะเป็นตัวกระตุ้นได้แก่ 1) พันธะสัญญาของผู้เข้าร่วมทั้งครูใหญ่และเทศมนตรีฝ่ายการศึกษา 2) สิ่งที่ปรากฏชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงแรก ๆ เช่น การปรับปรุงองค์การและลดลงของการตกซ้ำชั้นและการลาออกกลางคันของนักเรียน จากการศึกษาพบว่าการต่อต้านของผู้ปฏิบัติงานลดลงเมื่อเวลาผ่านไปและในที่สุดจะเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีรายละเอียดดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรได้แก่ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในข้อ 3.1.1 ได้แก่

1) สถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

2) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งเป็นลักษณะการสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามที่มีตัวเลือก(Multiple choice) โดยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านแนวปฏิบัติ 3) ด้านการดำเนินงานและ 4) ด้านการตรวจสอบและให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นปลายเปิด (Open ended)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ชี้แจงกับหน่วยงานของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดย 3 วิธีการคือ การศึกษาเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5 การนำเสนอรายงานการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัย แบ่งเป็น 5 บท คือ

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยได้นำเสนอผลการวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน โดยมีขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

รายละเอียดของแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังผลดังตารางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 24)	ค่าร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	19	79.2
หญิง	5	20.8
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	8.3
ปริญญาโท	11	45.8
ปริญญาเอก	11	45.8
อื่น ๆ		-
3. สถานที่ตั้งของหน่วยงาน		
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	19	79.2
วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	5	20.8
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	5	20.8
5 – 10 ปี	4	16.7
มากกว่า 10 ปี	15	62.5

จากตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชาที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเขต
ลาดกระบัง พบว่าส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชาย ร้อยละ 79.2 และร้อยละ
20.8 เป็นเพศหญิง

ในด้านวุฒิการศึกษามีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกเท่ากัน คือ ร้อย
ละ 45.8 และปริญญาตรีร้อยละ 8.3

ในด้านหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า ได้ปฏิบัติงานในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบังมากที่สุด คือ ร้อยละ 79.2 อยู่ในวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิร้อยละ 20.8

ในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในระยะเวลาปฏิบัติงาน
มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.5 น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.8 และระยะเวลา 5 – 10 ปี คิด
เป็นร้อยละ 16.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ผลดังตารางที่ 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 17)	ค่าร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	9	52.9
หญิง	8	47.1
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	2	11.8
ปริญญาโท	11	64.7
ปริญญาเอก	4	23.5
อื่นๆ	-	-
3. สถานที่ตั้งของหน่วยงาน		
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	9	52.9
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	8	47.1
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	3	17.6
5 – 10 ปี	4	23.5
มากกว่า 10 ปี	10	58.8

จากตาราง 2 ข้อมูลเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชาที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชาย ร้อยละ 52.9 และร้อยละ 47.1 เป็นเพศหญิง

ในด้านวุฒิการศึกษามีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท คือ ร้อยละ 64.7 ปริญญาเอก ร้อยละ 23.5 และปริญญาตรีร้อยละ 11.8

ในด้านหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า ได้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมากที่สุด คือ ร้อยละ 52.9 และ อยู่ใน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ร้อยละ 47.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในระยะเวลาปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ ระยะเวลา 5 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.5 และอันดับสุดท้ายคือ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.6

ตอนที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก (ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ)

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำแบบสอบถาม ซึ่งเป็นหัวหน้าภาควิชาของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก ผลดังตารางที่ 3 ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n = 41)	ค่าร้อยละ (%)
1. เพศ		
ชาย	28	68.3
หญิง	13	31.7
2. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	4	9.8
ปริญญาโท	22	53.7
ปริญญาเอก	15	36.6
อื่นๆ	-	-
3. สถานที่ตั้งของหน่วยงาน		
อยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร	24	58.5
อยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ	17	41.5
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	8	19.5
5 – 10 ปี	8	19.5
มากกว่า 10 ปี	25	61.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับหัวหน้าภาควิชาที่ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก พบว่าส่วนใหญ่ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชาย ร้อยละ 68.3 และ ร้อยละ 31.7 เป็นเพศหญิง

ในด้านวุฒิการศึกษา มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโทมากที่สุด คือ ร้อยละ 53.7 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 36.6 และปริญญาตรี ร้อยละ 9.8

ในด้านหน่วยงานที่ปฏิบัติงานพบว่า ได้ปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกมากที่สุด คือ ร้อยละ 58.5 อยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และกระจายการปฏิบัติงานอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ร้อยละ 41.5

ในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานพบว่าส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในระยะเวลาระยะเวลาปฏิบัติงาน มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี และ ระยะเวลา 5 – 10 ปี เท่ากันคือ คิดเป็นร้อยละ 19.5

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบัง

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน ดังตารางที่ 4

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการเตรียมพร้อม	1.00	0.00	น้อยที่สุด
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักใน เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากร ในหน่วยงาน	1.04	0.24	น้อยที่สุด
3. จัดระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	1.33	0.48	น้อยที่สุด
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1.33	0.48	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
5. มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	1.71	0.80	น้อย
6. มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน	1.08	0.28	น้อยที่สุด
7. มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	2.21	1.47	น้อย
8. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.17	0.38	น้อยที่สุด
9. ความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพศึกษากับมาตรฐานการศึกษา	1.17	0.38	น้อยที่สุด
10. บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน	1.13	0.34	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	1.13	0.34	น้อยที่สุด
12. มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	1.13	0.34	น้อยที่สุด
13. บุคลากรมีส่วนร่วมในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	1.17	0.38	น้อยที่สุด
รวม	1.28	0.45	น้อยที่สุด

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผน ในการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 2 รายการคือ มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน และ มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการดำเนินการ ดังตารางที่ 5

ด้านการดำเนินการ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผนปานกลาง	1.08	0.28	น้อยที่สุด
2. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.04	0.20	น้อยที่สุด
3. มีการประชุมที่แจ้งการดำเนินงานตามแผน	1.08	0.28	น้อยที่สุด
4. มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน	1.21	0.42	น้อยที่สุด
5. มีหน่วยงานที่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้	1.13	0.34	น้อยที่สุด
6. มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน	1.42	0.50	น้อยที่สุด
7. มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน	1.46	0.50	น้อยที่สุด
รวม	1.20	0.36	น้อยที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยด้านการดำเนินการ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการการศึกษาเขตลาดกระบังตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ดังตารางที่ 6

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงานมีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.13	0.34	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
2. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมิน คุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.08	0.28	น้อยที่สุด
3. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด	1.13	0.34	น้อยที่สุด
4. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.21	0.41	น้อยที่สุด
รวม	1.14	0.34	น้อยที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกระบี่ตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 (ต่อ) สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคกระบี่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกระบี่ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวางแผน

2.1.1 ในด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า

2.1.1.1 ร้อยละ 100 เห็นว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของของสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกระบี่

2.1.1.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ มีการสร้าง 95.8 มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.2 การจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.2.1 ร้อยละ 66.7 เห็นว่ามีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 33.3 เห็นว่ายังไม่มีจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพเท่าที่ควร

2.1.2.2 ร้อยละ 66.7 เห็นว่ายังมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้เพื่อการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 33.3 ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้เพื่อการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน พบว่า

2.1.3.1 มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 50 เห็นว่ามีการจัดทำเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 29.2 เห็นว่ามีเพิ่มเฉพาะเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 20.8 เห็นว่ามีการจัดทำเฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.3.2 ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน พบว่า

- ร้อยละ 91.7 เห็นว่ามีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

- ร้อยละ 8.3 เห็นว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

2.1.3.3 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 58.3 บุคลากรมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 4.2 ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 37.5 บุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.4 การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า

2.1.4.1 ร้อยละ 8.3 เห็นว่ามีการจัดทำแผนคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ ร้อยละ 9.8 เห็นว่ายังไม่มีจัดทำแผนคุณภาพการศึกษา

2.1.4.2 ร้อยละ 16.7 เห็นว่ามีความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 9.8 เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกันนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.3 ร้อยละ 87.5 การมีส่วนร่วมของบุคคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 12.5 เห็นว่ายังไม่มีส่วนร่วมกันนัก

2.1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.1.5.1 ร้อยละ 87.5 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในขณะที่ร้อยละ 12.5 ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.5.2 ร้อยละ 87.5 มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 12.5 ไม่สอดคล้องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.5.3 ร้อยละ 83.3 การมีส่วนร่วมของบุคคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในขณะที่ร้อยละ 16.7 ไม่มีส่วนร่วมของบุคคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2. การดำเนินการ

2.2.1 การจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.1 ร้อยละ 91.7 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 8.3 ไม่มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.2 ร้อยละ 95.8 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 4.2 ไม่มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.2.1 ร้อยละ 91.7 มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 8.3 ไม่มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน

2.2.2.2 ร้อยละ 79.2 มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 20.8 ไม่มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน

2.2.2.3 ร้อยละ 87.5 หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้ ในขณะที่ร้อยละ 12.5 ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้

2.2.3 การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการดำเนินงานตามแผน

2.2.3.1 ร้อยละ 58.3 มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 41.7 ไม่มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3.2 ร้อยละ 54.2 มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ในขณะที่ร้อยละ 45.8 ไม่มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.3 การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

2.3.1 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.1 ร้อยละ 87.5 มีการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 12.5 ไม่มีการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.2 ร้อยละ 91.7 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 8.3 ไม่มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.2 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.1 ร้อยละ 87.5 มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด ในขณะที่ร้อยละ 12.5 ไม่มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.2 ร้อยละ 79.2 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 20.8 ไม่มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการการศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน ดังตารางที่ 7

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับ
	(x)	มาตรฐาน (SD)	
1. มีการเตรียมพร้อม	1.00	0.00	น้อยที่สุด
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากร	1.00	0.00	น้อยที่สุด

ในหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
3. จัดระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกัน คุณภาพการศึกษา	1.06	0.24	น้อยที่สุด
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการ ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1.24	0.44	น้อยที่สุด
5. มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจาก มาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และ จัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	2.00	0.94	น้อย
6. มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน	1.06	0.24	น้อยที่สุด
7. มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือ เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	2.24	1.52	น้อย
8. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.00	0.00	น้อยที่สุด
9. ความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับ มาตรฐานการศึกษา	1.00	0.00	น้อยที่สุด
10. บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน	1.06	0.24	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	1.00	0.00	น้อยที่สุด
12. มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	1.00	0.00	น้อยที่สุด
13. บุคลากรมีส่วนร่วมในหน่วยงานในการจัดทำแผน ปฏิบัติการประจำปี	1.00	0.00	น้อยที่สุด
รวม	1.20	0.28	น้อยที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผน ในการดำเนินการในการประกันคุณภาพ
การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาพบว่า
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 2 รายการคือ มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจากมาตรฐาน
ของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน
และ มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของ
หน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการดำเนินการ ดังตารางที่ 8

ด้านการดำเนินการ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผนปานกลาง	1.06	0.24	น้อยที่สุด
2. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.00	0.00	น้อยที่สุด
3. มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน	1.06	0.24	น้อยที่สุด
4. มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน	1.12	0.33	น้อยที่สุด
5. มีหน่วยงานที่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้	1.24	0.43	น้อยที่สุด
6. มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน	1.12	0.33	น้อยที่สุด
7. มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน	1.18	0.39	น้อยที่สุด
รวม	1.11	0.28	น้อยที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยด้านการดำเนินการ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการการศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ดังตารางที่ 9

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงานมีการนำข้อมูลจากการ	1.00	0.00	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษา			
2. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมิน คุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.06	0.24	น้อยที่สุด
3. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด	1.00	0.00	น้อยที่สุด
4. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.00	0.00	น้อยที่สุด
รวม	1.05	0.06	น้อยที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ในการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการตามความคิดเห็นของ
หัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 (ต่อ) สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เขตจังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบัง มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวางแผน

2.1.1 ในด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า

2.1.1.1 ร้อยละ 100 เห็นว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบ
ดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ

2.1.1.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกัน
คุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ มีการสร้าง 100 มีการสร้างความรู้
ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.2 การจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.1 ร้อยละ 94.1 เห็นว่ามีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 5.9 เห็นว่ายังไม่มีจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพเท่าที่ควร

2.1.2.2 ร้อยละ 76.5 เห็นว่ายังมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 23.5 ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน พบว่า

2.1.3.1 มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 29.4 เห็นว่ามีการจัดทำเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 52.9 เห็นว่ามีเพิ่มเฉพาะเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 5.9 เห็นว่ามีการจัดทำเฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 11.8 เห็นว่าไม่มีการปรับเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.3.2 ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน พบว่า

- ร้อยละ 94.1 เห็นว่ามีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

- ร้อยละ 5.9 เห็นว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

2.1.3.3 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 58.8 บุคลากรมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 41.2 ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4 การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า

2.1.4.1 ร้อยละ 100 เห็นว่ามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.1.4.2 ร้อยละ 100 เห็นว่ามีความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.1.4.3 ร้อยละ 94.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 5.9 เห็นว่ายังไม่มีส่วนร่วมกันนัก

2.1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.1.5.1 ร้อยละ 100 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.1.5.2 ร้อยละ 100 มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.5.3 ร้อยละ 100 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2. การดำเนินการ

2.2.1 การจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.1 ร้อยละ 94.1 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 5.9 ไม่มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.2 ร้อยละ 100 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.2.1 ร้อยละ 94.1 มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 5.9 ไม่มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน

2.2.2.2 ร้อยละ 88.2 มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 11.8 ไม่มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน

2.2.2.3 ร้อยละ 76.5 หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้ ในขณะที่ร้อยละ 23.5 ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้

2.2.3 การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

2.2.3.1 ร้อยละ 88.2 มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 11.8 ไม่มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3.2 ร้อยละ 94.1 มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ในขณะที่ร้อยละ 5.9 ไม่มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.3 การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

2.3.1 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.1 ร้อยละ 100 มีการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.2 ร้อยละ 94.1 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 5.9 ไม่มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.2 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.1 ร้อยละ 100 มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.2 ร้อยละ 100 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการวางแผน ดังตารางที่ 10

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการเตรียมพร้อม	1.00	0.00	น้อยที่สุด
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน	1.02	0.15	น้อยที่สุด
3. จัดระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1.22	0.42	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการวางแผน	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
4. มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	1.29	0.46	น้อยที่สุด
5. มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	1.83	0.86	น้อย
6. มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ที่จัดทำขึ้นกับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน	1.07	0.27	น้อยที่สุด
7. มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	2.22	1.45	น้อย
8. มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.10	0.30	น้อยที่สุด
9. ความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพศึกษากับมาตรฐานการศึกษา	1.10	0.30	น้อยที่สุด
10. บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน	1.10	0.30	น้อยที่สุด
11. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	1.07	0.27	น้อยที่สุด
12. มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน	1.07	0.27	น้อยที่สุด
13. บุคลากรมีส่วนร่วมในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี	1.10	0.30	น้อยที่สุด
รวม	1.25	0.41	น้อยที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ปัจจัยด้านการวางแผน ในการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย 2 รายการคือ มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน และมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการและการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการดำเนินการ ดังตารางที่ 11

ด้านการดำเนินการ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผนปานกลาง	1.07	0.26	น้อยที่สุด
2. มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.02	0.17	น้อยที่สุด
3. มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน	1.07	0.26	น้อยที่สุด
4. มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน	1.17	0.38	น้อยที่สุด
5. มีหน่วยงานที่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้	1.17	0.38	น้อยที่สุด
6. มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน	1.29	0.47	น้อยที่สุด
7. มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน	1.34	0.48	น้อยที่สุด
รวม	1.17	0.34	น้อยที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า ปัจจัยด้านการดำเนินการ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการการศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชา ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ดังตารางที่ 12

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
1. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงานมีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.07	0.26	น้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและ การประเมินคุณภาพ	ค่าเฉลี่ย (x)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ
2. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมิน คุณภาพภายในมาใช้ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.07	0.26	น้อยที่สุด
3. มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด	1.07	0.26	น้อยที่สุด
4. มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพ ภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	1.12	0.33	น้อยที่สุด
รวม	1.08	0.27	น้อยที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า ปัจจัยด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออกตามความคิดเห็นของหัวหน้าภาควิชาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 (ต่อ) สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การวางแผน

2.1.1 ในด้านการเตรียมความพร้อม พบว่า

2.1.1.1 ร้อยละ 100 เห็นว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

2.1.1.2 การสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน พบว่า ร้อยละ 97.6 มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ ร้อยละ 2.4 ไม่มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.2 การจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.2.1 ร้อยละ 78 เห็นว่ามีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 22 เห็นว่ายังไม่มีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.2.2 ร้อยละ 70.7 เห็นว่ายังมีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 29.3 ไม่มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

2.1.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน พบว่า

2.1.3.1 มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 41.5 เห็นว่ามีการจัดทำเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 39.0 เห็นว่ามีเพิ่มเฉพาะเกณฑ์ตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 14.6 เห็นว่ามีการจัดทำเฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

- ร้อยละ 4.9 ไม่มีการปรับเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา

2.1.3.2 ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน พบว่า

- ร้อยละ 92.7 เห็นว่ามีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

- ร้อยละ 7.3 เห็นว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

2.1.3.3 การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 58.8 บุคลากรมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 2.4 ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- ร้อยละ 39.0 บุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.4 การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.1 ร้อยละ 90.2 เห็นว่ามีการจัดทำแผนคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 9.8 เห็นว่ายังไม่มีแผนคุณภาพการศึกษา

2.1.4.2 ร้อยละ 90.2 เห็นว่ามีความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 9.8 เห็นว่ายังไม่สอดคล้องกันนัก

2.1.4.3 ร้อยละ 90.2 การมีส่วนร่วมของบุคคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 9.8 เห็นว่ายังไม่มีส่วนร่วมกันนัก

2.1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.1.5.1 ร้อยละ 92.7 มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.5.2 ร้อยละ 92.7 มีความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่สอดคล้องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษากับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

2.1.5.3 ร้อยละ 90.2 การมีส่วนร่วมของบุคคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ในขณะที่ร้อยละ 9.8 ไม่มีส่วนร่วมของบุคคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2.2. การดำเนินการ

2.2.1 การจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.1 ร้อยละ 92.7 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

2.2.1.2 ร้อยละ 97.6 มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 2.4 ไม่มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.2 การดำเนินการตามแผน

2.2.2.1 ร้อยละ 92.7 มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน

2.2.2.2 ร้อยละ 82.9 มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 17.1 ไม่มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน

2.2.2.3 ร้อยละ 82.9 หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้ ในขณะที่ร้อยละ 17.1 ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.3 การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการดำเนินงานตามแผน

2.2.3.1 ร้อยละ 70.7 มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน ในขณะที่ร้อยละ 29.3 ไม่มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

2.2.3.2 ร้อยละ 65.9 มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ในขณะที่ร้อยละ 34.1 ไม่มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.3 การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

2.3.1 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.1 ร้อยละ 92.7 มีการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคคลากรของหน่วยงาน

2.3.1.2 ร้อยละ 92.7 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.2 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.1 ร้อยละ 92.7 มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด ในขณะที่ร้อยละ 7.3 ไม่มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

2.3.2.2 ร้อยละ 87.8 มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในขณะที่ร้อยละ 12.2 ไม่มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ปัญหาการวางแผนของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบัง คือ ขาดคณะกรรมการกำหนด และวางแผนงานที่ชัดเจนสำหรับงานประกันคุณภาพ ไม่สามารถสร้างเอกภาพในการวางแผนงานได้ ขาดความชัดเจนในนโยบายระดับคณะ บางครั้งไม่สามารถวางแผนให้สอดคล้องกับแผนของผู้บังคับบัญชาได้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย แผนการปฏิบัติงานมักไม่แน่นอน และไม่มีแผนการจัดทำอย่างชัดเจน แผนงานที่วางไว้มีปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ และกรอบเวลา บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือสามารถนำเสนอปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผน หรือให้การวางแผนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน ระยะเวลาไม่เพียงพอ การวางแผนของภาควิชาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสถาบันทำให้การเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วางแผนที่ทำให้ล่องหน้าต้องปรับตามอย่างยากลำบาก และเนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาบางแห่งเป็นสถาบันเปิดใหม่ยังไม่มีความพร้อมด้านการวางแผนจึงยังต้องรอดูข้อมูลบางประการ หรือดูองค์ประกอบต่างๆ ด้วยประกอบด้วย

ปัญหาการวางแผนของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ คือ ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เวลาในการตัดสินใจวางแผนงาน ปัญหาในการวางแผนมักเกิดกับสายงาน หรือหน่วยงานย่อยๆ ในคณะ ซึ่งเมื่อมอบหมายงานแล้ว การจัดทำแผนของแต่ละงานมักจะล่าช้า และประธานงานซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมักจะมีภาระงานสอนและงานอื่น ๆ ทำให้การรวบรวมแผนงานย่อย ๆ เพื่อจัดทำเป็นแผนคณะล่าช้า มีการเปลี่ยนแปลงด้านเกณฑ์ดัชนีอยู่ทุกปี และเกณฑ์มักจะออกมาล่าช้า มีผลต่อการศึกษา ทำความเข้าใจ เก็บรวบรวมข้อมูล ไม่สามารถวางแผนให้ดำเนินการได้ในทุกดัชนีบ่งชี้ที่ สมศ. กำหนด เนื่องจากบางตัวบ่งชี้ไม่มีทางทำได้ โดยเฉพาะเรื่องกิจกรรมโครงการพัฒนานักศึกษา ที่เทียบกับจำนวนนักศึกษา บางตัวบ่งชี้ของมาตรฐานของ สมศ. เพื่อพิจารณาแล้วไม่สามารถทำได้ตามเกณฑ์ เช่น ร้อยละของกิจกรรมในการอนุรักษ์พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปะ และวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา ค่าใช้จ่าย / งบประมาณ ที่ทางคณะได้รับจัดสรรทั้งเรื่องการพัฒนาอาจารย์ เป็นต้น และ ต้องจัดทำเอกสารมากมายเสียเวลามาก

ปัญหาในการดำเนินการตามแผนของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบัง คือ ไม่มีการจัดสรรงบประมาณหรือนโยบายการเพิ่มเติมในการดำเนินการตามแผนจากคณะ หรือสถาบันภาควิชา ต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับเอาเอง ทำให้คุณภาพด้านหนึ่งเพิ่มแต่อีกด้านหนึ่งลดลง บุคคลากรยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพ การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อมาเป็นเครื่องมือสำหรับงานด้านการประกันคุณภาพยังทำได้ไม่เต็มที่ ทำให้การจัดการข้อมูลทำได้ยาก และไม่สะดวก บางครั้งไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่ตั้ง เนื่องจากไม่มีงบประมาณ เครื่องมือ และอุปกรณ์ / บางแผนขาดบุคคลากรที่รับผิดชอบ ยอมรับการทำหน้าที่ซึ่งกัน และกัน ดีกว่าการประเมินซึ่งจะมีความแตกแยก ไม่ยอมรับผลการประเมิน การประเมินของคณะกรรมการประเมินทั้งในระดับสถาบันฯ และองค์กรภายนอกเป็นเพียงการเข้ามาทราบบัญญา และอุปกรณ์แล้วก็ไม่สามารถถ่ายโอนปรากฏในเอกสาร และรายงานที่จัดให้คณะกรรมการประเมินพิจารณา เพื่อหาข้อสรุปว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการประเมินได้ทราบบัญญา และอุปกรณ์แล้วก็ไม่สามารถถ่ายโอนปัญหาไปสู่ผู้มีอำนาจในการแก้ไข เช่น ปัญหาเรื่องงบประมาณ ข้อมูลมีเป็นจำนวนมาก ระบบสารสนเทศไม่มี จึงทำให้มีเอกสารจำนวนมากในการจัดทำ เมื่อผ่านการประเมินก็ไม่ได้มีการจัดการเข้าแผนให้มีการแก้ไข หรือปรับปรุงอะไรในปีต่อไป ขาดการตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การประเมินคุณภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในองค์กรได้อย่างจริงจัง มีขั้นตอนมากเกินไป โดยเฉพาะการทำเอกสาร และขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเอกสารล่าช้า ส่งผลถึงต่อนักศึกษาโดยตรง เอกสารเป็นไปตามองค์ประกอบ หรือ เอกสารที่เป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ ทำให้ไม่สามารถเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตรวจประเมินได้อย่างสะดวก เนื่องจากวิทยาลัยเข้าสู่การเปิดดำเนินการเข้าปีที่ 2 การตรวจสอบและประเมินคุณภาพยังไม่สมบูรณ์

ปัญหาในการดำเนินการตามแผนของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ คือ ปัญหาในการตรวจประเมินก็จะเป็นในลักษณะเช่นเดียวกับปัญหา 2 ข้อดังกล่าว คือ กรรมการซึ่งเป็นอาจารย์ประจำจะติดการภารกิจทั้งงานสอน งานบริหารวิชาการ อื่นๆ การตรวจประเมินรายงานระดับสาขา และระดับคณะถือเป็นงานหนักในช่วงนั้น ซึ่งควรจะเป็นงานต่อเนื่องทั้งปี แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้ ในแต่ละสถาบันถ้ามีหน่วยงานประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง และมีบุคคลากรเพียงพอที่จะช่วยในด้านการประกันคุณภาพ / การประเมินคุณภาพให้คณะวิชา และหน่วยงานอื่นๆ ก็จะได้มาก โดยคณะวิชาหรือหน่วยงานอื่นมีหน้าที่ให้ข้อมูล และเก็บเอกสาร/หลักฐาน ปัญหาในการตรวจประเมินก็จะเป็นในลักษณะเช่นเดียวกับปัญหา 2 ข้อดังกล่าว คือ กรรมการซึ่งเป็นอาจารย์ประจำจะติดการภารกิจทั้งงานสอน งานบริหารวิชาการ อื่นๆ การตรวจประเมินรายงานระดับสาขา และระดับคณะถือเป็นงานหนักในช่วงนั้น ซึ่งควรจะเป็นงานต่อเนื่องทั้งปี แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้ ในแต่ละสถาบันถ้ามีหน่วยงานประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง และมีบุคคลากรเพียงพอที่จะช่วยในด้านการประกันคุณภาพ / การประเมินคุณภาพให้คณะวิชา และหน่วยงานอื่นๆ ก็จะได้มาก โดยคณะวิชา/ หน่วยงานอื่นมีหน้าที่ให้ข้อมูล และเก็บเอกสาร/หลักฐาน แต่แต่ละหน่วยงานย่อยยังมีการแปลความหมายของแต่ละตัวบ่งชี้แตกต่างกันทั้งที่มีคู่มือประกอบของแต่ละตัวบ่งชี้แล้ว ซึ่งอาจต้องระบุให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น และการเขียนรายงานการประเมินยังไม่เหมือนกัน

ปัญหาการในการตรวจประเมินของสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบัง คือ บุคคลากรภายในขาดความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพ / มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพ ตรวจได้ตามแผนในกระดาษ แต่ไม่สามารถประเมินได้ว่าสำเร็จเท่าใด เนื่องจากผู้ประเมินเบื้องต้นผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่ยากให้ผลที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน และ เอกสารอ้างอิงบางตัวบ่งชี้ไม่ครบถ้วน

ปัญหาในการตรวจประเมินของสถาบันอุดมศึกษาเขตจังหวัดสมุทรปราการ คือ ผู้ประเมินบางส่วนยังขาดความเข้าใจในดัชนีองค์ประกอบบางข้อ และมีบางส่วนที่ไม่เข้าใจตรงกันในองค์ประกอบบางข้อ เอกสารที่จัดเตรียมไว้บางครั้งมีการซ้ำซ้อนกันอันสืบเนื่องจากดัชนีที่ไม่สอดคล้อง และเรียงกัน เกณฑ์การตรวจสอบบางประการ มีความลับทำให้ยากต่อการประเมิน และสามารถ ตรวจได้ตามแผนในกระดาษ แต่ไม่สามารถประเมินได้ว่าสำเร็จเท่าใด เนื่องจากผู้ประเมินเบื้องต้น ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่ยากให้ผลที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

รายงานการวิจัยในบทนี้เป็นกรนำเสนอภาพรวมของการดำเนินการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน สถาบันอุดมศึกษา เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่ง ตะวันออก

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ปรับใช้แนวคิดการปรับปรุงคุณภาพของ Juran และแนวคิดการปรับปรุง คุณภาพโดยใช้วงจร PDCA(วงจรร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการ พัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอน 4 ขั้น คือ วางแผน- ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อยๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด วงจร PDCAนี้ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.ซิวฮาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่ง ได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกัน อย่างแพร่หลาย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านแนวปฏิบัติ ด้านการดำเนินงานและด้าน การตรวจสอบและให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา โดยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตชาน เมืองฝั่งตะวันออก

2. การดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ

การศึกษาในส่วนนี้เป็นกรวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับปัจจัยที่ ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีรายละเอียดการ ดำเนินการ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรได้แก่ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในข้อ 2.1.1 ได้แก่

- 1) สถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังและวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
- 2) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติและมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ผู้ให้ข้อมูล คือ หัวหน้าภาควิชาต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าภาควิชาในสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งเป็นลักษณะการสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ(Multiple choice) โดยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงานและ 3) ด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเป็นปลายเปิด (Open ended)

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ชี้แจงกับหน่วยงานของสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดย 3 วิธีการคือ การศึกษาเอกสาร การสังเกตและการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows และใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.5 สถานที่ทำการทดลอง และ/หรือเก็บข้อมูล

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

3. การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งอยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร และสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 41 คน

3.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองเป็นหลัก และอาศัยเครื่องมือที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลบางอย่าง ได้แก่ แนวในการสัมภาษณ์ แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การเข้าสู่สนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ชี้แจงกับหน่วยงานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอน และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดย 4 วิธีการคือ การศึกษาเอกสาร การสังเกต การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสนทนากลุ่ม

3) การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการจำแนกประเภทข้อมูล (Typological Analysis) การเปรียบเทียบข้อมูล (Comparison) และการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (Analysis Induction)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก จากข้อค้นพบเชิงปริมาณและข้อค้นพบเชิงคุณภาพ ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินการ การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

1. ด้านการวางแผน

พบว่า สถาบันอุดมศึกษาทั้งในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน มีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัดหรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานมีการจัดทำเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของ มีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานโดยมีบุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน มีการจัดทำแผนคุณภาพการศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2. การดำเนินการ

พบว่า ทั้งในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานครและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ มีการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการดำเนินการตามแผนโดยมีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตาม มีการนิเทศกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

3. การตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพ

มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงาน มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การเปรียบเทียบการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

การสังเคราะห์ข้อค้นพบจากการศึกษา สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการวางแผน

2.1.1 ปัจจัยด้านการเตรียมความพร้อม

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน

2.1.2 ปัจจัยด้านการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เนื่องจากอยู่ระดับน้อยที่สุด

2.1.3 ปัจจัยในด้านการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่อง การจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่เพิ่มจากมาตรฐานของต้นสังกัด หรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน การจัดทำเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของ ส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานโดยมีบุคลากร และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ เนื่องจากอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.4 ปัจจัยในด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในการให้บุคลากรมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.5 ปัจจัยด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในการให้บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เนื่องจากอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ปัจจัยด้านการดำเนินการ

2.2.1 ปัจจัยด้านการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

พบว่าสถาบันในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน

2.2.2 ปัจจัยด้านการดำเนินการตามแผน

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน และการจัดทรัพยากร และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2.3 ปัจจัยในด้านการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินการตามแผน

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่อง การประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน การจัดทำปฏิทินงานตามแผน และการที่หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้ เนื่องจากอยู่ระดับน้อยที่สุด

2.3 ปัจจัยด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

2.3.1 ปัจจัยด้านการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

พบว่าสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องการตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงาน และการนำข้อมูลจากการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากอยู่ระดับน้อยที่สุด

2.2.3 ปัจจัยด้านการตรวจสอบและประเมินคุณภาพในต้นสังกัด

พบว่าในเขตลาดกระบังและในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ยังต้องมีปรับปรุงในเรื่องมีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด และการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากอยู่ระดับน้อยที่สุด

3. ปัญหาในการดำเนินการในการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาทั้ง 3 ส่วน สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยได้ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 ปัญหาด้านการวางแผน

ปัญหาการวางแผนในสถาบันอุดมศึกษาเขตลาดกระบังและเขตจังหวัดสมุทรปราการพบว่า ขาดคณะกรรมการกำหนด ไม่สามารถสร้างเอกภาพในการวางแผนงานได้ ขาดความชัดเจนในนโยบายระดับคณะ บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนน้อย แผนการปฏิบัติงานมักไม่แน่นอน และไม่มีแผนที่การจัดทำอย่างชัดเจน แผนงานที่วางไว้ มีปัญหาทางด้านบุคลากรงบประมาณ และกรอบเวลา บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการวางแผน หรือสามารถนำเสนอปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามแผน หรือให้การวางแผนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน ระยะเวลาไม่เพียงพอ การวางแผนของภาคต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับสถาบันทำให้การวางแผนก่อนคตต้องลำบาก และ เนื่องจากเป็นวิทยาลัยเปิดใหม่ บางที่อาจมีความพร้อมด้านการวางแผนอยู่บ้าง รวมถึงแผนงานบางอย่างยังต้องรอดูข้อมูล หรือองค์ประกอบต่างๆ ด้วย ยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เวลาในการตัดสินใจวางแผนงาน ปัญหาในการวางแผนมักจะเกิดกับสายงานหรือหน่วยงานย่อยๆ ในคณะ ซึ่งเมื่อมอบหมายงานแล้ว การจัดทำแผนของแต่ละงานมักจะล่าช้า และ ประสิทธิภาพซึ่งเป็นอาจารย์ประจำมักจะมีภาระงานสอนและงานอื่นๆ ทำให้การรวบรวมแผนงานย่อยๆ เพื่อจัดทำเป็นแผนคณะล่าช้า มีการเปลี่ยนแปลงด้านเกณฑ์ดัชนีอยู่ทุกปี และเกณฑ์มักจะออกมาล่าช้า มีผลต่อการศึกษา ทำความเข้าใจ เก็บรวบรวมข้อมูล ไม่สามารถวางแผนให้ดำเนินการได้ในทุกดัชนีบ่งชี้ที่ สมศ. กำหนด เนื่องจากบางตัวบ่งชี้ไม่มีทางทำได้ โดยเฉพาะเรื่องกิจกรรมโครงการพัฒนานักศึกษา ที่เทียบกับจำนวนนักศึกษา บางตัวบ่งชี้ของมาตรฐานของ สมศ. เพื่อพิจารณาแล้วไม่สามารถทำได้ตามเกณฑ์ เช่น ร้อยละของกิจกรรมในการอนุรักษ์พัฒนา และสร้างเสริมเอกลักษณ์ศิลปะ และวัฒนธรรมต่อจำนวนนักศึกษา ค่าใช้จ่าย / งบประมาณ ที่ทางคณะได้รับจัดสรรค้ทั้งเรื่องการพัฒนาอาจารย์ เป็นต้น และ ต้องจัดทำเอกสารมากมายเสียเวลามาก

3.2 ปัญหาการดำเนินการ

ปัญหาในการดำเนินการตามแผนของสถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบังและเขตจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ไม่มีการจัดสรรงบประมาณหรือนโยบายการเพิ่มเติมในการดำเนินการตามแผนจากคณะ หรือสถาบันภาควิชาต้องจัดสรรงบประมาณที่ได้รับเอาเอง ทำให้คุณภาพด้านหนึ่งเพิ่มแต่อีกด้านหนึ่งลดลง บางครั้งไม่สามารถดำเนินการตามแผนที่ตั้ง เนื่องจากไม่มีงบประมาณเครื่องมือ และอุปกรณ์ / บางแผนขาดบุคลากรที่รับผิดชอบ ยอมรับการทำหน้าที่ซึ่งกัน และกัน ดีกว่าการประเมินซึ่งจะมีความแตกแยก ไม่ยอมรับผลการประเมิน การประเมินของคณะกรรมการประเมินทั้งในระดับสถาบันฯ และองค์กรภายนอกเป็นเพียงการเข้ามาทราบปัญหา และอุปสรรค และประเมินไปตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏในเอกสาร และรายงานที่จัดให้คณะกรรมการประเมินพิจารณาเพื่อหาข้อสรุปว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการประเมินได้ทราบปัญหา และอุปสรรคแล้วก็ไม่สามารถถ่ายโอนปัญหาไปสู่ผู้มีอำนาจในการแก้ไข เช่น ปัญหาเรื่องงบประมาณเอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลมีเป็นจำนวนมาก ระบบสารสนเทศไม่มี จึงทำให้มีเอกสารจำนวนมากในการจัดทำ เมื่อผ่านการประเมินก็ไม่ได้มีการจัดการเข้าแผนให้มีการแก้ไข หรือปรับปรุงอะไรในปีต่อไป ขาดการตรวจสอบคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การประเมินคุณภาพสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในองค์กรได้อย่างจริงจัง มีขั้นตอนมากเกินไปโดยเฉพาะการทำเอกสาร และขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติเอกสารล่าช้า ส่งผลถึงต่อนักศึกษาโดยตรง เอกสารเป็นไปตามองค์ประกอบ หรือ เอกสารที่เป็นความลับไม่สามารถเปิดเผยได้ ทำให้ไม่สามารถตรวจประเมินได้อย่างสะดวก ปัญหาในการที่ กรรมการซึ่งเป็นอาจารย์ประจำจะติดการภารกิจทั้งงานสอน งานบริหารวิชาการ อื่น ๆ การตรวจประเมินรายงานระดับสาขา และระดับคณะถือเป็นงานหนักในช่วงนั้น ซึ่งควรจะเป็นงานต่อเนื่องทั้งปี แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้ ในแต่ละสถาบันถ้ามีหน่วยงานประกันคุณภาพที่เข้มแข็ง และมีบุคคลากรเพียงพอที่จะช่วยในด้านการประกันคุณภาพ / การประเมินคุณภาพให้คณะวิชา และหน่วยงานอื่น ๆ ก็จะได้มาก โดยคณะวิชา/หน่วยงานอื่นมีหน้าที่ให้ข้อมูล และเก็บเอกสาร/หลักฐาน แต่ละหน่วยงานย่อยยังมีการแปลความหมายของแต่ละตัวบ่งชี้แตกต่างกันทั้งที่มีคู่มือประกอบของแต่ละตัวบ่งชี้แล้ว ซึ่งอาจต้องระบุให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น และการเขียนรายงานการประเมินยังไม่เหมือนกัน

3.3 ปัญหาด้านการตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

ปัญหาในการตรวจสอบทบทวนและการประเมินคุณภาพในเขตลาดกระบังและเขตจังหวัดสมุทรปราการ พบว่าบุคคลากรภายในขาดความเชี่ยวชาญในการประเมินคุณภาพ / มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพ ตรวจได้ตามแผนในกระดาษ แต่ไม่สามารถประเมินได้ว่าสำเร็จเท่าใด เนื่องจากผู้ประเมินเบื้องต้น ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่ยากให้ผลที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน และเอกสารอ้างอิงบางตัวบ่งชี้ไม่ครบถ้วน ผู้ประเมินบางส่วนยังขาดความเข้าใจในดัชนีองค์ประกอบบางข้อ และมีบางส่วนที่ไม่เข้าใจตรงกันในองค์ประกอบบางข้อ เอกสารที่จัดเตรียมไว้บางครั้งมีการซ้ำซ้อนกันอันสืบเนื่องจากดัชนีที่ไม่สอดคล้อง และเรียงกัน เกณฑ์การตรวจสอบบางประการ มีความลับอยากต่อการประเมิน และสามารถ ตรวจได้ตามแผนในกระดาษ แต่ไม่สามารถประเมินได้ว่าสำเร็จเท่าใด เนื่องจากผู้ประเมินเบื้องต้น ผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงไม่ยากให้ผลที่ได้ต่ำกว่ามาตรฐาน

5.4 อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาถึงสภาพการดำเนินการและปัญหาในการดำเนินการในการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่มีความมุ่งมั่นในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา สามารถทำหน้าที่ประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก มีการสนับสนุนและเอื้ออำนวยประโยชน์ให้บุคลากรปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการมองไกลและมีแนวคิดในการพัฒนา อีกทั้งต้องมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งต้องมีทักษะในการวางแผน กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษา นั้นแสดงว่า ผู้บริหารจะต้องตระหนักเป็นอย่างดีว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นสำหรับหน่วยงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ พจนี สะเพียรชัย (2544) ที่กล่าวว่า การประกันคุณภาพและมาตรฐานเป็นหัวใจภารกิจของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพของการเรียนการสอน คุณภาพของบุคลากร คุณภาพของงานวิจัย คุณภาพของบัณฑิตที่จบไป รวมไปถึงคุณภาพของงานวิชาการอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยให้บริการและชี้นำสังคม ดังนั้น การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการประกันความอยู่รอดปลอดภัยของประเทศในภาวะการณ์ที่ต้องเข้าสู่เวทีการแข่งขันทางการค้าและเศรษฐกิจในโลกต่อไป และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประสิทธิ์ ทองใสว (2537) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง กลไกการควบคุมมาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า กลไกมาตรฐานทางวิชาการของมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางเดียวกันคือมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคอาจจะเป็นเรื่อง que ผู้บริหารไม่สามารถประสานสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรทั้งภายในและภายนอก ไม่สามารถกระตุ้นจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ และยังขาดทักษะในการทำงาน ไม่สามารถวางแผน กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้รูปแบบการบริหารแบบชี้นำ มากกว่าเปิดโอกาสให้บุคลากรผู้ปกครอง และบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาออกจากรายนี้ยังพบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรและวัฒนธรรมองค์การ เป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงกัน และที่มีผลต่อการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก คือ การที่บุคลากรในหน่วยงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และเชื่อว่าการพัฒนาคุณภาพเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา มีการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน และปัจจัยด้านบุคลากรและวัฒนธรรมองค์การ ที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การที่บุคลากรในหน่วยงานมีต่างคนต่างทำงานเฉพาะหน้าที่ของตนเอง มีการประสานงานกันน้อยระหว่างฝ่าย ขาดความร่วมมือ และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเพื่อหวังเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง มากกว่าการมุ่งมั่นพัฒนางานซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา แนนชัย (2540) ที่ว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้แก่ บุคลากรในมหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือน้อย และบุคลากรที่รับผิดชอบประกันคุณภาพโดยตรงมีน้อย นอกจากนี้ควรมีการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานที่ทุกคนเข้าใจตรงกันและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และส่งเสริมให้บุคลากรมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ จึงจะทำให้การดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญูตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5 ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาเป็นแนวทางในการนำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. หน่วยงานและสถานศึกษาควรออกแบบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทขององค์กร โดยจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีการบูรณาการระหว่างแผนดำเนินการประกันคุณภาพและกิจกรรมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร โดยการสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

2. วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการอย่างมาก ผู้บริหารควรเสริมสร้างให้บุคลากรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ออกแบบการบริหารให้บุคลากรมีการทำงานเป็นทีม มีโอกาสได้ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมวางแผน และปรับปรุงพัฒนาการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ส่งผลสำเร็จต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ของบุคลากร มีการกระตุ้น จูงใจ การฝึกอบรม เพื่อเพิ่มความพร้อมและมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน

4. รูปแบบภาวะผู้นำ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่แวดล้อม ดังนั้น ผู้บริหารควรประเมินตนเองและวิเคราะห์สถานการณ์ภายในองค์กรในด้านวุฒิภาวะของผู้ได้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ของบุคลากร โครงสร้างภารกิจ อำนาจผู้บริหาร รวมทั้งปัจจัยภายนอกอื่นๆ เพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาประสบผลความสำเร็จ

บรรณานุกรม

- ฉันทนา วิริยเวชกุล.2549. การควบคุมคุณภาพงาน.กรุงเทพฯ:นันทชา พรินต์ติ้ง.
พจน์ สะเพียรชัย การพัฒนาการจัดทำและเข้าสู่ ISO 9000:2000. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย - ญี่ปุ่น), 2544.
วรรณภา แนบเซย. ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา. วิทยานิพนธ์
คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา, 2540.
วันชัย ศิริชนะ. 2539. "การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา" จุลสารพัฒนา
ประสิทธิภาพการสอน. 4(6) : 1-3; พฤศจิกายน-ธันวาคม 2539.
สุภางค์ จันทวานิช. 2547. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
สุภางค์ จันทวานิช. 2548. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
Deming, W.E. Out of the crisis. Cambridge: Massachusetts Institute of Technology,
1986.
Harris, A. and Jon, Y. [2005, September] Comparing school improvement programmes
in England and Canada. Online Journal of School Leadership & Management
[On-line serial]. Available from : Ebscohost Full Display Item: 3034942.
Hertling, E. [2005, September] Implementing whole-school reform. Online Journal of
Learning Librarian [On-line serial]. Available from : Ebscohost Full Display Item:
3026578.
Juran, J.M., and Gryna, F.M. Quality planning and analysis. 3 rd ed., Singapore:
McGrawHill Book, 1993.
วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act). [online]Available : September.
<http://www.msu.ac.th/qa/PDCA.asp>.
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. <http://www.kmitl.ac.th>
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. <http://www.hcu.ac.th>
วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ. <http://www.bsc.ac.th>
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ. <http://www.au.edu>
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. <http://www.onesqa.or.th>
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. <http://www.mua.go.th>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1

รายชื่อสถาบันอุดมศึกษา

- 1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ
- 2) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
และจังหวัดสมุทรปราการ
- 3) สถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จพ.)
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.)
3. มหาวิทยาลัยขอนแก่น (มข.)
4. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (มช.)
5. มหาวิทยาลัยทักษิณ (มทษ.)
6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.)
7. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.)
8. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (มธ.)
9. มหาวิทยาลัยนเรศวร (มน.)
10. มหาวิทยาลัยบูรพา (มบ.)
11. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (มมส.)
12. มหาวิทยาลัยมหิดล (มม.)
13. มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (มจ.)
14. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (มฟล.)
15. มหาวิทยาลัยรามคำแหง (มร.)
16. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (มวล.)
17. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มศว.)
18. มหาวิทยาลัยศิลปากร (มศก.)
19. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (มอ.)
20. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.)
21. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (มอบ.)
22. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.)
23. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (สจพ.)
24. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (สพบ.)
25. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (มรภ.สส.)
26. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (มสด.)
27. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม (มจร.)
28. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (มรภ.พน.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

29. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (มจร.)
30. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา (มบส.)
31. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (มร.ชม.)
32. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (มร.ช.)
33. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (มร.ลป.)
35. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ (มรอ.)
36. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม (มรพส.)
36. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (มรภ.กพ.)
37. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (มรนว.)
38. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ (มร.พช.)
39. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (มร.อด.)
40. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มรม.)
41. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (มรล.)
42. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (มรสน.)
43. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (มร.นม.)
44. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (มรภ.บร.)
45. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ (ม.รภ.สร.)
46. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (มรภ.อบ.)
47. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา (มรอย.)
48. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (มรพ.)
49. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ (มรร.)
50. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี (มรท.)
51. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (มรว.)
52. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี (มรภ.พบ.) .
53. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (มรภ.จ.)
54. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (มรน.)
55. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (มรมจ.)
56. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (มรส.)
57. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (มรนศ.)
58. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (มรภ.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

59. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (มรภ.สงข.)
60. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (มรย.)
61. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (มกส.)
62. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ (มชย.)
63. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด (ม.รอ.)
64. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ (มรภ.ศก.)
65. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ม.มจร.)
66. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.)
67. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน (สทป.)
68. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (มทร.ธัญบุรี)
69. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ (มทร.กรุงเทพ)
70. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (มทร.ตะวันออก)
71. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (มทร.พระนคร)
72. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (มทร.รัตนโกสินทร์)
73. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (มทร.ล้านนา)
74. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (มทร.ศรีวิชัย)
75. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ (มทร.สุวรรณภูมิ)
76. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน (มทร.อีสาน)
77. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิราวุธานุสรณ์ (ม.นธ.)
78. มหาวิทยาลัยนครพนม (มนพ.)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
4. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
7. มหาวิทยาลัยศิลปากร
8. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
9. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
10. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
11. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
12. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
13. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
14. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
15. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
16. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
17. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
18. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
19. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
20. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร
21. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
22. มหาวิทยาลัยเกริก
23. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
24. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
25. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
26. มหาวิทยาลัยสยาม
27. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
28. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

29. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
30. มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิตวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
31. มหาวิทยาลัยธนบุรี
32. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
33. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
35. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
36. สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน
36. สถาบันบัณฑิตศึกษาจุฬาลงกรณ์
37. วิทยาลัยเซนต์หลุยส์
38. วิทยาลัยทองสุข
39. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
40. วิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
41. วิทยาลัยเซารัสอีส์ท์บางกอก
42. วิทยาลัยดุสิตธานี
43. วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
44. วิทยาลัยรัชต์ภาคย์
45. วิทยาลัยมิชชั่น
46. วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
47. สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
48. สถาบันอาศรมศิลป์
49. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
50. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) สถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

1. สถาบันอุดมศึกษาในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่
  - 1.1 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
  - 1.2 วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ
2. สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่
  - 2.1 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
  - 2.2 มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2
ประวัติและหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัติ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นมหาวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติ สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.๒๕๒๘ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การศึกษา การค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี เพื่อความก้าวหน้า ทางอุตสาหกรรม และ เศรษฐกิจของประเทศ เดิมที สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พ.ศ.๒๕๑๔ ด้วยการรวมวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี วิทยาลัยเทคนิคพระนครเหนือ และวิทยาลัยเทคนิคธนบุรี เข้าด้วยกัน โดยแต่ละแห่งมีฐานะเป็น วิทยาเขต วิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี เป็นสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตนนทบุรี และในปีเดียวกันนั้นได้ย้ายไปที่ อำเภอลาดกระบัง เป็นวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประกอบด้วยพระนาม "พระจอมเกล้า" ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานตามพระบรมนามาภิไธย แห่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และมีพระบรมราชานุญาต ให้อัญเชิญตรา "พระมหามงกุฎ" มาเป็นสัญลักษณ์แห่งสถาบันฯ ด้วย นับเป็นสิ่งอันศักดิ์สิทธิ์ และเป็นมหามงคลยิ่ง ส่วนคำว่า "เจ้าคุณ ทหาร" นั้น มีไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ท่านเจ้าพระยาสุรวงษ์ไวยวัฒน์ (วร บุนนาค) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า "เจ้าคุณทหาร" ตามที่ ท่านเลี่ยม พรตพิทยพยัต ทายาทของท่านได้แจ้งความประสงค์ไว้ในการบริจาคที่ดิน ที่เป็นที่ตั้งของสถาบันฯ ในปัจจุบัน

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หรือที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า "พระจอมเกล้าลาดกระบัง" มีประวัติ ความเป็นมาดังนี้

- พ.ศ.๒๕๐๓ ก่อตั้งศูนย์ฝึกโทรคมนาคมนนทบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
- พ.ศ.๒๕๐๗ ศูนย์ฝึกโทรคมนาคมนนทบุรี ได้ปรับฐานะเป็นวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี
- พ.ศ.๒๕๐๘ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ได้ก่อตั้งขึ้นโดยมีวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรีเป็นวิทยาเขตนนทบุรี
- พ.ศ.๒๕๑๔ ย้ายมาอยู่ที่อำเภอลาดกระบัง และเปลี่ยนชื่อ เป็นวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- พ.ศ.๒๕๑๕ วิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรี ยกฐานะเป็นคณะวิศวกรรมศาสตร์
วิทยาลัยวิชาการก่อสร้าง โอนมาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และยกฐานะเป็น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
- พ.ศ.๒๕๑๗ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ได้โอนสังกัดจากกระทรวงศึกษาธิการ

มาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ.๒๕๑๘ ก่อสร้างอาคารหอประชุมใหญ่ อาคารอนุสรณ์ อาคารห้องสมุด อาคารปฏิบัติกาโทรคมนาคม และอาคารยิมเนเซียม ด้วยความช่วยเหลือของรัฐบาลญี่ปุ่น

พ.ศ.๒๕๒๐ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดตั้งคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์ขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตทางด้านครูอาชีพศึกษา สำหรับวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาต่างๆ และให้การศึกษ การค้นคว้าวิจัยทางวิทยาศาสตร์

พ.ศ.๒๕๒๒ วิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร ได้โอนจากกระทรวงศึกษาธิการ มาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบังและยกฐานะเป็น คณะเทคโนโลยีการเกษตร

พ.ศ.๒๕๒๔ ได้จัดตั้งสำนักวิจัยและบริการคอมพิวเตอร์

พ.ศ.๒๕๒๗ ก่อสร้างศูนย์เรียน "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ" อันประกอบด้วย อาคารบรรยายรวม อาคารเรียนและ ปฏิบัติการ อาคารศูนย์สารสนเทศ อาคารสนทนาการ อาคารสำนักอธิการบดี หอพักนักศึกษา ชาย-หญิง และสระว่ายน้ำ ด้วยความช่วยเหลือของรัฐบาลญี่ปุ่น มูลค่า ๔๘๐ ล้านบาท และเปิดใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๒๗

พ.ศ.๒๕๒๘ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า วิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบังได้มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยอิสระ ตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.๒๕๒๘ และมีชื่อเต็มว่า "สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง" หรือเรียกสั้นๆ ว่า "พระจอมเกล้าลาดกระบัง" ได้จัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๐ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๓๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เสด็จพระราชดำเนินมาทรงประกอบ พระราชพิธีเปิดอนุสาวรีย์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ อุทยานพระจอมเกล้า และทรงเปิดงานแสดงทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี "พระจอมเกล้าลาดกระบังนิทรรศการปี '๓๐"

พ.ศ.๒๕๓๒ ได้จัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์โดยแยกออกจาก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์

ปัจจุบันสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก มีทั้งหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรภาคสมทบ ประกอบด้วยคณะทั้งหมด ๗ คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะครุอุตสาหกรรม คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มีนักศึกษาทุกสาขาวิชาและระดับการศึกษาประมาณ ๑๐๕๐๐ คน (พ.ศ.๒๕๔๔) ซึ่งจำนวนนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นทุกปีเนื่องจากการเพิ่มจำนวนของคณะและขยายสาขาวิชาต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตร

1. บัณฑิตวิทยาลัย

- 1.1 คณะวิศวกรรมศาสตร์
- 1.2 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
- 1.3 คณะวิทยาศาสตร์
- 1.4 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
- 1.5 คณะเทคโนโลยีการเกษตร
- 1.6 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

2. คณะวิศวกรรมศาสตร์

- 2.1 ภาควิชาวิศวกรรมเกษตร
- 2.2 ภาควิชาวิศวกรรมเคมี
- 2.3 ภาควิชาวิศวกรรมโยธา
- 2.4 ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
- 2.5 ภาควิชาวิศวกรรมระบบควบคุม
- 2.6 ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า
- 2.7 ภาควิชาวิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์
- 2.8 ภาควิชาวิศวกรรมอาหาร
- 2.9 ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม
- 2.10 ภาควิชาวิศวกรรมการวัดคุม
- 2.11 ภาควิชาวิศวกรรมสารสนเทศ
- 2.12 ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล
- 2.13 ภาควิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม

3. คณะวิทยาศาสตร์

- 3.1 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต(วท.บ.)
  - สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์
  - สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
  - สาขาวิชาเคมีอุตสาหกรรม
  - สาขาวิชาเคมีทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
  - สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ
  - สาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์
  - สาขาวิชาสถิติประยุกต์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 บัณฑิตศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(วท.ม.)

- สาขาวิชาคณิตศาสตร์ประยุกต์
- สาขาวิชาเคมีประยุกต์
- สาขาวิชาเคมี
- สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ
- สาขาวิชาฟิสิกส์ประยุกต์

4. คณะเทคโนโลยีการเกษตร

4.1 ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต(วท.บ.)

- สาขาปฐพีวิทยา
- สาขาวิชาสัตวศาสตร์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช
- สาขาบริหารธุรกิจเกษตร
- สาขาวิทยาศาสตร์การประมง
- สาขาเทคโนโลยีการจัดการ
- สาขาวิชาพืชสวน
- สาขาวิชาพืชไร่
- สาขาพัฒนาการเกษตร
- สาขาอุตสาหกรรมเกษตร
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการหมัก
- สาขาวิชาวิศวกรรมแปรรูปอาหาร
- สาขาเทคโนโลยีการผลิตพืช หลักสูตร 2 ปี
- สาขาพัฒนาการเกษตร หลักสูตร 2 ปี

4.2 บัณฑิตศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต(วท.ม.)

- สาขาบริหารธุรกิจ
- สาขาอุตสาหกรรมเกษตร

5. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

- 5.1 ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
- 5.2 ภาควิชาสถาปัตยกรรม
- 5.3 ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน
- 5.4 ภาควิชาศิลปอุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.5 ภาควิชานิเทศศิลป์

- สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ
- สาขาวิชาการถ่ายภาพ
- สาขาวิชาจิตรกรรม
- สาขาวิชาประติมากรรม
- สาขาวิชาภาพพิมพ์

6. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

6.1 คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ

- หลักสูตรวิทยาการสารสนเทศ
- หลักสูตรการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ

7. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

7.1 ปริญญาตรี

7.1.1 หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี)

- สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
- สาขาวิชาสถาปัตยกรรมภายใน
- สาขาวิชาศิลปอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาวิศวกรรมโทรคมนาคม
- สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการวัดคุมทางอุตสาหกรรม
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร- การผลิตพืช
- สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร- การผลิตสัตว์
- สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

7.1.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (4 ปี)

- สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น

7.2 โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

ประวัติ

วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการสังคม ในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มี คุณธรรม คุณภาพ และทัศนคติที่ดีต่อ ธรรมชาติและเพื่อนมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สังคมไทย และประเทศไทย วิทยาลัยกรุงเทพ สุวรรณภูมิมุ่งมั่นที่จะสร้างความเป็นเลิศทางความคิด (ปัญญาและความดี) ทางวิชาการ (ความรู้ สู่อำชีพ) และการดำรงชีวิต (การปฏิบัติสู่ความสุข) ควบคู่กันไปทั้งสามด้าน เพื่อให้ผู้สำเร็จ การศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาแห่งนี้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยคุณภาพแห่งชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้บริหารและคณะอาจารย์ในกลุ่มโรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ ซึ่งมีทั้งหมด 6 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนเทคโนโลยีกรุงเทพ
2. โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ
3. โรงเรียนโปลีเทคนิคระยอง
4. โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจกาญจนบุรี
5. โรงเรียนเทคโนโลยีบริหารธุรกิจสมุทรปราการ
6. โรงเรียนเทคนิคบริหารธุรกิจกรุงเทพ ชลบุรี

ตระหนักถึงความสำคัญของการให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษา และพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติจึงจัดตั้ง วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา แห่งใหม่ขึ้นในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ที่ตั้ง 59 หมู่ 2 ถ.ประชาพัฒนา แขวงทับยาว เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

โทรศัพท์ : 02-327-0156, 02-327-0158

ปณิธาน : พัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม มีความสุข รักความเป็นไทย

หลักสูตร

หลักสูตรที่เปิดสอน 4 ปี และ 2 ปี ต่อเนื่อง

1. คณะบริหารธุรกิจ

- สาขาการจัดการ
- สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ
- สาขาการบัญชี
- สาขาการตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สาขาการจัดการอุตสาหกรรม
- สาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรม

2. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ*

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ประวัติ

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นโดย " มูลนิธิหัวเฉียวพ่อเด็กเชียงตุง " ซึ่งเป็นองค์การการกุศลจีน ที่ใหญ่ที่สุดในสังคมไทย และนโยบายอันแน่วแน่ ที่จะส่งเสริมด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในโครงการ " รั้งใช้สังคมและพัฒนาการศึกษา "

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวพระเกียรติมีประวัติในการจัดการศึกษามากกว่า 50 ปี โดยมีพัฒนาการซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ

พ.ศ. 2484 จัดตั้งโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย โรงพยาบาลหัวเฉียวมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตเจ้าหน้าที่ผดุงครรภ์ให้มีความรู้ ความสามารถด้านการพยาบาล และการผดุงครรภ์ เพื่อนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ

พ.ศ. 2525 คณะกรรมการมูลนิธิพ่อเด็กตั้ง ได้ตระหนักถึงภารกิจของรัฐบาล ในการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จึงได้ขยายโรงพยาบาลหัวเฉียว เดิมให้เป็นโรงพยาบาลทั่วไป เปิดบริการรักษา และให้คำแนะนำแก่ผู้มาขอรับบริการทุกสาขาการแพทย์ พร้อมกับการขยายโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ให้เป็นวิทยาลัยพยาบาล มีคณะพยาบาลศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลและผดุงครรภ์ และให้ชื่อวิทยาลัยว่า " วิทยาลัยหัวเฉียว " ต่อมาได้เปิดคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิตอีกคณะหนึ่ง

พ.ศ. 2533 เป็นวาระที่มูลนิธิพ่อเด็กตั้งดำเนินการมาครบรอบ 80 ปี มูลนิธิฯ ได้มีนโยบายอันแน่วแน่ที่จะส่งเสริม และขยายขอบข่ายงานด้านการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา และเพื่อทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเป็นพระราชกุศลและเฉลิมพระเกียรติ น้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ มูลนิธิพ่อเด็กตั้ง จึงมีมติให้ยกฐานะวิทยาลัยหัวเฉียวขึ้นเป็น " มหาวิทยาลัย " และได้รับอนุมัติจากทบวงมหาวิทยาลัย ให้จัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัย และได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน ชื่อ " มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ " เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2535 นับเป็นมิ่งมงคลสูงสุดแก่สถาบัน และมีความหมายต่อชาวจีนที่เข้ามา อยู่ใต้ร่มพระบรมโพธิสมภารเป็นอย่างยิ่ง

" หัวเฉียว" หมายถึง ชาวจีนโพ้นทะเลและเป็นชื่อที่มูลนิธืฯ ใช้เป็นชื่อของโรงพยาบาลและวิทยาลัยของมูลนิธืฯ อยู่แล้ว

ปณิธานของมหาวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จัดตั้งขึ้นด้วยปณิธานอันแน่วแน่ของ มูลนิธืฯ ป่อเต็กตึ้ง ที่สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ บรมกษัตริย์ไทย และมุ่งบำเพ็ญคุณประโยชน์ต่อสังคม ด้วยการกระจายโอกาส สร้างความเสมอภาคในระดับอุดมศึกษา ส่งเสริม วัฒนธรรมอันดีงามตามพื้นฐาน พระพุทธศาสนา และบุชาคุณธรรมของบรรพชน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติตระหนักถึงความรู้รอบ รู้ลึก และความชำนาญงาน อันเกื้อหนุนคุณภาพของทั้งบุคคล สังคม และประเทศชาติ จึงมุ่งมั่นพัฒนาประสิทธิภาพ ของการศึกษานำสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างสรรค์บัณฑิตผู้รู้จริง ปฏิบัติงานได้จริง และแสวงหา สะสม ถ่ายทอดวิชาการอันเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยย์ บัณฑิตของมหาวิทยาลัย จักเป็นผู้ประกอบด้วยความรู้ควบคู่กับคุณธรรม เป็นแบบฉบับสมบูรณ์ของปัญญาชน ผู้พร้อมที่จะอุทิศตนรับใช้สังคม เพื่อความผาสุกของเพื่อน ร่วมโลกได้อย่างเต็มภาคภูมิ

สัญลักษณ์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

- ตัวอักษร กลางรูปวงกลม นำมาจากสัญลักษณ์ของมูลนิธืฯ ป่อเต็กตึ้ง อ่านว่า " เสี่ยง " หมายความว่า " คุณงามความดี บริสุทธิคุณ การกระทำความดี "
- ส่วนวงกลมชั้นนอก มีอักษรไทย อังกฤษ บอกชื่อ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติส่วนภาษาจีน ใช้ภาษาแต้จิ๋ว อ่านว่า " หัว เคี้ยว ช่ง เสี่ยง ไตฮัก" มีความหมายเดียวกับภาษาไทย

พระบรมโพธิสมภาร :

เพื่อแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติจึงได้จัดสร้างประติมากรรมเป็นรูป ต้นโพธิ์ทอง และประดิษฐานให้เห็นเด่นชัดหน้าที่ประชุมใหญ่ ของมหาวิทยาลัย โดยให้ชื่อประติมากรรมนี้ว่า "พระบรมโพธิสมภาร" อันเป็นสัญลักษณ์แทน พระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ ที่ทรงปกป้องคุ้มครองให้ความร่มเย็นเป็นสุขต่อพสกนิกรทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิ์ได้ตั้งหลักแหล่ง ประกอบอาชีพเป็นปึกแผ่นในประเทศไทย เป็นเวลาช้านาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีความเชื่อมั่นว่าประติมากรรม "พระบรมโพธิสมภาร" นี้เป็นอนุสรณ์แห่งความจงรักภักดีของพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ต่อดองค์พระมหากษัตริย์ไทย ผู้ทรง

ทศพิธราชธรรม ตลอดไปชั่วกาลนาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้นโพธิ์ :

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีความเลื่อมใสแรงกล้าในการใช้ปัญญาเพื่อขจัด บัดเป่า ความทุกข์ยากในโลก ด้วยความเมตตาการุญ และด้วยน้ำใจใสสะอาด ปราศจากความ เศร้าหมอง ต้นโพธิ์ เป็นสัญลักษณ์แห่ง รุ่งอรุณของความรู้แจ้งเห็นจริง อันนำความสว่าง สะอาด และสงบมาสู่โลก เพราะการตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณ เกิดขึ้นภายใต้ต้นไม้นี้ ด้วย ธรรมชาติในคุณูปการของ โพธิพฤกษ์ และด้วยสำนึกเต็มเปี่ยมในความร่มเย็นใต้พระบรมโพธิ สมภาร แห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ขอประกาศ สถาปนา " ต้นโพธิ์ " เป็นต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย

หลักสูตร

หลักสูตรใหม่ที่มหาวิทยาลัยเปิดดำเนินการ ในปีการศึกษา 2549

1. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ-ภาษาจีน(นานาชาติ)
2. หลักสูตรการจัดการบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการโรงพยาบาล
3. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรม
4. หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต
5. หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย

หลักสูตรปรับปรุง ในปีการศึกษา 2549

1. หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต
2. หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน
3. หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
4. หลักสูตรบัญชีบัณฑิต (ต่อเนื่อง)
5. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
6. หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (ต่อเนื่อง)
7. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
8. หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการแพทย์แผนจีน
9. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

History

From the President's dream, the University has grown and will continue to grow in concert with the university in a park concept. In addition to the three main academic halls and the Cathedral of Learning described elsewhere, there many distinct features that have cultural and historical significance.

Features of Cultural & Historical Significance

Au Golden Rock

"Au," the abbreviation of Assumption University, coincides with the chemical term "Aurium" which means "gold." Gold has been a symbol of goodness and value for ages. The big golden rock, closest to the Taweeewithaya Bridge, is to remind students every morning when they arrive that when they graduate from Au, they are expected to be as good as gold. The chemistry in the golden rock is an element that forms the virtuous composition of the atmosphere. For most students, their student life will end after graduation and they will enter a new phase of life. Whatever career or path in life they choose, goodness will be an ingredient of their success.

Taweeewithaya Bridge

Built in 1999, the bridge is the first threshold to the university compound that is like a continent of knowledge as the bridge's Thai name implies. Crossing over it, one sees a picturesque scene of a modern educational institution cloaked in a mantle of intriguing architecture, nestled in a natural environment. This stone bridge, with gravel paths on each side, is the biggest bridge on the campus. The four stone posts on either side are decorated with sculptured heads of lions symbolic of power because knowledge is power.

Maka-amarin Bridge

The name of the bridge in Thai means "the path of angels." It is so named to bless people who cross this bridge. The high reliefs on the bridge rails depict the angel of light with radiating rays around an angel's face. It's paradoxical that they bear a

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

resemblance to medusa (Versace's logo) so has been dubbed "Versace Bridge" by the students. It crosses over the sprawling pond. This small bridge is near the entrance, but it is the exit from the University.

Jaturatham Pavilion

The Pavilion of Four Virtues is so named by virtue of being inscribed on its upper part with the words "Prudence, Justice, Fortitude, and Temperance." These were mores of great kings and perfect men in ancient Greek and Roman times. It is intended to edify and infuse into the students these qualities which would mould them to perfection. This imposing stone structure has arched doorways marked on each of its four sides by twin Roman columns. Perched on the corner of the incoming road, it directly overlooks an island of trees in the pond so it is a nice breezy place to relax and enjoy the beautiful view of the big pond with buildings in the background.

The Seat of Wisdom

The golden statue "Saedes Sapientiae" is an original interpretation of "Assumption." Christians venerate the mother of Christ as the seat of wisdom and as taught by St. Louis Marie de Montfort, Christ is the wisdom seated on the throne. The mother of Christ is the dwelling place of the supreme wisdom of all science. The university is our mother who is also the dwelling place of knowledge. In this context, "Assumption," besides its religious connotation in glorification of the mother of Christ, has yet another meaning in Thai language, "the Abode of Abiding Knowledge." Rightly, Assumption is the seat of wisdom.

The Column

In Thailand it is a tradition to mark a central point of a town or city with a pillar or a column. The Column of the university is a monument erected towards the end of the year 1999 to mark three great events: to pay tribute to His Majesty Bhumibol Adulyadej on the occasion of the Great King's Sixth Cycle Birthday; to mark the third Millennium; and to commemorate the Centenary Celebration of the arrival in Thailand. On October 20, 1901 the Montfort Brothers of St. Gabriel, sons of the St. Louis Marie de Montfort,

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

arrived in Thailand to preach the Good News through educative missions in this beloved land.

On the column there is a statue in bronze color, two and a half meters in height, representing a Brother of St. Gabriel in academic gown with gold RABAT, which many people assume to be St. Louis Marie De Montfort, pointing a finger to the Cathedral of Learning or the Seat of Wisdom, a vision for the future. The column is twenty-five meters in height, at the base of which are eight lions signifying the strength and the power of knowledge. On four sides of the stone plinth, upon which the towering pillar stands, are inscribed the motives for its erection.

Wild Horses

One of Au's former students, Mr. Nakorn Kamolsiri, won a medal in equestrian sports from the Asian Games, the first gold medal achieved by an Au student from the Asian Games. Inspired by his success and the natural characteristics of horses, Bro. Martin chose horses to be the mascot of Au. Horses exude physical and mental agility, strength and endurance. The statues of five wild horses in the middle of the huge pond seemingly running towards the academic hall are to invoke enthusiasm in the students to study with gusto. They awaken everyone who looks at them as they are portrayed in a posture that demonstrates their stamina and swiftness.

Academic programs

1. Bachelor Degree Programs

- Business Administration
- Risk Management
- Arts
- Music
- Nursing Science
- Science and Technology
- Engineering
- Communication Arts
- Law

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรนำมาใช้

- Biotechnology
- Architecture
- Table of Fees

2. Master Degree

2.1 Programs - Business

- Biotechnology
- Computer
- Education
- Engineering
- English Language Edu.
- Internet Distance Edu.
- Law
- Philosophy and Religion
- Psychology
- Science & Technology
- Tourism Management

3. Doctoral Degree Programs

3.1 Business Administration

- CEM
- CIS
- Computer Science
- Counseling Psychology
- Educational Leadership
- Food Biotechnology
- Information Technology
- Philosophy
- Religious Studies
- Telecommunications Sci.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3

การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาของ
สถาบันอุดมศึกษาในเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คณะผู้ประเมิน

ศาสตราจารย์ ม.ร.ว. ทองใหญ่ ทองใหญ่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่วงโชติ พันธุเวช
รองศาสตราจารย์ คร.ณรงค์ อยู่ถนอม
รองศาสตราจารย์ ประนอม โฉมวิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิบูลย์เศรษฐ์
รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร
ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน

ประธาน
ผู้ประเมิน
ผู้ประเมิน
ผู้ประเมิน
ผู้ประเมิน
ผู้ประเมิน
ผู้ประเมิน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ข้อมูลทั่วไปของสถาบันฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ ตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง พ.ศ.2528 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในปัจจุบัน สถาบันฯ ได้เปิดการสอนในระดับการศึกษาต่าง ๆ รวม 111 สาขาวิชา โดยแบ่งเป็นระดับปริญญาเอก 5 สาขาวิชา ปริญญาโท 45 สาขาวิชา และปริญญาตรี 61 สาขาวิชา ในปีการศึกษา 2545

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ ได้จัดให้มีคณะวิชาต่าง ๆ ที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ ในหน่วยงานจัดการเรียนการสอนรวมทั้งสิ้น 8 คณะ คือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และบัณฑิตวิทยาลัย นอกจากนี้สถาบันฯ ได้มีวิทยาเขตชุมพร ที่จังหวัดชุมพรอีก 1 แห่ง ทำการสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี โดยไม่มีคณะวิชาสังกัดรวมทั้งสิ้น 7 สาขาวิชา คือ หลักสูตร สาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์ หลักสูตรสาขาวิชาที่ชสวน สัตวศาสตร์ เทคโนโลยีการผลิตพืช เทคโนโลยีการผลิตสัตว์ และวิทยาศาสตร์การประมง

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีจำนวนอาจารย์ประจำในคณะวิชาต่าง ๆ และที่วิทยาเขตชุมพร รวมทั้งสิ้น 806 คน มีนักศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาบัณฑิตจำนวนจริงทั้งสิ้น 16,488 คน คิดเป็นจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าจำนวน 14,863 คน จำแนกเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา 2,280 คน และระดับปริญญาตรี 11,983 คน คิดเป็นอัตราส่วนอาจารย์ประจำทั้งสถาบันฯ ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด 1:18 อาจารย์ประจำจำแนกตามคุณวุฒิระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เท่ากับร้อยละ 26 : 57 : 17 คน ตามวิธีการคิดอัตราส่วนตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา นอกจากนี้สถาบันฯ มีบุคลากรสนับสนุนวิชาการและงานบริหารและบริการรวมทั้งสิ้น 2,150 คน

สถาบันฯ มีผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 จำนวนทั้งสิ้น 3,823 คน

สถาบันฯ มีรายได้จากการได้รับจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน และจากเงินรายได้จากผลประโยชน์ ในปีการศึกษา 2545 รวมทั้งสิ้น 1,075,240,235 บาท โดยแบ่งเป็นงบประมาณแผ่นดิน 647,106,400 บาท และเงินรายได้ของสถาบัน 428,133,835 บาท หรือประมาณร้อยละ 40 ของรายได้รวมทั้งหมด และในปีการศึกษา 2545 (1 มิถุนายน 2545 ถึง 31 พฤษภาคม 2546) สถาบันยังมีรายได้จากการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2546 อีกจำนวน 673,130,200 บาท

สถาบันฯ ยังมีได้มีการจัดทำรายละเอียดสินทรัพย์ทั้งหมดของสถาบันฯ ในปีการศึกษา 2545 และ 2546

วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง : ใน การประเมินคุณภาพภายนอก คณะผู้ประเมินยึดหลัก 5 ประการ ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ (สมศ.) กำหนด และได้ยึดถือวิธีการประเมินตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ สมศ.อันประกอบด้วย 8 มาตรฐาน และ 28 ตัวบ่งชี้ สมศ. ได้แต่งตั้งคณะผู้ประเมินภายนอกจำนวน 7 คน ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.ศาสตราจารย์ ม.ร.ว.ทองใหญ่ ทองใหญ่	ประธานคณะผู้ประเมิน
2.รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ อยู่ถนอม	ผู้ประเมิน
3.รองศาสตราจารย์ ประนอม โฉวินวิวัฒน์	ผู้ประเมิน
4.รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิบูลย์เศรษฐ	ผู้ประเมิน
5.รองศาสตราจารย์ ดร.เป็รื่อง กิจรัตน์ภร	ผู้ประเมิน
6.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่วง โชติ พันธุเวช	ผู้ประเมิน
7.ดร.สุทศศรี วงษ์สมาน	ผู้ประเมิน และเลขานุการ

ในการประเมินคุณภาพภายนอก คณะผู้ประเมิน ได้ดำเนินการตามกระบวนการเป็น 3 ขั้นตอน

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ก่อนการตรวจเยี่ยม ได้มีการประชุมคณะผู้ประเมิน เพื่อวางแผนการดำเนินงาน, ศึกษาเอกสารรายงานที่เกี่ยวข้องของ สมศ.และของสถาบันฯ ที่ส่งมา และที่คณะผู้ประเมินได้ขอให้สถาบันฯ นำมาเพิ่มเติม สถาบันฯ ได้ส่งผู้แทนที่มีหน้าที่ในการจัดทำเอกสารการประกันคุณภาพภายนอกมาร่วมชี้แจงด้วย และคณะผู้ประเมินได้ประสานงานกับสถาบันฯ เพื่อจัดทำกำหนดการตรวจเยี่ยมพร้อมทั้งเตรียมการตรวจเยี่ยม และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 2 ระหว่างการตรวจเยี่ยม คณะผู้ประเมินได้ดำเนินการเยี่ยมชมสถาบันฯ โดยใช้ เวลา 5 วัน ทั้งที่สถาบันฯ ณ เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ และวิทยาเขตชุมพร จังหวัดชุมพร โดยมีกระบวนการดังนี้

วันแรก (30 มิถุนายน 2548) เป็นการประชุมร่วมกันระหว่างคณะผู้บริหารสถาบันฯ กับคณะผู้ประเมินภายนอก เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การประเมิน และขอบข่ายของการประเมินภายนอก และการตรวจเยี่ยม หน่วยงานต่าง ๆ รับฟังคำบรรยายสรุปจากสถาบันฯ ต่อจากนั้นคณะผู้ประเมินแบ่งกลุ่มการเยี่ยมชมหน่วยงาน สนับสนุนวิชาการและการบริหารบางหน่วยงาน และเยี่ยมชมคณะเทคโนโลยีการเกษตร และโครงการคณะอุตสาหกรรมการเกษตร โดยมีการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำ นักศึกษา และบุคลากร

วันที่สอง (1 กรกฎาคม 2548) เป็นการแบ่งกลุ่มผู้ประเมินเยี่ยมชมคณะวิชาต่าง ๆ อีก 4 คณะ และบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ประเมินกลุ่มหนึ่งได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมวิทยาเขตชุมพร โดยผู้ประเมินทุกกลุ่มได้ สัมภาษณ์อาจารย์ประจำ นักศึกษา และบุคลากร

วันที่สาม (3 กรกฎาคม 2548) คณะผู้ประเมินแบ่งกลุ่มพบปะสัมภาษณ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้แทนกรรมการสภาสถาบันฯ นายคตมาคมศิษย์เก่า, ผู้แทนสภาคณาจารย์ ประธานข้าราชการ พนักงานที่เป็น อาจารย์ประจำ ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ประกอบการ ผู้รับบริการวิชาการ บัณฑิตที่เป็นข้าราชการ ลูกจ้างบริษัทเอกชน และที่ทำธุรกิจส่วนตัว กรรมการสโมสรและผู้แทนชมรมนักศึกษา

วันที่สี่ (4 กรกฎาคม 2548) คณะผู้ประเมินแบ่งกลุ่มเยี่ยมชมหน่วยงานสนับสนุนวิชาการและ บริหารเพิ่มเติม และเยี่ยมชมสภาพทั่วไปของสถาบันฯ ที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ โดยมีการสัมภาษณ์อาจารย์ ประจำ นักศึกษา และบุคลากรตามหน่วยงาน และคณะผู้ประเมินมีการประชุม และตรวจเอกสารเพิ่มเติม

วันที่ห้า (5 กรกฎาคม 2548) คณะผู้ประเมินทั้งหมดเยี่ยมชมคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยผู้ประเมินได้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำ และนักศึกษาด้วย ต่อจากนั้นคณะผู้ประเมินประชุมร่วมกันสรุปผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันฯ ด้วยวาจาต่อผู้บริหารสถาบันฯ คณาจารย์ และบุคลากร พร้อมเสนอข้อเสนอแนะการปรับปรุงและทิศทางการพัฒนาสถาบันฯ ในอนาคต

ขั้นตอนที่ 3 ภายหลังจากตรวจเยี่ยม คณะผู้ประเมินได้ร่างรายงานสรุปผลการประเมินเบื้องต้น และร่วมกันพิจารณาปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกให้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังพิจารณา และเสนอการปรับปรุงแก้ไข (ถ้ามี) เพื่อที่คณะผู้ประเมินจะได้พิจารณาการขอให้ปรับปรุงแก้ไข แล้วดำเนินการส่ง สมศ.ต่อไป

ผลการประเมินคุณภาพภายนอก

มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

ในปีการศึกษา 2545 บัณฑิตส่วนใหญ่ในทุกระดับการศึกษามีภาวะการได้งานทำอยู่ในระดับที่ดีมาก ตลาดแรงงานให้ความสนใจในบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ โดยมีสัดส่วนที่สูงพอสมควร สำหรับอัตราการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษายังมีสัดส่วนที่น้อยมาก สถาบันฯ ยังมิได้มีการสำรวจระดับความพึงพอใจของนายจ้าง ผู้ประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต สถาบันฯ มีนักศึกษาในระดับปริญญาเอกเสนอบทความวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการประชุมวิชาการระดับนานาชาติต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ทั้งหมดเป็นอัตราส่วนที่มากที่สุด ส่วนในระดับปริญญาโทมีจำนวนบทความวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติ และระดับนานาชาติมีจำนวนไม่มากในอัตราส่วนต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ทั้งหมด

จุดเด่น : ในปีการศึกษา 2545 บัณฑิตได้งานทำจำนวนร้อยละ 76.79 นับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก สำหรับช่วงเวลาที่เศรษฐกิจของประเทศเพิ่งจะเริ่มฟื้นตัว ตลาดแรงงานได้ให้ความสนใจบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ ของคณะวิศวกรรมศาสตร์ในสัดส่วนที่สูงพอสมควร

สถาบันฯ มีคุณภาพที่ดีมากในการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาเอก โดยมีบทความจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ ต่อจำนวนนักศึกษาวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกทั้งหมด เป็นอัตราส่วนที่มากที่สุด ส่วนในการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโทก็ยังมีบทความจากวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและระดับนานาชาติ ถึงแม้ว่าจะมีอัตราส่วนต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโททั้งหมดยังไม่มาก ทั้ง ๆ ที่สถาบันฯ ก็มีได้มีข้อบังคับให้วิทยานิพนธ์ในระดับนี้ต้องมีการตีพิมพ์เผยแพร่

จุดที่ควรพัฒนา : สถาบันฯ มีบัณฑิตที่ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษายังมีจำนวนน้อย สถาบันฯ ยังมิได้มีการสำรวจความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต จึงทำให้ไม่สามารถทราบถึงคุณภาพในการปฏิบัติวิชาชีพของบัณฑิตได้ อัตราส่วนจำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในระดับปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและระดับนานาชาติ ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ทั้งหมดยังมีจำนวนไม่มาก

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรสนับสนุนให้บัณฑิตที่มีศักยภาพได้ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจแนะนำให้ศึกษาควบคู่ไปกับการทำงาน ซึ่งจะช่วยบ่งบอกถึงคุณภาพการศึกษา และความสามารถของบัณฑิต เพื่อการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตในอนาคต

สถาบันฯ ควรสำรวจความพึงพอใจของนายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้บัณฑิต สำหรับบัณฑิตในทุกระดับการศึกษาย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาพัฒนาการเรียนการสอนของนักศึกษา

สถาบันฯ ควรพัฒนาการทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทของนักศึกษา เพื่อให้มีบทความที่สามารถได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและระดับนานาชาติให้เพิ่มมากขึ้น อันจะส่งผลให้การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษามีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการเรียนรู้

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ ได้มีการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในคณะวิชาต่าง ๆ เป็นส่วนมาก และที่วิทยาเขตชุมพร โดยในภาพรวมทั้งสถาบันฯ จะมีชั่วโมงเรียนที่เน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญในรายวิชาปฏิบัติการเป็นส่วนใหญ่ ประมาณร้อยละ 53.13 ของชั่วโมงเรียนทั้งหมดของหลักสูตร มีหลักสูตรของคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ยังมีชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติการไม่มากนัก

ในภาพรวมสถาบันฯ มีผลการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ประจำจากนักศึกษา อยู่ในเกณฑ์ที่ดี แต่มีบางคณะวิชาที่เพิ่งจะเริ่มทำการประเมินในปีการศึกษา 2545

สถาบันฯ ได้ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม/โครงการของงานกิจการนักศึกษา โดยคณะวิชา/วิทยาเขตชุมพร และฝ่ายกิจการนักศึกษาของสถาบันฯ เป็นผู้จัดในหลายโครงการ และมีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก

สถาบันฯ มีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นจำนวนมาก พอสมควร ในปีการศึกษา 2545 แต่คณะวิศวกรรมศาสตร์ยังไม่มีการวิจัย เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และวิทยาเขตชุมพรมีจำนวนน้อยมากเพียง 1 โครงการ

จุดเด่น : ลักษณะของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนมากได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะทำให้ศึกษามีคุณภาพในเชิงทักษะวิชาชีพ และการสร้างสรรค์ ซึ่งถ้านักศึกษาได้มีโอกาสทดลองและฝึกปฏิบัติมากขึ้น นักศึกษามีผลงานที่ได้รับรางวัลในระดับนานาชาติ และระดับชาติ

ในภาพรวมของสถาบันฯ มีการประเมินความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 4 จากคะแนนเต็ม 5

สถาบันฯ ได้ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม/โครงการของงานกิจการนักศึกษา ซึ่งเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ การเรียนรู้ สร้างความตระหนัก และรับผิดชอบสังคม หลายโครงการ และมีนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ มีจำนวนมาก

สถาบันฯ มีโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการเรียน การสอน

จุดที่ควรพัฒนา : ในหลักสูตรของคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ ยังมีจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติยังไม่มากนัก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่บ้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เพิ่งจะเริ่มมีการประเมินอาจารย์ในปีการศึกษา 2545 และมีค่าเฉลี่ยไม่มากนักไม่ถึง 4 จากคะแนนเต็ม 5

คณะวิศวกรรมศาสตร์ ยังไม่มีการทำโครงการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไร และวิทยาเขตชุมพร ก็มีโครงการวิจัยนี้้น้อยมากเพียง 1 โครงการเท่านั้น

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ โดยให้มีเนื้อหาสาระทั้งปริมาณและคุณภาพที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพิ่มมากขึ้น ในชั่วโมงเรียนและรายวิชา และสถาบันฯ ควรมีการประเมินการสอน และความสำเร็จในเชิงคุณภาพของผู้เรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รายวิชาที่เปิดสอนโดยมีการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สถาบันฯ ควรให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์เร่งพัฒนาการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์อย่างต่อเนื่อง และมีการพัฒนาการสอนที่มีคุณภาพมากขึ้น

สถาบันฯ ควรให้คณะวิศวกรรมศาสตร์ และวิทยาเขตชุมพรเร่งดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อะไรให้มากขึ้น และดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านสนับสนุนการเรียนรู้อะไร

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีอาจารย์ประจำที่มีวุฒิในระดับปริญญาเอก โท และตรี รวมทั้งหมด 806 คน และมีนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทุกระดับจำนวน 14,863 คน คิดเป็นอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า 1 : 18 ซึ่งมีอัตราส่วนที่ตรงกับเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา แต่เมื่อพิจารณาในบางคณะวิชาจะพบว่าคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ยังมีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าไม่ได้ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาในทุกระดับการศึกษา นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีอัตราส่วนวุฒิอาจารย์ระดับปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 26 : 57 : 17 คน ซึ่งยังไม่ได้ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ร้อยละ 35 : 60 : 5 คน

สถาบันฯ มีการใช้งบประมาณเพื่อดำเนินการจัดการศึกษาปรากฏว่างบดำเนินการจริงต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าในภาพรวม 1 คน เท่ากับ 50,037 บาท

สถาบันฯ มีอาจารย์ประจำวุฒิปริญญาเอก 208 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 26 ของจำนวนอาจารย์ประจำทั้งหมด (806 คน) และมีอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ 3 คน รองศาสตราจารย์ 130 คน

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน และในการศึกษาค้นคว้าจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,900 เครื่อง ที่ใช้ในคณะวิชาต่าง ๆ / วิทยาเขตชุมพร และหน่วยสนับสนุนวิชาการ ซึ่งคิดเป็นอัตราส่วนจำนวนคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า จะเท่ากับ 1 : 8 คน จะมีเพียงโครงการคณะครุศาสตร์เกษตร และหน่วยสนับสนุนวิชาการบางหน่วยที่ยังมีคอมพิวเตอร์เป็นจำนวนไม่มาก นอกจากนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ณ

สถาบันฯ มีค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุด และศูนย์สารสนเทศจำนวนมากพอสมควร ซึ่งคิดอัตราส่วนค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า จะเท่ากับ 1,759 บาท ต่อนักศึกษา 1 คน

จุดเด่น : ในภาพรวมสถาบันฯ มีการใช้งบประมาณดำเนินการจริง คือนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า 1 คน อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ สำหรับจำนวนนักศึกษาที่มีมากพอสมควรในช่วงปีการศึกษา 2545

สถาบันฯ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าที่ใช้ในการเรียนการสอนและการศึกษาค้นคว้าเป็นจำนวนมาก และมีค่าใช้จ่ายในระบบห้องสมุด และศูนย์สารสนเทศเป็นจำนวนมากพอสมควร เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

จุดที่ควรพัฒนา : สถาบันฯ ยังมีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนด ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา และในด้านวุฒิของอาจารย์ประจำปรากฏว่าสถาบันฯ ยังมีวุฒิของอาจารย์ปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา โดยจำนวนอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกมีเพียงร้อยละ 25.80 ของจำนวนอาจารย์ประจำทั้งหมด และมีอาจารย์ประจำที่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ ระดับศาสตราจารย์ และรองศาสตราจารย์ไม่มากนัก ซึ่งในภาพรวมอาจมีผลกระทบต่อการเรียนการสอน และการวิจัยอยู่บ้าง ถ้ามีอาจารย์วุฒิปริญญาเอกไม่มาก

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรจัดหาอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอก และปริญญาโทเพิ่มขึ้น ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ หรืออาจลดการรับนักศึกษาใหม่ลงบ้าง เพื่อให้มีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันฯ ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่อาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาโท และปริญญาตรี ได้ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น รวมทั้งพยายามจัดหาอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกให้เพิ่มมากขึ้นด้วย พร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ประจำได้ทำผลงานทางวิชาการ เพื่อการปรับตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น และมีจำนวนมากถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ ซึ่งจะสามารถเทียบเท่าวุฒิปริญญาเอกได้ รวมทั้งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ และศักยภาพของการผลิตบัณฑิตในทุกระดับการศึกษา และคุณภาพของการวิจัย ซึ่งสถาบันฯ ได้มีความพยายามในการพัฒนาอยู่แล้ว

มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

สถาบันฯ มีผลงานวิจัยและสร้างสรรค์ที่ได้รับการเสนอบทความและตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติรวมทั้งสิ้น 559 บทความ โดยสามารถคิดเป็นอัตราส่วนบทความวิจัยและงานสร้างสรรค์ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับการศึกษาเท่ากับ 0.69 : 1 คน คณะวิศวกรรมศาสตร์จะมีบทความวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มากที่สุด โดยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีน้อยที่สุด

ในภาพรวมสถาบันฯ มีงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยอื่นในการเรียนการสอนในวงธุรกิจอุตสาหกรรมภาคเอกชน และที่ใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศในภาครัฐ สำหรับปีการศึกษา 2545 เป็นจำนวนมากพอสมควร สามารถคิดเป็นอัตราส่วนของงานวิจัยทั้งหมดทุกประเภทต่ออาจารย์ประจำทั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมดเท่ากับ 0.72 เรื่องต่ออาจารย์ประจำ 1 คน โดยมีงานวิจัยที่นำไปใช้ในการเรียนการสอนเป็นจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 84 ของงานวิจัยทุกประเภท อันแสดงให้เห็นว่าสถาบันฯ ยังมีงานวิจัยประเภทอื่น ค่อนข้างน้อย วิทยาเขตชุมพร ยังมีงานวิจัยที่น้อยมากเพียง 1 โครงการต่ออาจารย์ประจำ 18 คน

สถาบันฯ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบันฯ เป็นจำนวนมากพอสมควรเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนของอาจารย์ประจำทั้งหมดในปีการศึกษา 2545 จะเท่ากับ 21,740 บาท ต่ออาจารย์ประจำ 1 คน โดยมีหน่วยงานสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งมี 5 คณะวิชาได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยและอีก 2 คณะวิชาและวิทยาเขตชุมพรยังไม่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอก คือ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรและวิทยาเขตชุมพร สถาบันฯ ได้สนับสนุนโดยจัดสรรเงินทุนในการทำวิจัยภายในสถาบัน ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับที่สังกัดคณะวิชาต่าง ๆ , วิทยาเขตชุมพร บัณฑิตวิทยาลัย รวมทั้งหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ ซึ่งได้แก่สำนักหอสมุดกลางและสำนักงานอธิการบดี โดยการใช้เงินสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินและงบรายได้คิดเป็นอัตราส่วนเงินสนับสนุนวิจัยภายในต่ออาจารย์ประจำทุกระดับเท่ากับ 17,565 บาทต่ออาจารย์ประจำ 1 คน

จุดเด่น : ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ ได้ส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ประจำให้มีศักยภาพในการทำวิจัยและผลงานสร้างสรรค์จนได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติเป็นจำนวนมาก และสถาบันฯ มีงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในหลายประเภทตามตัวบ่งชี้ 4.2 เป็นจำนวนมากพอสมควรเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนต่อจำนวนอาจารย์ประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนจะมีจำนวนมากเป็นพิเศษคือ ร้อยละ 84

สถาบันฯ ได้รับเงินทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบันฯ เป็นจำนวนมากพอสมควรเมื่อคิดเป็นอัตราส่วนต่อจำนวนอาจารย์ประจำทั้งหมด และสถาบันฯ ได้จัดสรรเงินทุนในการทำวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน และงบรายได้ของสถาบันฯ เป็นจำนวนที่มาก เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ โดยจัดสรรให้คณะวิชาต่าง ๆ และหน่วยงานสนับสนุนวิชาการด้วย แต่มีข้อสังเกตว่าบางคณะวิชาและบางหน่วยงานสนับสนุนได้รับการจัดสรรทุนการวิจัยจากงบรายได้ของสถาบันฯ เท่านั้น

จุดที่ควรพัฒนา : สถาบันฯ มีการทำวิจัยประเภทอื่นที่นอกเหนือจากงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอน เป็นจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนงานวิจัยทั้งหมดเพียงร้อยละ 16 เท่านั้น วิทยาเขตชุมพรมีงานวิจัยที่นำไปใช้ในภาคเอกชน เพียงประเภทเดียวจำนวน 1 โครงการเท่านั้น ต่ออาจารย์ประจำ 18 คน นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีหน่วยงานในระดับคณะวิชาและวิทยาเขตรวม 3 หน่วยงาน ที่ยังมิได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบันฯ ทั้ง ๆ ที่ คณะวิชาที่มีอาจารย์ประจำเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีภาระกิจการสอนมาก และ/หรือ ไม่มีประสบการณ์ในการทำวิจัย จึงยังมิได้มีการขอทุนสนับสนุนการวิจัยจากภายนอกสถาบันฯ

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรส่งเสริมและสนับสนุนอาจารย์ประจำในคณะวิชาต่าง ๆ และวิทยาเขตชุมพร ให้ทำวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยอื่นในวงธุรกิจอุตสาหกรรมภาคเอกชน และที่ใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศในภาครัฐให้เพิ่มมากขึ้น นอกเหนือไปจากงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนที่สถาบันฯ ได้ดำเนินไปแล้วเป็นจำนวนมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช

สถาบันฯ ควรสนับสนุนการจัดหาทุนวิจัยจากภายนอก โดยให้คณะกรรมการชุดสรรหากรรมการ, โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร และวิทยาเขตชุมพร เร่งดำเนินการให้อาจารย์ประจำจัดทำวิจัยให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจจะลดภาระงานสอนลงบ้าง รวมทั้งควรสนับสนุนทุนวิจัยภายในจากงบประมาณแผ่นดินเพิ่มเติมให้แก่หน่วยงานที่ได้รับเพียงทุนวิจัยจากงบรายได้ของสถาบันฯ เท่านั้น ในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ

สถาบันฯ มีกิจกรรมและความสามารถในการให้บริการทางวิชาการ ในปีการศึกษา 2545 ในรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในท้องถิ่น การให้ความรู้ทางวิชาการต่อสังคมทั้งภายในกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัดจำนวน 142 กิจกรรม/โครงการและมีผู้เข้ารับบริการ 19,882 คน โดยมีคณะวิชาและวิทยาเขตชุมพรรวม 8 หน่วยงาน กองกิจการนักศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมกำกับดูแลสโมสรชมรมนักศึกษา และสภาคณาจารย์ เป็นผู้ดำเนินการบริหารทางวิชาการ โดยคณะวิศวกรรมศาสตร์มีโครงการมากที่สุด ส่วนคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมมีน้อยที่สุด

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีอาจารย์ประจำและบุคลากร ได้รับเชิญเป็นกรรมการวิชาการ / วิชาชีพ / กรรมการวิทยานิพนธ์ จากหน่วยงานภายนอก จำนวน 244 คน คิดเป็นอัตราส่วนการเป็นกรรมการต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด 806 คน เท่ากับ 0.30 : 1 คน หรือประมาณร้อยละ 30 ของอาจารย์ประจำทั้งหมด

จุดเด่น: สถาบันฯ มีความสามารถในการให้บริการทางวิชาการในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและการให้ความรู้ช่วยเหลือชุมชนและสังคมทั้ง ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยดำเนินการกิจกรรม /โครงการต่าง ๆ โดยคณะวิชาและวิทยาเขตชุมพร และกองกิจการนักศึกษา สโมสร ชมรมนักศึกษา และสภาคณาจารย์ มีจำนวนมากพอสมควร และมีผู้รับบริการที่มากด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์มีโครงการมากที่สุด

จุดที่ควรพัฒนา: สถาบันฯ ยังไม่มีหน่วยงานกลางในระดับสถาบันฯ ที่รับผิดชอบนโยบายการส่งเสริมกำกับดูแลการให้บริการทางวิชาการ และบางคณะวิชายังมีกิจกรรม/โครงการให้บริการวิชาการค่อนข้างน้อย นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีอาจารย์ประจำและบุคลากรที่ได้รับเชิญเป็นกรรมการวิชาการ/วิชาชีพ/กรรมการวิทยานิพนธ์ เป็นจำนวนไม่มากในปีการศึกษา 2545 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ โครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตร มีอาจารย์ประจำและบุคลากรได้รับเชิญเป็นกรรมการ ทั้ง 3 ประเภทข้างต้น ในจำนวนที่น้อยมาก และวิทยาเขตชุมพรยังไม่มี การได้รับเชิญเป็นกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากคณะวิชาดังกล่าวบางคณะอาจารย์ประจำมีภาระกิจในการสอนมาก และบางคณะวิชาที่มีจำนวนอาจารย์ไม่มากนัก

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรจัดให้มีหน่วยกลางในระดับสถาบันฯ ที่รับผิดชอบดำเนินงานการให้บริการทางวิชาการ เพื่อเป็นการส่งเสริมกำกับดูแลตามนโยบายของสถาบันฯ แก่หน่วยงานต่าง ๆ อันจะทำให้ภาระกิจงานบริการวิชาการมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้น และยั่งยืนต่อไป

สถาบันฯ ควรส่งเสริมและเร่งรัดให้หน่วยงานในระดับคณะวิชา และวิทยาเขตชุมพรที่ยังมีกิจกรรม/โครงการบริการวิชาการเป็นจำนวนค่อนข้างน้อย ..รีบดำเนินการให้เพิ่มมากขึ้น ในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป รวมทั้งสถาบันฯ ควรช่วยติดต่อบริษัทเอกชนให้ข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้อาจารย์ประจำและผู้บริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลอดจนบุคลากรสนับสนุนด้านวิชาการ ได้มีโอกาสที่จะได้รับเชิญเป็นกรรมการวิชาการ/วิชาชีพ/กรรมการ
วิทยานิพนธ์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น

สถาบันฯ ควรประเมินผลของการให้บริการวิชาการ ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาการ
ดำเนินงานในปีต่อ ๆ ไป

มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีภารกิจในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่จัดขึ้นโดยคณะ
วิชา, วิทยาเขตชุมพร, กองกิจการนักศึกษา และสภาคณาจารย์จำนวน 43 กิจกรรม มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5,240 คน
โดยเป็นอาจารย์ประจำ, บุคลากร, นักศึกษา และบุคคลภายนอก ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นประเภทการอนุรักษ์
วัฒนธรรมประเพณีไทย

สถาบันฯ มีนโยบายในการพัฒนา และสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม โดยในปีการศึกษา 2545
ได้มีการนำความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมเข้ามาใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี และระดับ
บัณฑิตศึกษา ในรายวิชาการศึกษาทั่วไป และรายวิชาในหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ ในขณะสถาปิตยกรรมศาสตร์
และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้มีการนำผลงานทางด้านศิลป
สถาปิตยกรรมของนักศึกษาไปเผยแพร่ต่อสาธารณชน และนำเข้าประกวดจนได้รับรางวัลในระดับนานาชาติ
อย่างต่อเนื่องในปีการศึกษาต่างๆ

จุดเด่น : สถาบันฯ ได้มีการรวบรวมข้อมูล จำนวนของประเภทกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
ได้ดี ซึ่งปรากฏว่าคณะสถาปิตยกรรมศาสตร์มีกิจกรรม และมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด สถาบันฯ ได้มีความ
พยายามที่สนับสนุนการจัดกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมหลายประเภทในหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นการส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ประเพณีไทย คุณธรรมและจริยธรรม ก้นการอนุรักษ์พัฒนาสิ่งแวดล้อมและ
ธรรมชาติ รวมทั้งสถาบันฯ ได้นำความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมมาใช้ในการเรียนการสอน ทั้งที่เป็นหลักสูตรการ
ศึกษาทั่วไป หลักสูตรของคณะสถาปิตยกรรมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมในหลายสาขาวิชา และ
สถาบันฯ ได้มีการเผยแพร่ผลงานศิลปวัฒนธรรมแก่สาธารณชนภายนอกสถาบันฯ และมีผลงานนักศึกษาคณะ
สถาปิตยกรรมศาสตร์ได้รับรางวัลระดับนานาชาติ

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่าในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและโครงการคณะอุตสาหกรรมเกษตรมีผู้เข้า
ร่วมกิจกรรมค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบันฯ ซึ่งสถาบันฯ ควรขอให้คณะวิชาดังกล่าว
เพิ่มเติมกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น ในปีการศึกษาต่อไป

มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

ในปีการศึกษา 2545 สถาบันฯ มีค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดินกับงบรายได้ของสถาบันฯ ที่
เป็นเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต้องบดำเนินการทั้งหมดเพียงร้อยละ 44 ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ญ

บริหารจัดการสถาบันที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่มีจำนวนอาจารย์และบุคลากรประจำ และนักศึกษาที่มากในลักษณะการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

สถาบันฯ มีจำนวนเงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการไม่มากต้องบดบังการทั้งหมดในปีการศึกษา 2545 คิดเป็นร้อยละ 18 ของงบดำเนินการทั้งหมด

สถาบันฯ มีร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของส่วนกลางต้องบดบังการทั้งหมด (ไม่รวมเงินในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาลฯ) ในปีการศึกษา 2545 คิดเป็นร้อยละ 41 ของงบดำเนินการทั้งหมด

สถาบันฯ ยังมีได้มีการจัดทำค่าเสื่อมราคาในการบริหารจัดการงบประมาณ และยังมีได้มีการคิดร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด จากงบประมาณแผ่นดิน และงบประมาณรายได้ของสถาบันฯ

จุดเด่น : สถาบันฯ มีจำนวนร้อยละของเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต้องบดบังการทั้งหมดเป็นจำนวนไม่มาก เหมาะสมสำหรับสถาบันที่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีข้อสังเกตว่าในส่วนของเงินเดือนจากงบประมาณแผ่นดิน มีจำนวนค่อนข้างสูงอยู่บ้าง เพราะสถาบันฯ มีบุคลากรเป็นจำนวนมาก จากการที่ได้จัดตั้งสถาบันฯ มานาน

สถาบันฯ มีจำนวนเงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการต้องบดบังการทั้งหมดไม่มากอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จะมีจำนวนมากอยู่บ้างที่สำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีบุคลากรในการบริหารจัดการอยู่เป็นจำนวนมาก ในลักษณะของการเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐขนาดค่อนข้างใหญ่

สถาบันฯ มีร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของส่วนกลางต้องบดบังการทั้งหมดในปีการศึกษา 2545 อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยมีข้อสังเกตว่าค่าใช้จ่ายส่วนกลางของสำนักงานอธิการบดี ซึ่งมีจำนวนมาก น่าจะนำงบรายได้มาจัดสรรให้หน่วยงานที่มีค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการส่วนกลางที่น้อยมาก เช่นที่วิทยาเขตชุมพร ซึ่งมีได้รับจัดสรรในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน

จุดที่ควรพัฒนา : สถาบันฯ ยังมีได้มีการจัดทำค่าเสื่อมราคาในการบริหารจัดการงบประมาณซึ่งจะมีผลให้ไม่ทราบค่าใช้จ่ายแฝงจากการลงทุนในสิ่งปลูกสร้าง และครุภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานจำกัด ที่ต้องนำมาคิดรวมเป็นส่วนหนึ่งในงบดำเนินการ นอกจากนี้สถาบันฯ ยังมีได้มีการคิดร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด อันจะทำให้สถาบันฯ ไม่สามารถทราบถึงเสถียรภาพทางการเงิน และศักยภาพทรัพยากรทางการเงินของสถาบันในระยะยาวได้

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ไม่ควรเพิ่มบุคลากรใหม่ในหน่วยงานที่มีจำนวนค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือนบุคลากรทุกประเภท ต้องบดบังการทั้งหมดของหน่วยงานที่ค่อนข้างสูง ให้มีจำนวนมากนัก ถ้าไม่มีความจำเป็น แต่ควรเพิ่มภาระงานของบุคลากรที่มีอยู่ปัจจุบันให้เต็มศักยภาพ

สถาบันฯ ควรริบดำเนินการจัดทำค่าเสื่อมราคาในการบริหารจัดการงบประมาณในทุกปีการศึกษาทั้งงบประมาณแผ่นดินและงบรายได้ของสถาบันฯตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลางกระทรวงการคลัง อันจะทำให้สถาบันฯ ทราบค่าใช้จ่ายแฝงของการลงทุน และจะทำให้สามารถบ่งบอกต้นทุนที่แท้จริงของการจัดการศึกษาของสถาบันฯ เพื่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้สถาบันฯ ควรริบดำเนินการจัดทำการคิดร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด ทั้งงบประมาณแผ่นดิน และงบรายได้ของสถาบันฯ รวมกัน ซึ่งจะทำให้สถาบันฯ ทราบถึงเสถียรภาพทางการเงิน และศักยภาพด้านทรัพยากรการเงินในระยะยาวของสถาบันฯ อันมีประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการศึกษาของสถาบันฯ ด้วย

มาตรฐานที่ 8 มาตรฐานด้านการประกันคุณภาพ

สถาบันฯ ได้มีนโยบายและแนวทางปฏิบัติมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 และมีแผนที่จะดำเนินการในปีการศึกษา 2545 โดยได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ และมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ เป็นผู้รับผิดชอบ พร้อมทั้งมีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ พร้อมทั้งได้มีการจัดอบรมสัมมนาและประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทราบและเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และได้เริ่มดำเนินการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในของหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2544 และ 2545 โดยจะดำเนินการให้แล้วเสร็จในปีการศึกษา 2546 ตามระบบ IPO 9 องค์ประกอบตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันฯ ได้นำผลการตรวจสอบและประเมินคุณภาพของการประกันคุณภาพภายในที่ได้ดำเนินการแล้ว เสนอผู้บริหารสถาบันฯ และให้หน่วยงานต่าง นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลังจากปีการศึกษา 2546 ในปีการศึกษา 2546 จึงยังไม่มีประสิทธิผลของการประกันคุณภาพภายในที่ชัดเจน

จุดเด่น : สถาบันฯ ได้มีความตระหนักถึงการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีนโยบาย, แผนงาน และแนวทางปฏิบัติตลอดจนการให้ความรู้ความเข้าใจ และประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง จนได้มีการประกันคุณภาพภายในเสร็จสิ้น

โอกาสในการพัฒนาและข้อเสนอแนะ : สถาบันฯ ควรริบนำผลการประกันคุณภาพภายในของหน่วยงานต่าง ๆ ไปประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนา สถาบันฯ ควรมีการพัฒนาระบบและวิธีการประกันคุณภาพภายในที่ตอบสนองและสัมพันธ์ พร้อมทั้งความรู้ความเข้าใจกับการประกันคุณภาพภายนอกให้มากขึ้น อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกในระยะต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ต้องการให้พัฒนาเร่งด่วน 3 อันดับแรก มีดังนี้

อันดับที่ 1 สถาบันฯ ควรเร่งจัดอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาโท และปริญญาเอกเพิ่มขึ้น หรือลดการรับนักศึกษาใหม่ให้มีจำนวนน้อยลง ในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม และของคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้มีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ภายในกำหนด 3 ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นไป

อันดับที่ 2 สถาบันฯ ควรเพิ่มการจัดสรรทุนให้อาจารย์ประจำทุกคณะวิชาได้ศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้นในระดับปริญญาเอก และปริญญาโท พร้อมทั้งจัดหาอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สถาบันฯ มีอัตราส่วนวุฒิของอาจารย์ประจำได้ตามเกณฑ์หรือใกล้เคียงกับมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาภายในกำหนด 5 ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นไป

อันดับที่ 3 สถาบันฯ ควรเร่งการประเมินคุณภาพบัณฑิตระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา จากผู้ประกอบการ ผู้ใช้บัณฑิตภายในกำหนด 5 ปี นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 เป็นต้นไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและทิศทางในอนาคต

1. สถาบันฯ ควรพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ในทุกระดับการศึกษา ให้มีลักษณะบูรณาการ และสร้างความเด่นในคุณภาพที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ตามความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม และเทคโนโลยีที่ก้าวไกล และเปลี่ยนแปลงรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต

2. สถาบันฯ ควรพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในหลักสูตรสาขาวิชาต่าง ๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากขึ้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพของนักศึกษา พร้อมทั้งมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่หลากหลายรูปแบบ และทันสมัยให้มากขึ้นด้วยการเพิ่ม และปรับปรุงอุปกรณ์เครื่องมือ และสื่อการสอนที่มีคุณภาพสูงอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาระบบการศึกษา E-LEARNING ให้ครบถ้วนทุกคณะวิชา และวิทยาเขต และหน่วยงานสนับสนุนวิชาการ

3. สถาบันฯ ควรขยายการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับปริญญาเอก ให้เพิ่มมากขึ้น ในสาขาวิชาที่มีความพร้อมในทรัพยากรทั้งปริมาณและคุณภาพ

4. สถาบันฯ ควรพัฒนาคุณภาพอาจารย์ประจำในด้านการผลิตผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งผลงานทางวิชาการอื่น ๆ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและมีคุณภาพ ประสิทธิภาพในการสอน การวิจัย และการบริการทางวิชาการ

5. สถาบันฯ ควรส่งเสริมและพัฒนาภาระกิจในด้านการบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง

6. สถาบันฯ ควรริบพัฒนาการบริหารจัดการ โดยให้เป็นระบบที่มีเอกภาพ และเสถียรภาพร่วมกันที่ชัดเจน ดังเช่นการบริหารจัดการเงินรายได้จากผลประโยชน์ที่เพิ่มมากขึ้น การใช้ทรัพยากรร่วมกัน, มีการจัดทำสินทรัพย์ทั้งหมด, การจัดทำค่าเสื่อมราคา, มีการคำนวณจำนวนเงินรายได้สุทธิในทุกปีการศึกษา และการพัฒนาการตรวจสอบภายในเพื่อการรองรับการเป็นสถาบันอุดมศึกษานอกระบบราชการในอนาคต

วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิไม่มีรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา
เนื่องจากเพิ่งเริ่มก่อตั้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

คณะผู้ประเมิน
ศาสตราจารย์ นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ ประธาน
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย ผู้ประเมิน
รองศาสตราจารย์ ดร.อนันต์ วัชรชู ผู้ประเมิน
พล.ร.ต.หญิง ดร.สุภัทรา เขียววงศ์ ผู้ประเมิน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

คณะกรรมการประเมินภายนอกสถาบันอุดมศึกษาซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพอุดมศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะจากรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (Self Assessment Report) ของมหาวิทยาลัยและของคณะวิชาต่าง ๆ โดยอาศัยมาตรฐานทั้ง 8 และตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่กำหนดโดย สมศ. รวมทั้งได้ดำเนินการตรวจเยี่ยมทุกหน่วยงานของมหาวิทยาลัย ณ ที่ตั้ง รวมถึงสถาบันที่ใช่ในการฝึกนักศึกษา ได้แก่ โรงพยาบาลหัวเฉียว รวมทั้งได้พบปะกับกรรมการสภามหาวิทยาลัย ผู้บริหาร ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนชุมชน ได้แก่ ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้บริหาร คณาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา โดยมีบทสรุปแยกตามมาตรฐานทั้ง 8 ดังนี้คือ

1) ด้านมาตรฐานคุณภาพบัณฑิต พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีอัตราการได้งานทำภายใน 1 ปีของบัณฑิตที่จบปีการศึกษา 2544 จำนวนร้อยละเฉลี่ย 56.44 ในจำนวนนี้ประกอบอาชีพอิสระ ร้อยละ 12.82 ส่วนบัณฑิตที่ศึกษาต่อร้อยละ 6.70 เมื่อประเมินรายละเอียดพบว่า สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ (MBA) มีอัตราบัณฑิตที่มีงานทำสูงสุดคือ บัณฑิตทุกคนมีงานทำ รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาการบริหารสังคม (MSW) ร้อยละ 96.43 และพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 90.59 ส่วนคณะวิชาที่อัตรามีงานต่ำสุดได้แก่ อนามัยสิ่งแวดล้อมร้อยละ 15.38 ชีวอนามัยและความปลอดภัย ร้อยละ 26.31 และ สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 33.33 โดยคุณภาพของบัณฑิตที่ได้งานทำและเป็นที่พึงพอใจของนายจ้างอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงมากทั้งด้านความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานสูง ความรู้ด้านภาษาอังกฤษยังอยู่ระดับพอใช้ ซึ่งความพึงพอใจของนายจ้างมีระดับใกล้เคียงกันในแต่ละคณะในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว โดยที่ความพึงพอใจในความสามารถในการทำงานเชิงวิชาชีพของผู้ใช้บัณฑิตแต่ละคณะอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยสาขาอาชีพอนามัยและความปลอดภัย แม้จะมีอัตราการได้งานทำต่ำ แต่มีคะแนนระดับความพึงพอใจสูงสุด ส่วนความสามารถในการใช้ภาษาจีนในสาขาที่ไม่ใช่เอกวิชาภาษาจีนยังจำเป็นที่จะต้องสร้างให้เป็นจุดเด่นและเป็นจุดขายของมหาวิทยาลัย และควรที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาริყูญาโทได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิชาการในวารสารต่าง ๆ

2) ด้านมาตรฐานการเรียนรู๋ ได้มีความพยายามในการปฏิรูปการเรียนรู๋โดยจัดให้มีการฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง การเน้นการฝึกปฏิบัติมีมากในคณะวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ สุขภาพและวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในขณะที่กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เน้นการใช้รูปแบบการสัมมนา และ อภิปรายกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based learning) ยังจำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจัง ส่วนการประเมินการสอนอาจารย์อยู่ในเกณฑ์ดีถึงดีมาก

การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู๋ ได้มีความพยายามและทำในบางคณะวิชา แต่เนื่องจากการวิจัยในลักษณะดังกล่าว มักจะไม่สามารถนำไปขอตำแหน่งทางวิชาการได้ จึงอาจจะไม่มีแรงจูงใจในการทำวิจัยด้านในทุกระดับมหาวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ด้านมาตรฐานการสนับสนุนการเรียนรู้ ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดี มีอาคารสถานที่ที่มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ระบบห้องสมุดที่ศูนย์บรรณสารสนเทศมีระบบที่ทันสมัย มีหนังสือเฉพาะเรื่อง เช่น จีนศึกษาครบถ้วนดีมาก จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใกล้เคียงกับมาตรฐานของทบวง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษามีสมรรถภาพสูงในการจัดพิมพ์ตำราและผลิตสื่อที่มีระบบการจัดทำและนำไปสู่การใช้ได้อย่างดี สำหรับจำนวนอาจารย์ประจำหากจะเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยเอกชนด้วยกัน นับว่าใช้ได้ทีเดียว ความยากลำบากของมหาวิทยาลัยเอกชนที่จะหาคณาจารย์ที่มีคุณภาพมาอยู่ประจำ โดยเฉพาะในสาขาที่เป็นที่ต้องการสูง เช่น วิทยาศาสตร์สุขภาพ จึงอาจทำให้ต้องเร่งรัดปรับปรุงสัดส่วนของอาจารย์ปริญา ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเองก็มีโครงการส่งอาจารย์เรียนต่อปริญญาเอกอยู่ในจำนวนที่นำพึงพอใจ

มีสิ่งที่ยากเสนอแนะคือให้มีการแปลหนังสือภาษาจีนชุด "ชื่อคุณวนชู" ที่ถือเป็นเพชรน้ำเอกสมัยจักรพรรดิเฉียนหลง เพื่อให้คนไทยรุ่นหลานได้รับรู้ในตำราที่สำคัญโดยเฉพาะเกษตรศาสตร์ ซึ่งจะมียุทธศาสตร์ต่อหลักสูตรแพทย์แผนจีน ที่จะเปิดในอนาคต

4) มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์ ในปีการศึกษา 2544 มีจำนวนงานวิจัย 29 เรื่อง เพิ่มขึ้นมากเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลา 4 ปีที่ผ่านมา คดขยผลงานวิจัยครั้งหนึ่งมาจากกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ เป็นที่น่าสังเกตว่าตั้งแต่ปี 2542-2544 งานวิจัยจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่าง ๆ ถึง 8 ใน 10 เรื่อง (เป็นวารสารนอกมหาวิทยาลัย 7 เรื่อง) ในขณะที่กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัย 7 ใน 46 เรื่อง ส่วนในกลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ 26 ใน 61 เรื่อง

ส่วนอาจารย์ประจำต่องานวิจัย 1 : 0.07 ซึ่งหากจะเปรียบเทียบกับเป้าหมายของมหาวิทยาลัยที่ตั้งไว้ คือ 20 คน / เรื่อง / ปี หรือ 1 : 0.05 ก็ถือว่าสูงกว่าเกณฑ์ แต่มหาวิทยาลัยคงจะต้องปรับเป้าหมายให้สูงขึ้นหากต้องการจะเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำตามปณิธานของมหาวิทยาลัย

ด้วยที่ตั้งมหาวิทยาลัยที่อยู่ท่ามกลางโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากและจากเสียงเรียกร้องจากองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น แม้ทางมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมีงานวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอยู่บ้าง แต่อาจจะยังจำเป็นต้องผลักดันเชิงนโยบายร่วมกับ อบต. ที่มีงบประมาณเพื่อให้เกิดการวิจัย

5) มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ ด้วยปณิธานคำขวัญของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ว่า "เรียนรู้เพื่อสังคม" ฉะนั้น บทบาทของการบริการวิชาการสังคมจึงเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่งที่ทางมหาวิทยาลัยดำเนินการมาตลอดอย่างต่อเนื่อง คือ การออกหน่วยบริการชุมชนทุกเดือน ร่วมกับคณะวิชาต่าง ๆ แต่กระนั้นก็ตามทางมหาวิทยาลัยยังจำเป็นต้องประชาสัมพันธ์ในกิจการที่ทำให้ท้องถิ่นได้รับทราบมากขึ้น เช่น อาจจะต้องจัดตั้งสถานีวิทยุเองหรือทำงานประสานกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะมีเสียงเรียกร้องที่อยากจะเข้ามาใช้บริการต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย นอกจากมาศึกษาหาความรู้ เช่น การใช้ห้องประชุม ห้องสมุด สนามกีฬา เป็นต้น

6) มาตรฐานด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน และท้องถิ่น ที่อาคารศิลปวัฒนธรรมถาวรที่จัดแสดงเผยแพร่และเพื่อการเรียนรู้ โดยเฉพาะที่หอจดหมายเหตุเพื่อการสืบค้นมีการจัดเป็นระบบดีมาก ศิลปวัฒนธรรมไทย-จีน อาจจะทำให้เห็นเด่นชัด เช่น นอกจากการส่งเสริมให้มีการแต่งกายชุดไทยประจำสัปดาห์แล้ว อาจจะมีการใส่ชุดวัฒนธรรมจีนในบางวัน เพื่อเน้นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมมีระบบการจัดการที่ดีมาก การบริหารอาจารย์ การบริหารจัดการห้องเรียน และอุปกรณ์ช่วยสอนดีมากโดยศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายงบประมาณทำหน้าที่กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนามหาวิทยาลัย 5 ปี (พ.ศ.2540-2544) มีการทำร่างงบประมาณทั้งในส่วนประมาณการรายรับรายจ่าย นำเสนอคณะกรรมการนโยบายงบประมาณคณะกรรมการบริหารมูลนิธิปอเต็กตึ๊ง และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยตามลำดับ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว จึงแจ้งไปยังหน่วยงานต่าง ๆ มีการวิเคราะห์งบประมาณดำเนินการต่อนักศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย ด้านการบริหารต้องดำเนินการทั้งหมด ซึ่งพบว่าอยู่ในเกณฑ์สูง (ร้อยละ 42.57) ข้อควรระวังคืองบประมาณของเงินเดือนค่อนข้างสูงถึงร้อยละ 60.7 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิจากปี 2543 เพิ่มจากร้อยละ 3.21 เป็นร้อยละ 7.72 พบว่าดีขึ้นมาก ค่าเสื่อมราคาต่อนักศึกษาเต็มเวลาปี 2544 เป็น 10,820.15 บาท ก็อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่สูง

8) มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน ได้มีการวางระบบการประกันคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน มีผู้รับผิดชอบ มีคณะกรรมการ มีการฝึกอบรม มีการจัดทำเอกสารของแต่ละหน่วยงาน มีความตื่นตัว ทั้งอาจารย์และนักศึกษา ระบบการประเมินคนควรมีการดำเนินการให้ทั่วถึง ข้อเสนอแนะประการหนึ่งคือ ควรประเมินคุณภาพอาจารย์พิเศษด้วย

โดยภาพรวมของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติถือว่าได้ดำเนินการครบถ้วนตามมาตรฐานทั้ง 8 ด้านของ สมศ. อยู่ในเกณฑ์ดีเป็นส่วนใหญ่ มีกรณีควรปรับปรุง คือ การส่งเสริมการวิจัย

จุดเด่นของมหาวิทยาลัยที่เป็นมหาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นโดยชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวไทยเชื้อสายจีน มีการสนับสนุนโดยมูลนิธิปอเต็กตึ๊งมีความเด่นชัดในเรื่องของภาษาจีนดีมาก ควรสร้างความเข้มแข็งหรือจุดแข็งนี้ให้เกิดขึ้นในสาขา เช่น บริหารธุรกิจ บัณฑิตสาขาเหล่านี้ควรใช้ภาษาจีนได้ดี จุดควรส่งเสริมอีกประการคือการสร้างความแข็งแกร่งในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโรงงานต่าง ๆ ให้มากขึ้น เช่น อาชีวอนามัย อนามัยสิ่งแวดล้อม การบริหารโรงงาน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีศักยภาพและมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาโดยไม่หวังผลกำไรอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

คณะผู้ประเมิน

ศาสตราจารย์ สิปปนนท์	เกตุทัต	ประธาน
ศาสตราจารย์ กำจัด	มงคลกุล	ผู้ประเมิน
นายพิเชษฐ	ดุรงค์เวโรจน์	ผู้ประเมิน
ศาสตราจารย์ วิทย์	วิศทเวทย์	ผู้ประเมิน
รองศาสตราจารย์ สุธี	เอกะหิตานนท์	ผู้ประเมิน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการประเมินมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะผู้ประเมินภายนอก ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ รวม 5 คน ที่ได้รับแต่งตั้งจาก สมศ. และฝ่ายเลขานุการ 4 คน โดยมีศาสตราจารย์ ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต เป็นหัวหน้าคณะ ได้เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 19 มิถุนายน - 17 กันยายน 2545 โดยยึดหลักความเป็นกัลยาณมิตร และคำนึงถึงความเป็นอิสระและเสรีภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนเอกลักษณ์ ปรัชญาและปณิธานของสถาบันเป็นสำคัญ เพื่อสะท้อนให้เห็นสภาพจริง และให้ข้อเสนอแนะอันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของสถาบันให้ดียิ่งขึ้น

ตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน คณะผู้ประเมินได้รับการต้อนรับ และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ นับตั้งแต่ก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย ได้รับการอำนวยความสะดวกและการจัดการที่ดีในระหว่างการตรวจเยี่ยมทั้งเรื่องเอกสารและเจ้าหน้าที่บรรยายสรุปถึงภารกิจต่างๆ รวมทั้งการจัดการพาคณะผู้ประเมินเยี่ยมชมสภาพจริงโดยรอบมหาวิทยาลัยและคณะต่างๆ ทั้งที่วิทยาเขตหัวหมากและวิทยาเขตบางนา ที่สำคัญที่สุดคือการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับผู้บริหารทั้งระดับนโยบาย อำนวยการ และปฏิบัติการ ตลอดจนคณาจารย์ นักศึกษา และบุคลากร สนับสนุน และนักศึกษาเก่า

จากการประเมินภาพโดยรวมของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ คณะผู้ประเมินมีความเห็นพ้องร่วมกันว่ามหาวิทยาลัยมีจุดเด่น/จุดแข็งอยู่หลายประการ ดังนี้

1. ปรัชญาและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมีหลักปรัชญาที่มุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนดี เข้าถึงหลักสัจธรรม ใฝ่หาความรู้ และมีความอดสาหะวิริยะ และได้กำหนดวิสัยทัศน์ทั้งของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตที่สอดคล้องกัน และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้เป็นไปตามนั้น โดยมีการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้เป็นเสมือนวิหารแห่งการเรียนรู้ (Cathedral of learning) มีสภาพที่คล้ายธรรมชาติ (University in the park) เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดมีการจัดที่นั่งทั้งสำหรับการทำงานเป็นกลุ่ม คนเดี่ยว และมีสวนหย่อมอยู่โดยรอบ มีระเบียบที่กำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องเรียนวิชาจริยธรรม (Ethics) ทุกเทอม โดยอธิการบดีหรือผู้ทรงคุณวุฒิรับเชิญเป็นผู้สอน มีกฎระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อฝึกให้นักศึกษามีวินัยในตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยทั้งในสายวิชาการและหน่วยงานสนับสนุน ยังได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของตนตามกรอบวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดไว้ว่า จะมุ่งเน้นความเป็นสังคมนานาชาติ มีชีวิตที่แจ่มใสด้วยแรงบันดาลใจจากคริสตศาสนา ใฝ่หาความจริงและความรู้ รับผิดชอบต่อสังคมด้วยวิธีบูรณาการความรู้ด้านสหวิทยาการและเทคโนโลยี และวิสัยทัศน์ของบัณฑิตที่เน้นความมีสุขภาพพลานามัยที่ดี มีใจเปิดกว้าง มีความคิดอิสระ มีคุณธรรมควบคู่กับความรู้ ความสามารถทางวิชาชีพ และสามารถติดต่อสื่อสารกับชนต่างชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยสมัยใหม่ไม่ก็แห่ง ที่มีความมุ่งมั่นในการที่จะใช้แรงบันดาลใจและศรัทธาทางศาสนา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี เห็นความจริง ใฝ่หาความรู้ ตลอดจนการสร้างจิตวิญญาณร่วมกันในการทำงานโดยไม่มุ่งหวังผลกำไร

2. ในด้านการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยมีการบริหารแบบรวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง (Centralized) ชัดเจน และมีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วยในการบริหารจัดการ โดยใช้คนน้อย ใช้ห้องเรียน และพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานกันอย่างดีระหว่างหน่วยงานภายใน เช่น ในการลงทะเบียน การจัดห้องเรียน การออกข้อสอบ เป็นต้น ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมาก เมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐจะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยรัฐจะใช้บุคลากรสายสนับสนุนมากกว่าถึง 2 - 3 เท่า นอกจากนี้ความต่อเนื่องของผู้บริหารและการไม่มุ่งหวังผลกำไรทำให้มหาวิทยาลัยสามารถนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหารจัดการ และการพัฒนาสถาบันได้อย่างเต็มที่

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ทั้งในการเรียนการสอน และการให้บริการ รวมทั้งการบริหารการจัดการได้อย่างดีและน่าจะเป็นต้นแบบที่ดีให้กับมหาวิทยาลัยอื่นต่อไปได้

4. ด้านวิชาการ เป็นมหาวิทยาลัยเน้นการสอน (Teaching University) ที่สามารถจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรีได้อย่างดี ส่วนในระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งปัจจุบันยังเน้นในด้านวิชาชีพมากกว่าวิชาการเชิงลึกนั้น มหาวิทยาลัยมีศักยภาพที่จะพัฒนาการจัดการศึกษาทั้ง 2 ระดับได้อีกมากในอนาคต

5. การเรียนการสอน มีความใกล้ชิดระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในการพัฒนาวิชาการและการพัฒนานักศึกษา นอกจากนี้

มหาวิทยาลัยยังมีการปรับปรุง/พัฒนาคณาจารย์ในด้านการสอนอย่างสม่ำเสมอ เช่น มีการถ่ายวิดีโอให้อาจารย์ได้ดูจุดบกพร่องของตนเองเพื่อการพัฒนาการสอนของตน

6. ความเป็นนานาชาติ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ จนเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งนอกจากเป็นจุดแข็งและข้อได้เปรียบของมหาวิทยาลัยและบัณฑิตที่จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในการประกอบอาชีพแล้ว ยังทำให้มหาวิทยาลัยมีโอกาสดึงคนที่มีความรู้ความสามารถจากต่างประเทศมาร่วมสอนและดำเนินภารกิจต่างๆ กับมหาวิทยาลัยได้

7. การวิจัย ในการทำงานวิจัยบางเรื่องแม้จะขาดอาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ แต่มหาวิทยาลัยได้มีความพยายามเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมทำวิจัยจนสำเร็จ

8. งานกิจการนักศึกษา การที่มหาวิทยาลัยให้ความสำคัญกับงานกิจการนักศึกษา โดยใช้อาจารย์ทำหน้าที่นี้ถึงกว่า 40 คน และนักศึกษาผู้ช่วยอีกจำนวนหนึ่ง ทำให้สามารถเข้ากับนักศึกษา พูดคุย ดักเตือนนักศึกษาได้ ดีกว่าการใช้บุคลากรสายสนับสนุน ถือเป็นจุดต่างที่เด่นชัดกับมหาวิทยาลัยของรัฐ และอาจารย์ดังกล่าวยังสามารถเติบโตได้ในสายงานของตน ไม่ด้อยไปกว่าอาจารย์ที่สอนในคณะต่างๆ

นอกจากนี้การที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องทำกิจกรรมนอกหลักสูตร อย่างน้อย 1 ครั้ง และมีอาจารย์ดูแลในทุกๆ ที่ รวมทั้งการที่นักศึกษาสายวิชาชีพต้องทำกิจกรรมจากประสบการณ์จริง หรือไปฝึกงานในภาคธุรกิจ ถือเป็นแนวทางที่ดี

9. การบริการวิชาการแก่สังคม การที่มหาวิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายและวิสัยทัศน์ที่ต้องการรับใช้สังคมโดยไม่หวังผลกำไร และได้มีความพยายามมุ่งมั่นที่จะสร้างคนดีมีคุณธรรมเพื่อไปช่วยพัฒนาสังคมและประเทศ รวมทั้งมีการจัดทำ ABAC Poll ซึ่งได้หยิบยกประเด็นปัญหาสังคมเพื่อทำการศึกษา สำรวจ ถือว่าเป็นงานให้บริการวิชาการแก่สังคมที่เด่นมาก

10. ระบบการประกันคุณภาพภายใน มหาวิทยาลัยมีการวางระบบและกลไกการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง และมีองค์กรรับผิดชอบแต่ละระดับชัดเจน โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ซึ่งได้มีการกำหนดมาตรฐานคัวบ่งชี้ (KPI) ของมหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย และของสำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีการประเมินภายในแต่ละคณะวิชา ทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนอย่างเข้มข้น โดยคณะผู้ประเมินแต่ละคณะที่ มหาวิทยาลัยตั้งขึ้น เพื่อมุ่งหวังจะปรับปรุงและพัฒนามหาวิทยาลัย ถือว่าเป็นเจตนารมณ์ และแนวทางที่ดี

โดยสรุป ความสำเร็จของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญในวันนี้ นับได้ว่าเป็นผลมาจากความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง ความมีภาวะผู้นำ (Leadership) และความต่อเนื่องในการบริหารงานของอธิการบดีและทีมผู้บริหาร ตลอดจนทีมสนับสนุนที่เข้มแข็งและเชื่อมั่นต่อผู้นำ

อย่างไรก็ตาม คณะผู้ประเมินเห็นว่ามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญยังมีศักยภาพและโอกาสที่จะพัฒนาได้อีกมากในหลายด้าน จึงมีข้อเสนอดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยควรจัดตั้งคณะที่เป็นแกนของความรู้พื้นฐาน

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีวัตถุประสงค์สำคัญที่มุ่งเน้นการสร้างคนดี เพื่อออกไปช่วยรับใช้สังคมและประเทศชาติ โดยไม่มุ่งหวังผลกำไร การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมุ่งเน้นสาขาวิชาด้านวิชาชีพธุรกิจ ตามรากฐานการพัฒนาแต่เดิม และวิชาเชิงประยุกต์ตามความต้องการของตลาด อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้มีการพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ มีการจัดการเรียนการสอนในคณะวิชาต่างๆ ทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ซึ่งความเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์นั้น ควรมีคณะที่เป็นแกนของความรู้พื้นฐาน เช่น คณะวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เพื่อสร้างฐานความรู้และความเข้มแข็งทางวิชาการซึ่งถือเป็นมรดกทางวิชาความรู้ และวัฒนธรรมของมนุษย์ ตลอดจนให้บริการวิชาพื้นฐานแก่คณะต่างๆ เช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์โดยทั่วไป แต่มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญยังไม่มีคณะวิชาดังกล่าว

คณะผู้ประเมินเห็นว่ามหาวิทยาลัยมีศักยภาพสูงและมีความพร้อมที่จะดำเนินการสร้างพื้นฐานดังกล่าวได้อย่างดี การสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการพื้นฐานเช่นนี้ จะนำไปสู่การเสริมความเป็นคนดี คนเก่ง และมีรากลึกทางวิชาการให้กับมหาวิทยาลัยมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างพื้นฐานที่ดีทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาด้วย มหาวิทยาลัยจึงควรมีคณะวิชาที่สอนวิชาพื้นฐานที่เป็นแกน เช่น คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือคณะศิลปศาสตร์ (Arts and Science

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่รับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Faculty) เป็นต้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ สร้างความรู้ควบคู่กับการสร้างคน ซึ่งเป็นจุดเน้นของมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว

2. ควรเน้นเรื่องการสร้างความรู้และการวิจัยเพิ่มขึ้น

มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีสถาบันวิจัย ซึ่งเน้นการให้บริการทำการวิจัยแก่หน่วยงานภายนอก และให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่คณาจารย์ภายใน แต่สถาบันดังกล่าวไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดกรอบนโยบายการวิจัยของมหาวิทยาลัย การวิจัยขึ้นอยู่กับแนวทางของแต่ละคณะ รวมทั้งยังไม่เชื่อมโยงกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และแหล่งทุนวิจัยจากภายนอก นอกจากนี้การศึกษาระดับปริญญาโทที่ให้นักศึกษาเลือกเรียนได้นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มักเลือกเรียนระบบที่ไม่มีการทำวิจัย (non - thesis) และงานวิจัยระดับปริญญาเอกยังมีน้อย ทำให้งานวิจัยโดยรวมของมหาวิทยาลัยยังมีไม่มากนัก

ดังนั้น การที่มหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยจึงควรสนับสนุนให้คณาจารย์ทำวิจัยให้มากขึ้น ทั้งในด้านกำหนดมาตรการส่งเสริม เช่น ลดภาระงานสอน การให้ทุนวิจัย เป็นต้น และการช่วยแสวงหาแหล่งทุนภายนอก รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสนใจโปรแกรมทำวิจัยมากขึ้น

3. ควรสนับสนุนและสร้างบรรยากาศความก้าวหน้าทางวิชาการของอาจารย์

การมีตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพของอาจารย์ อีกทั้งจะทำให้ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ทั้งด้านเงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่งทางวิชาการ และโอกาสก้าวหน้า มหาวิทยาลัยควรหาแนวทางส่งเสริมและสนับสนุน ให้คณาจารย์มีตำแหน่งวิชาการมากขึ้น

4. ควรประมวลรวม (consolidate) งานวิชาการให้เป็นปึกแผ่น เสริมงานซึ่งกันและกัน

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว เน้นด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ รวมทั้งคณะวิศวกรรมศาสตร์ และบัณฑิตศึกษา ซึ่งเน้นด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นส่วนใหญ่เช่นกัน มีข้อสังเกตว่าการกำหนดชื่อคณะ อาจทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนถึงภารกิจที่แท้จริง และการสอนวิชาพื้นฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่าวิธีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แยกในคณะวิชาต่าง ๆ อาจไม่สามารถเชื่อมโยงและเสริมซึ่งกันและกันได้ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้น หากมีการจัดการ (rearrange) ใหม่ให้สอนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ด้วย น่าจะมีศักยภาพที่จะดำเนินการได้อย่างดี

5. ข้อเสนอในรายละเอียดของภาพรวมทั้งมหาวิทยาลัยและแต่ละคณะ

คณะผู้ประเมินมีข้อเสนอในรายละเอียดของการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับคณะวิชา ศูนย์/สำนัก/สถาบันปรากฏอยู่ในบทที่ 4 บทที่ 5 และภาคผนวก

ข้อสังเกต จากการประเมินคุณภาพภายนอกมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญคณะผู้ประเมินมีข้อสังเกตเสนอต่อ สมศ. ดังนี้

1. ในประเด็นที่คณะผู้ประเมินเห็นว่าควรศึกษาลึกในบางเรื่อง ทั้งที่เป็นจุดแข็งและประเด็นที่ควรปรับปรุง/พัฒนา ควรจัดเวลาเพื่อให้ได้ศึกษาลึกในเรื่องนั้นๆ
2. ในการสนทนาแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างคณะผู้ประเมินกับคณาจารย์และนักศึกษานั้น ควรให้คณาจารย์และนักศึกษาคัดเลือกกันเอง หรือใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มดังกล่าว
3. ให้เสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัย หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อเสนอสมาคมวิชาชีพต่อไป ในกรณีของคณะพยาบาลศาสตร์ที่มีนักศึกษาต่างชาติมาเรียน แต่ไม่สามารถสอบใบประกอบวิชาชีพได้ เพราะข้อสอบเป็นภาษาไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการวิจัย

เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าภาควิชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

ด้วยโครงการวิจัย เรื่อง "การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก" มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตอบแบบสอบถามที่แนบมา

ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะนำไปวิเคราะห์เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาให้อยู่ในระดับที่เป็นที่ยอมรับในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม และขอความกรุณาส่งกลับที่ธุรการภาควิชาของท่านภายในวันศุกร์ที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 จักเป็นพระคุณยิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยะเวชกุล)

ผู้วิจัย

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ติดต่อผู้วิจัย

โทร. 086-3838104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการวิจัย

เรื่อง การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ขอข้อมูลรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)

ด้วยโครงการวิจัย เรื่อง “การประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก ” มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการขอข้อมูลรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ในส่วนของบทสรุปสำหรับผู้บริหาร 3 สถาบันคือ

1. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
3. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะนำไปเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการวิจัย โดยขอความอนุเคราะห์ส่งไฟล์เป็น MS Word มายังอีเมล kmchanta@kmitl.ac.th หรือ cmodem@hotmail.com ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะทำให้ได้รายงานการวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้ความอนุเคราะห์ส่งข้อมูลมายังอีเมลดังกล่าว
 จักเป็นพระคุณยิ่ง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังในความอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอบพระคุณมา
 ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยะเวชกุล)

ผู้วิจัย

ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ติดต่อผู้วิจัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

โทร. 086-3838104

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเขตชานเมืองฝั่งตะวันออก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามหัวหน้าภาควิชาต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา เขตชานเมืองฝั่งตะวันออก ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและจะไม่มีผลกระทบบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

ตอนที่ 3 ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล

ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำชี้แจง

โปรดเติมข้อความลงในช่องว่างและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามที่เป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่านและหน่วยงานที่ท่านปฏิบัติงานอยู่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 ชื่อ.....
- 1.2 เพศ ชาย หญิง
- 1.3 อายุ ..... ปี
- 1.4 วุฒิการศึกษา
- ปริญญาตรี สาขา.....
  - ปริญญาโท สาขา.....
  - ปริญญาเอก สาขา.....
  - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
- 1.5 สถานที่ตั้งของหน่วยงาน
- อยู่ในเขตลาดกระบัง จังหวัดกรุงเทพมหานคร
  - อยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
- 1.6 หัวหน้าภาควิชา..... คณะ.....
ชื่อสถาบัน.....
- 1.7 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
- น้อยกว่า 5 ปี
  - 5-10 ปี
  - มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินการในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษา

2.1 การวางแผน

2.1.1 การเตรียมความพร้อม

1) การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบดำเนินการในการประกัน

คุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

มี

ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) มีการสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักในเรื่องการประกันคุณภาพ การศึกษาให้แก่บุคลากรในหน่วยงาน

- มี
- ไม่มี

2.1.2 การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

1) มีการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

- มี
- ไม่มี

2) มีการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา

- มี
- ไม่มี

2.1.3 การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

1) มีการจัดทำมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้เพิ่มจากมาตรฐานของต้น สังกัดหรือมาตรฐานของ สมศ. และจัดทำเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- มีการปรับเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ และจัดทำเกณฑ์ การประเมินคุณภาพการศึกษา
- มีการปรับเพิ่มเฉพาะเกณฑ์ตัวบ่งชี้และจัดทำเกณฑ์การประเมิน คุณภาพการศึกษา
- มีการจัดทำเฉพาะเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษา
- ไม่มีการปรับเพิ่มทั้งมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพการศึกษา

2) ความสอดคล้องระหว่างมาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ หรือเกณฑ์การ ประเมินคุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น กับเอกลักษณ์หรือลักษณะสภาพของหน่วยงาน

- สอดคล้อง
- ไม่สอดคล้อง

3) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐาน ตัวบ่งชี้หรือเกณฑ์ การประเมินคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

- บุคลากรมีส่วนร่วมดำเนินการ
- ชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ
- ทั้งบุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้บริหารหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการ

2.1.4 การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- 1) มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- มี
 ไม่มี

- 2) ความสอดคล้องของแผนพัฒนาคุณภาพศึกษากับมาตรฐานการศึกษา

- สอดคล้อง
 ไม่สอดคล้อง

- 3) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กับมาตรฐานการศึกษาของหน่วยงาน

- มีส่วนร่วม
 ไม่มีส่วนร่วม

2.1.5 การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- 1) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

- มี
 ไม่มี

- 2) ความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของหน่วยงาน

- สอดคล้อง
 ไม่สอดคล้อง

- 3) การมีส่วนร่วมของบุคลากรในหน่วยงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

ประจำปี

- มีส่วนร่วม
 ไม่มีส่วนร่วม

2.2 การดำเนินการ

2.2.1 การจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเนินการตามแผน

- 1) มีการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผน

- มี
 ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) มีการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกื้อหนุนการพัฒนา
คุณภาพการศึกษา

- มี
 ไม่มี

2.2.2 การดำเนินการตามแผน

1) มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามแผน

- มี
 ไม่มี

2) มีการจัดทำปฏิทินงานตามแผน

- มี
 ไม่มี

3) หน่วยงานสามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่กำหนดไว้

- ดำเนินการได้ตามแผน
 ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน

2.2.3 การนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

1) มีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน

- มีการดำเนินการ
 ไม่มีดำเนินการ

2) มีการนำผลการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนมาใช้ในการ

การปรับปรุงการดำเนินงาน

- มี
 ไม่มี

2.3 การตรวจสอบ ทบทวนและการประเมินคุณภาพ

2.3.1 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงาน

1) มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในโดยบุคลากรของหน่วยงาน

- มี
 ไม่มี

2) มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้

ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- มี
 ไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 การตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

1) มีการตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในต้นสังกัด

 มี ไม่มี

2) มีการนำข้อมูลจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในมาใช้

ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา

 มี ไม่มี

ตอนที่ 3 ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน

● ปัญหาในการวางแผน

.....

.....

.....

.....

.....

● ปัญหาในการดำเนินการตามแผน

.....

.....

.....

.....

.....

● ปัญหาในการตรวจประเมิน

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกันคุณภาพการศึกษา

1. คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ อุไรพรรณ เจนวานิชยานนท์ (2540 : 2) กล่าวว่า “การประกันคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นแบบแผนและเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การให้การศึกษาค่าได้คุณภาพดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับ Cryer (1993 อ้างถึงในสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 7) ที่กล่าวว่า “การประกันคุณภาพ” เป็นแผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า การให้การศึกษาค่าสนองตอบต่อคุณภาพที่กำหนด

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 10) ได้ให้ความหมายว่า “การประกันคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการหรือ กลไกใดๆ ที่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจะทำให้เกิดการดำรงซึ่งคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้ได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง อันเป็นการป้องกันผลประโยชน์ของผู้เรียน ผู้ปกครอง นายจ้าง ตลอดจนสังคมโดยรวม ทั้งนี้ รวมถึงกระบวนการหรือกลไก ใดๆ ที่ริเริ่มขึ้นภายในสถาบันอุดมศึกษาเองหรือหน่วยงานภายนอกก็ได้

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 : 1) ได้ให้ความหมาย “การประกันคุณภาพ” ไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อประกันว่าคุณภาพการศึกษาได้รับการรักษาไว้ และส่งเสริมเพิ่มพูน และเกิดความมั่นใจว่า จะได้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ที่กล่าวว่า “การประกันคุณภาพ” หมายถึง การระบุความชัดเจนในวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย ตลอดจนวิธีปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

Cuttance (1993 : 18) ได้ให้ความหมายว่า “การประกันคุณภาพ” หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบและการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

โดยสรุป การประกันคุณภาพ หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่า คุณภาพการศึกษาได้รับการรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือได้มาตรฐานอย่าง ต่อเนื่องและส่งเสริมเพิ่มพูน เพื่อให้ได้ผลผลิตของการศึกษามีคุณภาพ ตามลักษณะที่พึงประสงค์

การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) มีคำที่เกี่ยวข้อง 4 คำ คือ การควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) ซึ่งจะได้อธิบาย ความหมายและความเกี่ยวข้องกันดังเขียนเป็นสมการได้ดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน, 2543 : 1)

$$\text{Quality Assurance} = f (\text{Quality Control, Quality Audit, Quality Assessment, Quality Improvement})$$

(1) การควบคุมคุณภาพ (Quality Control)

พรชูลี อาชวอำรุง (2540 : 14) ได้ให้ความหมาย “การควบคุมคุณภาพ” ว่า หมายถึง กระบวนการหรือกลไกภายในสถาบัน หรือระบบที่มีไว้เพื่อมั่นใจว่า การปฏิบัติงานบรรลุถึง มาตรฐานแห่งคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2537 : 12) กล่าวว่า “การควบคุมคุณภาพ” หมายถึง กลไกภายในสถาบันที่ดูแลและพัฒนาการดำเนินการด้านต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่ง ความมีคุณภาพนี้จะต้องเกิดจากการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ หรือคณะผู้ ตรวจสอบที่มาโดยภายนอก

อุทุมพร จามรมาน (2543 :2) ได้ให้ความหมายว่า “การควบคุมคุณภาพ” หมายถึง การดำเนินงานตามแผนที่วางไว้อย่างรัดกุมทุกขั้นตอน

โดยสรุป การควบคุมคุณภาพ หมายถึง กระบวนการหรือกลไกภายในสถาบัน เพื่อกำกับ ดูแลและพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด

(2) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit)

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2541 : 1) และ Harman (1996 อ้างถึงใน อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 8) กล่าวว่า “การตรวจสอบคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการตรวจสอบโดย ภายนอกเพื่อประกันว่า สถาบันอุดมศึกษามีกลไกที่เหมาะสมในการควบคุมคุณภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับ พรชูลี อาชวอำรุง, (2540 : 15) ที่กล่าวว่า “การตรวจสอบคุณภาพ” หมายถึง กระบวนการพิจารณาโดยบุคคลภายนอก เพื่อเป็นเครื่องประกันว่า กระบวนการควบคุมมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพและสามารถควบคุมการปฏิบัติงานได้ดี การตรวจสอบคุณภาพมักจะเป็นการประเมินโดยเพื่อนร่วมงาน สถาบันที่คล้ายคลึงกัน โดยการเขียนเป็นรายงานอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางให้สถาบันพัฒนาเพื่อบรรลุถึงผลผลิตที่ดีขึ้น ส่วน QAA (1999) ได้กล่าวว่า “การตรวจสอบคุณภาพ” เป็นการที่สถาบันยอมให้หน่วยงานจากภายนอกเข้ามาตรวจสอบ เพื่อเตรียมให้นักศึกษาในสถาบันของตนได้บรรลุถึงมาตรฐานที่ตั้งไว้

อุทุมพร จามรمان (2543 : 2) ที่ได้แบ่ง “การตรวจสอบคุณภาพ” (Quality Audit) ออกเป็นการตรวจสอบคุณภาพภายใน (Internal Quality Audit) ซึ่งเป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยตัวเองตามเกณฑ์ที่ตนกำหนดขึ้น และ การตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอก (External Quality Audit) เป็นการตรวจสอบคุณภาพโดยหน่วยงาน/กลุ่มภายนอก ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น โดย วันชัย ศิริชนะ (2540 : 15) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “การตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอก” เป็นกลไกการดำเนินการ โดยภายนอกที่จะเข้าไปตรวจสอบระบบการควบคุมคุณภาพที่สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้มีขึ้นตามหลักการและแนวทางที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

โดยสรุป การตรวจสอบคุณภาพ หมายถึง การตรวจสอบการดำเนินการการควบคุมคุณภาพโดยหน่วยงานภายในหรือภายนอกก็ได้ ว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นหรือไม่

(3) การรับรองคุณภาพ (Quality Accreditation)

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย “การรับรองคุณภาพ” ว่า หมายถึง การรับรองหรือไม่รับรองคุณภาพตามมาตรฐาน ซึ่งบางครั้งเป็นมาตรฐานทางกายภาพ เช่น พื้นที่จำนวนอุปกรณ์ เป็นต้น

วันชัย ศิริชนะ (2537 : 11) ได้กล่าวถึง “การรับรองวิทยฐานะ” (Accreditation) ว่า หมายถึง กระบวนการประเมินเพื่อรับรองว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการได้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดย องค์การรับรองวิทยฐานะแล้ว ซึ่งใกล้เคียงกับ พรชูลี อาชวอำรุง (2539 : 9) ที่กล่าวว่า “การรับรองวิทยฐานะ” หมายถึง กระบวนการที่ช่วยส่งเสริมให้มาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น นอกจากนี้ CHEA (2000) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า “การรับรองวิทยฐานะ” เป็นกระบวนการของสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นกับ การประเมินตนเองและการประเมินโดยเพื่อนร่วมวงการ สำหรับการปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการ (Academic Quality) และความสามารถในการตรวจสอบได้ต่อสาธารณชน (Public Accountability)

โดยสรุป การรับรองคุณภาพ หมายถึง การรับรองว่า สถานศึกษาได้ดำเนินการครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 : 4) ได้ให้ความหมาย “การประเมินคุณภาพ” ว่า หมายถึง กระบวนการประเมินผลการดำเนินการของคณะโดยภาพรวมว่า เมื่อได้มีการใช้ระบบการประกันคุณภาพ หรือระบบควบคุมคุณภาพแล้วได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพมากขึ้นเพียงใด

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) กล่าวว่า “การประเมินคุณภาพ” เป็นการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิต/บริการของหน่วยงานตามเกณฑ์ที่กำหนดในอังกฤษและสกอตแลนด์ หมายถึง การทบทวนและตัดสินผลโดยหน่วยงาน/กลุ่มภายนอก โดยเน้นเฉพาะด้านการเรียนการสอนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2541 : 1) และวันชัย ศิริชนะ (2537 : 12) ที่กล่าวว่า “การประเมินคุณภาพ” ในสหราชอาณาจักร หมายถึง การทบทวนและตัดสินผลโดยภายนอกเกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษา

โดยสรุป การประเมินคุณภาพ หมายถึง การตัดสินผลการดำเนินการการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย/คณะตามเกณฑ์ที่กำหนด

(5) การปรับปรุงคุณภาพ (Quality Improvement)

การปรับปรุงคุณภาพ เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติงานในทางที่ดีขึ้น ให้เกิดประสิทธิภาพ/ผลมากขึ้น (อุทุมพร จามรมาน, 2543 : 2)

การประกันคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2543 : 2) ได้ให้ความหมาย “การประกันคุณภาพการศึกษา” ว่า เป็นการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพภายในและโดยภายนอก แล้วตัดสินตามเกณฑ์ ส่วนสภาสถาบันราชภัฏ (2543) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การประกันว่าสถาบัน คณะ หรือโปรแกรมวิชา ดำเนินงานได้ผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า หรือประกันว่าสถาบันดำเนินงานได้บรรลุตามพันธกิจและเป็นไปตามความคาดหวังของนักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สนับสนุน หรือสังคมโดยรวม

ดังนั้น การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพ ประเมินคุณภาพ และพัฒนาคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่า การศึกษามีคุณภาพ บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกันคุณภาพภายใน

อุทุมพร จามรมาน (พุทธศักราช 2543ก : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถาบันเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถาบันนั้น

การประกันคุณภาพภายนอก

ทบวงมหาวิทยาลัย (2542 : 5) ได้ให้ความหมาย “การประกันคุณภาพโดยภายนอก” ว่า หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุมคุณภาพภายในพร้อมทั้งการตรวจสอบและการประเมินผลทั้งระบบ โดยหน่วยงานภายนอกเพื่อประกันว่าสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ

ในขณะที่ อุทุมพร จามรมาน (พุทธศักราช 2543ก : 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ของสถาบันการศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ที่สำนักงานดังกล่าวรับรองเพื่อเป็นการประกันว่า สถาบันศึกษาดำเนินการตามภารกิจหลักได้อย่างมีคุณภาพ

โดยสรุป การประกันคุณภาพภายนอก หมายถึง การดำเนินการตามระบบควบคุมคุณภาพภายใน เพื่อพร้อมที่จะได้รับการตรวจสอบและประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก ตามเกณฑ์ภายนอกที่ได้กำหนดขึ้น

จากความหมายข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการ ควบคุมคุณภาพ ตรวจสอบคุณภาพ การรับรองคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งประกอบด้วย การประกัน คุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 วิธี ได้แก่ การรับรองคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ จะมีความเหมือนและความต่าง ดังนี้ (David D. Dill and et al, 1996 : 20-23; David Woodhouse, 1996 : 349-352 Alberto M.S.C. Amaral, 1998 : 188-190)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9.1 เปรียบเทียบวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา 3 วิธี

การรับรองคุณภาพ Accreditation	การตรวจสอบคุณภาพ Audit	การประเมินคุณภาพ Assessment
- อิงเกณฑ์ (criterion-reference)	- อิงเกณฑ์ (criterion-reference)	- อิงเกณฑ์ (criterion-reference)
- เกณฑ์ตัดสินระดับเดียว / เกณฑ์มาตรฐาน (ผ่าน/ไม่ผ่าน)	- นิยมเกณฑ์ตัดสินระดับ เดียว	- เกณฑ์ตัดสินหลายระดับ
- เกณฑ์ค่อนข้างตายตัว	- ยกระดับเกณฑ์ให้สูงขึ้น	- เกณฑ์ค่อนข้างตายตัว
- ต้องการบรรลุจุดตัดคุณภาพ (threshold quality criteria)	- ต้องการบรรลุจุดตัดคุณภาพ โดยยึดวัตถุประสงค์ของ สถาบันเป็นหลัก	- ต้องการบรรลุจุดคุณภาพ ระดับสูงสุด
- ทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report)	- ทำรายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report)	- ทำรายงานการประเมิน ตนเอง (Self-Assessment Report)
- รับรองโดยเพื่อนร่วมวงการ วิชาชีพ (Peer) หรือผู้เชี่ยวชาญ	- ตรวจสอบโดยเพื่อนร่วม วงการวิชาชีพ (Peer) หรือ ผู้เชี่ยวชาญ	- ประเมินโดยเพื่อนร่วม วงการวิชาชีพ (Peer) หรือ ผู้เชี่ยวชาญ
- รับรองระดับสถาบันโปรแกรม	- ตรวจสอบระดับสถาบัน	- ประเมินระดับโปรแกรม/ วิชา/หลักสูตร
- เน้นรับรองทั้งกระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)	- เน้นตรวจสอบกระบวนการ (Process)	- เน้นประเมินผลผลิต (Output)
- วงจรการประเมิน 10 ปี ยกเว้น สถาบันที่มีปัญหามากๆ	- วงจรการตรวจสอบสั้นกว่า การประเมิน เนื่องจากทำง่าย กว่าและเน้นการพัฒนาหรือ ยกระดับ	- วงจรการประเมิน 5-10 ปี
- ผลการรับรองตีพิมพ์ให้ สาธารณชนรับทราบ	- ผลการตรวจสอบตีพิมพ์ให้ สาธารณชนรับทราบ	- ผลการประเมินตีพิมพ์ให้ สาธารณชนรับทราบ และ นิยมเปรียบเทียบระหว่าง สถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายงานการศึกษาตนเอง (Self Study Report : SSR)

เป็นรายงานที่แสดงถึงผลการดำเนินงานของหน่วยงานในช่วงระยะเวลาหนึ่ง พร้อมทั้งวิเคราะห์ตนเองว่า มีจุดอ่อน / จุดแข็งที่ใดเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น โดยคาดหวังว่า ถ้าทุกคนปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ผลงานน่าจะดีขึ้น

ดังนั้นรายงานการศึกษาตนเอง คือ ลายลักษณ์อักษรที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานในช่วงระยะหนึ่ง พร้อมทั้งความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาหน่วยงานของตนให้ดีขึ้น (อุทุมพร จามรมาน, มีนาคม 2543 : 1)

รายงานการประเมินตนเอง (Self Assessment Report : SAR)

เป็นรายงานที่แสดงผลการปฏิบัติงานของตนในหน่วยงานในช่วงเวลาที่ผ่านมา และมีการวิเคราะห์ตนเองโดยคนในหน่วยงาน วางแผนแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง ของวิธีปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ (Efficiency) มากขึ้น (อุทุมพร จามรมาน , มกราคม 2543 2544 : 63)

2. หลักการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

2.1 หลักการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษา

มีหลักการ 6 ประการ ดังนี้

1. พัฒนามาตรฐานอุดมศึกษาสู่ระดับสากล
2. พัฒนาคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาให้ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด
3. ดำเนินการโดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษา ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
4. คำนึงถึงความเป็นอิสระ เสรีภาพทางวิชาการ เอกลักษณะ ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้กำหนดขึ้นไว้ โดยให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพของทุกภารกิจอย่างครบถ้วน เพื่อสะท้อนความเป็นจริงที่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างชัดเจน
5. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนา และใช้ระบบคุณภาพภายในที่สอดคล้องกับระบบประเมินคุณภาพภายนอก
6. ดำเนินการประเมินคุณภาพแบบกัลยาณมิตร อย่างเที่ยงตรง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเน้นการมีส่วนร่วม

2.2 รูปแบบกัลยาณมิตรประเมิน

การประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาใช้รูปแบบกัลยาณมิตรประเมิน (Amicable Assessment Model) ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผู้ประเมินภายนอกจะต้องใช้ความเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ (Professional Judgement) ในการประเมินสถาบันอุดมศึกษา
2. จะต้องมีความเข้าใจสถาบันอุดมศึกษาที่ขอรับการประเมินอย่างลึกซึ้ง และมีเจตนาที่ดีต่อสถาบัน เพื่อช่วยสะท้อนภาพความจริงที่เกิดขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา แสวงหาจุดเด่น และสกัดจุดด้อย
3. กำหนดประเด็นและออกแบบการประเมินให้สอดคล้องกับเอกลักษณ์ พันธกิจ และทิศทางของสถาบันอุดมศึกษา
4. ดำเนินการประเมินได้เข้าถึงความจริงจากสภาพที่เป็นจริง ด้วยวิธีการทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ
5. รายงานการประเมินตามสภาพความเป็นจริง พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าถึงความจริง และเกิดพลังในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.3 มิติในการประเมิน

มิติในการประเมิน ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness) ความพยายาม (Attempt) และการบรรลุผลสัมฤทธิ์ (Achievement) จะประเมินแต่ละมิติทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อสะท้อนภาพความเป็นจริงของแต่ละมาตรฐาน

1. ความตระหนักถึงความสำคัญ (Awareness) ของการพัฒนาการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ความเข้าใจในสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และมีจิตใจที่อยากพัฒนาให้ดีขึ้น
2. ความพยายาม (Attempt) ที่จะทำให้ความตระหนักนั้นเป็นความจริง โดยมีร่องรอยความพยายามในการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานของสถาบันให้ดีขึ้น
3. การบรรลุผลสัมฤทธิ์ (Achievement) จากความพยายามที่ได้ดำเนินการมาและเกิดผลตามสภาพจริงในแต่ละมาตรฐานและตัวบ่งชี้

3. มาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

3.1 หลักการกำหนดตัวบ่งชี้ในการประเมิน

1. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงชี้ชัดถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาตามหลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสะท้อนให้เห็นถึงความพยายาม ปฏิรูปการจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงชี้ชัดถึงการใช้จ่าย กระบวนการ และผลของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการตามมาตรฐานอุดมศึกษา ซึ่งหน่วยงานต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษา นั้น ๆ ได้กำหนดขึ้น

3. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงมีจำนวนไม่มาก แต่ต้องมีความสำคัญชัดเจน เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ในหมู่สถาบันอุดมศึกษาว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่ดี สามารถใช้เป็นตัวบ่งชี้หลักในการประเมินผลงานตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละด้านได้

4. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ที่ใช้พึงคำนึงถึงรูปแบบ ความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการสอนและการวิจัย สถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการสอนและการพัฒนาท้องถิ่น และสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง และระบบต่าง ๆ ตามที่ได้แสดงแนวทางไว้ในปรัชญาพันธกิจของแต่ละสถาบัน รวมทั้งการประเมินตามความหลากหลายของกลุ่มสาขาวิชาเฉพาะทาง ทั้งในการกำหนดตัวบ่งชี้เพิ่มเติมเฉพาะกลุ่มสาขาและการปรับใช้เกณฑ์ในระดับต่าง ๆ โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมินแต่ละครั้งตามความเหมาะสม

5. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงคำนึงถึงความสอดคล้องต่อเนื่องกับกระบวนการประกันคุณภาพองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับกลไกการประเมินคุณภาพภายใน รวมทั้งการวิเคราะห์ สังเคราะห์รายงานประจำปีของสถาบันที่มีลักษณะเป็นรายงานประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ที่สถาบันต้องจัดส่งให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี องค์ประกอบของรายงานประจำปีนี้ จะต้องประกอบด้วยข้อมูลที่สามารถใช้รองรับการประกันคุณภาพภายนอกและสามารถนำไปใช้เทียบเคียงได้ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

6. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7. ตัวบ่งชี้ที่ใช้พึงมีความเป็นสากลเพื่อยกระดับมาตรฐานอุดมศึกษาให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ อันจะเป็นผลดีต่อผู้เรียนและคณาจารย์ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาเองในการแสวงหาความร่วมมือจากต่างประเทศในระยะยาว

รายละเอียดของมาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

จากการศึกษาการใช้ตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของนานาประเทศและจากประสบการณ์ทดลองใช้ตัวบ่งชี้ประเมินคุณภาพกับหน่วยงานในประเทศได้ข้อสรุปเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะตัวบ่งชี้ที่พึงใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม มีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถวัด ตรวจสอบ และให้ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพหรือประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาได้ หรือเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่เป็นไปตามหลักวิชาและเป็นที่ยอมรับสากล หลักการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา สมศ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะประเมินคุณภาพสถาบันการศึกษาโดยอาศัยตัวบ่งชี้ตามที่ได้กำหนดไว้หรือที่คณะผู้ประเมินเห็นว่าเหมาะสมที่จะเพิ่มหรือลดตัวบ่งชี้ใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจหรือลักษณะการเรียนการสอนของสถาบันศึกษานั้น ๆ รวมทั้งเพื่อให้ประเมินตามมาตรฐานเป็นไปอย่างถูกต้อง สำหรับตัวบ่งชี้ที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณจะพิจารณาคุณภาพควบคู่ไปด้วย วิธีการประเมินจะอาศัยรายงานประจำปีของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งควบคู่ไปกับการสังเกตการสัมภาษณ์ โดยอาจขอข้อมูลเพิ่มเติมตามความจำเป็นและในการประเมินต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของ สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง โดยมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอกสถาบันอุดมศึกษาของ สมศ. มีจำนวน 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตมีคุณภาพ คิดเป็น ทำเป็น มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ รวมทั้งสามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ตัวบ่งชี้ 1.1 ร้อยละของการได้งานใน 1 ปี รวมทั้งการประกอบอาชีพอิสระ และร้อยละของการเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษา

ความหมาย หมายถึง ร้อยละของบัณฑิตที่เรียนในหลักสูตรภาคปกติและภาคพิเศษหรือภาคนอกเวลาในสาขานั้น ๆ ที่ได้งานทำแล้ว หรือมีกิจการของตนเองที่มีรายได้ประจำ รวมทั้งบัณฑิตที่ศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา ภายใน 1 ปี นับจากวันที่สถาบันอุดมศึกษารับรองการจบการศึกษาทั้งนี้ในส่วนการได้งานไม่นับผู้ที่มิงานทำอยู่แล้วที่ลงทะเบียนเรียนในภาคพิเศษหรือภาคนอกเวลา

ตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานในการประเมินผลลัพธ์ (Outcome) ของการจัดการศึกษาที่สำคัญ การได้งานทำชี้ให้เห็นว่าบัณฑิตในสาขานั้นเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ในส่วนของการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา หากสัดส่วนการศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพของกำลังคนที่ผลิตออกไปเพื่อรองรับสาขาวิชาที่ต้องการบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมากขึ้น รวมทั้งเป็นเครื่องบ่งบอกความสามารถในการแข่งขันในการศึกษาต่อว่าบัณฑิตจากสถาบันนั้น ๆ ประสบความสำเร็จในการสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในสถาบันต่าง ๆ เพียงใด

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาวะการมีงานทำของบัณฑิตทั้งในระดับสถาบันและระดับคณะที่มีการสำรวจและรวบรวมไว้ ซึ่งอาจเป็นแบบสำรวจที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหรือสถาบันจัดเก็บข้อมูลในวันซ่อมรับพระราชทานปริญญาบัตร หรือวันรับพระราชทานปริญญาบัตร

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนบัณฑิตที่ได้งานมาแล้ว จำนวนบัณฑิตที่ประกอบอาชีพอิสระ รายได้เฉลี่ยของผู้ประกอบอาชีพอิสระ และจำนวนบัณฑิตที่ศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาภายใน 1 ปี นับจากวันที่แจ้งจบการศึกษา โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา และแสดงจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ให้รายงานเปรียบเทียบว่าคณะใดบ้างที่มีบัณฑิตได้งานมากที่สุด หรือคณะใดบ้างที่มีบัณฑิตได้งานน้อยที่สุดในกลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน โดยเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 1.2 ระดับความพึงพอใจของนายจ้าง / ผู้ประกอบการ / ผู้ใช้บัณฑิต

ความหมาย หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา หรือนายจ้าง หรือผู้ประกอบการ หรือผู้ใช้บัณฑิต โดยประเมินบัณฑิตใหม่ที่ทำงานในสถานประกอบการนั้น ๆ มาแล้ว ประมาณ 2-3 ปี โดยพิจารณาคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

แบบสำรวจความพึงพอใจ ควรครอบคลุมคุณสมบัติหลัก 3 ด้านของบัณฑิตที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ

1. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการตามลักษณะงานในสาขานั้น ๆ โดยอาจสอบถามเกี่ยวกับความสามารถทางวิชาการตามสาขาที่เรียน ความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความมุ่งมั่นที่จะทำให้งานสำเร็จ มีความสามารถในการจัดระบบงานและควบคุมงาน ความสามารถในการบริหารคน และการสร้างสรรค์งานใหม่

2. ด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน โดยอาจสอบถามเกี่ยวกับความเป็นผู้นำ การมีทักษะในการสื่อสาร (การพูด การเขียน การแสดงออกต่อผู้ร่วมงาน) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา มีทักษะในการทำงานเป็นทีม การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง มีทักษะทางภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น ฝรั่งเศส สเปน มีทักษะทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

3. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ โดยอาจดูจากความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา และเป็นผู้มีวินัย เป็นต้น

ในบางกรณี ผลการสำรวจได้ถูกนำมาใช้ในการกำหนดพิสัยอัตราเงินเดือนของบัณฑิตใหม่ในกลุ่มวิชาเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ในส่วนนี้ ได้จากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อขอความคิดเห็นนายจ้าง หรือผู้ประกอบการ หรือผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตทำงานด้วย โดยจะใช้ข้อมูลที่สำรวจมาแล้วไม่เกิน 3 ปี ในช่วงที่มีการประเมินภายนอก

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกตามข้อคำถามต่าง ๆ วิธีการรวบรวมข้อมูล และเสนอข้อมูลในชั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) ทั้งนี้ควรมีการเปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างคณะวิชาในกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันด้วย

ตัวบ่งชี้ 1.3 จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ตีพิมพ์ในวารสารที่มีผู้ประเมินอิสระต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด

ความหมาย หมายถึง จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติที่มีการตรวจคัดคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารระดับนานาชาติที่มีผู้ประเมินอิสระ และเทียบเท่าวารสาร เช่น สิทธิบัตร รวมถึงการเสนอผลงานของนิสิตนักศึกษาบางสาขาที่มีลักษณะของการนำเสนอเทียบเท่าการตีพิมพ์ (การเทียบเท่าการตีพิมพ์ในระดับนานาชาติ หรือระดับชาติ และการให้ค่าน้ำหนักวารสาร ให้ใช้เกณฑ์ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สกว.) ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมดในปีการศึกษานั้น ๆ

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความของผู้ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนั้นๆ และไม่ได้สอนในสถาบันของผู้ส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์

วารสารระดับนานาชาติที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล ได้แก่ วารสารที่ปรากฏในฐานข้อมูลวารสารที่เป็นที่ยอมรับนานาชาติ เช่น ฐานข้อมูล Science Citation Index (SCI) ฐานข้อมูล Ei Compendex ฐานข้อมูล INSPEC ฐานข้อมูล ScienceDirect ฐานข้อมูล PUBMED ฐานข้อมูล AGRICOLA (AGRICultural Online Access) ฐานข้อมูล ERIC (Education Database) หรือฐานข้อมูล PUBSCIENCE เป็นต้น

วารสารระดับนานาชาติที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล ได้แก่ วารสารที่คณะบรรณาธิการต้องเป็น ชาวต่างประเทศ อย่างน้อย 1 คน และวารสารต้องมีบทความวิจัยจากต่างประเทศลงตีพิมพ์ด้วย

วารสารระดับนานาชาติ ได้แก่ วารสารที่ตีพิมพ์บทความจากนักวิชาการกลุ่มต่าง ๆ จากสถาบันต่าง ๆ และคณะบรรณาธิการจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่อเสียงในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวารสาร และบรรณาธิการส่วนใหญ่จะต้องมาจากสถาบันอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลงานเทียบเท่าวารสาร เช่น สิทธิบัตร การนำเสนอผลงานของบางสาขาวิชาที่มีลักษณะการนำเสนอเทียบเท่าการตีพิมพ์หรือเป็นที่ยอมรับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review)

ตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวบ่งชี้มาตรฐานที่หลายประเทศใช้วัดคุณภาพของบัณฑิตระดับปริญญาเอกในด้านของผลงานวิจัยและการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน โดยเสนอข้อมูลตาม **คณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)** ได้แก่

1. จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกทั้งหมด
2. จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ
3. จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาเอกที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ
4. จำนวนการได้รับการจดสิทธิบัตร หรือเทียบเท่า
5. จำนวนการเผยแพร่ผลงานวิธีอื่นที่ยอมรับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer) ที่เป็นที่ยอมรับ

ตัวบ่งชี้ 1.4 จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด

ความหมาย หมายถึง จำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล และวารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารระดับชาติที่มีผู้ประเมินอิสระ รวมทั้งจำนวนบทความจากวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการนำเสนอในการประชุม / สัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ หรือระดับชาติ หรือการเผยแพร่โดยวิธีอื่นที่ยอมรับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ต่อจำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมดในปีการศึกษานั้น ๆ

บทความจากวิทยานิพนธ์ที่ได้รับการนำเสนอในการประชุม / สัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ หรือระดับชาติ โดยจะต้องเป็นบทความ (Proceeding) ไม่ใช่บทคัดย่อสำหรับบทความที่ได้รับการคัดเลือกให้ตีพิมพ์รวมเล่มร่วมกับบทความอื่น ๆ โดยมีคณะกรรมการพิจารณาให้ถือเป็นหนังสือหรือวารสารระดับนานาชาติ หากหนังสือนั้นอยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน โดยเสนอข้อมูลตาม **คณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)** ได้แก่

1. จำนวนวิทยานิพนธ์ปริญญาโททั้งหมด
2. จำนวนบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ
3. จำนวนบทความวิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ
4. จำนวนบทความที่ได้รับการนำเสนอในการประชุม / สัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือระดับชาติ

5. จำนวนการเผยแพร่ผลงานวิธีอื่นที่ยอมรับโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer) ที่เป็นที่ยอมรับ

มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานด้านการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนรู้ที่จัดตามความสนใจของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนตามความสามารถและตามความถนัด การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

ตัวบ่งชี้ 2.1 มีการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมการสร้างประสบการณ์จริง

ความหมาย หมายถึง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนิสิตนักศึกษา และการจัดให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าวิจัยโดยอิสระในรูปโครงการวิจัยส่วนบุคคล การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้หลากหลายวิชาทั้งในและนอกคณะ การเปิดรายวิชาเลือกเสรีที่ครอบคลุมองค์ความรู้ต่าง ๆ จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งมีการฝึกประสบการณ์ภาคสนามอย่างพอเพียง มีการจัดสัมมนา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดทำโครงการ มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) และมีห้องสมุดและระบบสืบค้นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่เพียงพอที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้นี้มีลักษณะเป็นตัวบ่งชี้เชิงคุณภาพที่ต้องอาศัยความละเอียดในการพิจารณา และมีลักษณะแตกต่างจากตัวบ่งชี้อื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม ตัวบ่งชี้นี้มีความสำคัญเนื่องจากเป็นตัวบ่งชี้ที่จะบอกให้ทราบว่าสถาบันการศึกษาได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามมาตรา 22 หรือไม่ ซึ่งมาตรา 22 กำหนดไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด”

ผู้ประเมินอาจจะพิจารณาร่องรอยหลักฐานด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตการเรียนการสอน วิธีการตั้งปัญหา และพิจารณาจากงานที่ผู้สอนมอบหมายด้วย

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงให้เห็นหลักฐานของการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ เช่น จำนวนหน่วยกิตหรือจำนวนชั่วโมงเรียนในภาคปฏิบัติที่แสดงถึงการให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ตามความสนใจ จำนวนหน่วยกิตหรือชั่วโมงการทำ Senior project และวิชาสัมมนา วิชาที่มอบหมายให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จำนวนชั่วโมงในภาคสนาม จำนวนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โปรแกรม / รายวิชาที่เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนหน่วยกิตวิชาการศึกษาทั่วไป จำนวนรายวิชาบังคับ จำนวนรายวิชาที่เปิดสอนทั้งหมด จำนวนรายวิชาที่มีการเรียนการสอนทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet) จำนวนชั่วโมงที่เปิดให้บริการให้นักศึกษาใช้ห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ต่อวัน เป็นต้น โดยคำนวณเป็นค่าร้อยละของแต่ละหน่วยข้อมูล (Item) และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถาบันจัด ให้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และนำเสนอข้อมูลตาม คณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) รวมถึงการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ 2.2 ความเห็นของนักศึกษาต่อประสิทธิภาพการสอนของคณาจารย์

ความหมาย หมายถึง ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของ อาจารย์ในแต่ละรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการถ่ายทอดความรู้ การเตรียม เนื้อหาการบูรณาการ และความรู้ความสามารถของอาจารย์ผู้สอน เป็นต้น

ในปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งมีแบบฟอร์มสำหรับประเมินการสอนของ คณาจารย์ตามรูปแบบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยนิสิตนักศึกษาที่ลงทะเบียน เรียนจะเป็นผู้ให้ความเห็นต่อการสอนของอาจารย์ ทั้งในระหว่างเรียน และเมื่อสิ้นสุดการเรียน การสอน

ตัวบ่งชี้ดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพการสอนของคณาจารย์ ซึ่งมีความสำคัญต่อคุณภาพ ของนิสิตนักศึกษา ถือเป็นตัววัดในด้านทรัพยากร (Input) เนื่องจากเชื่อว่าคุณภาพครูที่ดีจะมีผล ทำให้คุณภาพของนิสิตนักศึกษาดีด้วย ทั้งนี้ ในการประเมินจะต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจและ ลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษาด้วย

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลที่ฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายบริหารได้รวบรวมไว้จากการส่ง แบบสำรวจให้นักศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่ให้มีการ ประเมินอาจารย์โดยผู้เรียน โดยให้คำนวณความพึงพอใจของนิสิตนักศึกษาเป็นค่าเฉลี่ยจำแนกตาม คณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 2.3 จำนวนกิจกรรม / โครงการของงานกิจการนักศึกษาต่อจำนวน นิสิตนักศึกษาทั้งหมด

ความหมาย หมายถึง จำนวนกิจกรรม โครงการ ของงานกิจการนิสิตนักศึกษาที่ สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อวัตถุประสงค์ในการสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้แก่นิสิต นักศึกษาโดยให้เข้าไปมีส่วนร่วมในชมรมวิชาการต่าง ๆ ชมรมกีฬา และชมรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้นต่อนักศึกษาทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรมที่จะนำมานับจะต้องเป็นกิจกรรมที่ตระหนักถึงการสร้างความรับผิดชอบทางสังคมและข้อตกลงให้นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมมีความมุ่งมั่นที่จะให้สังคมดีขึ้น โดยกิจกรรมจะต้องมีนักศึกษาเข้าร่วมจำนวนหนึ่ง

นอกจากนั้นอาจจะดูถึงงบประมาณของแต่ละกิจกรรมด้วย ทั้งงบประมาณที่ได้รับจากภายในสถาบัน และงบประมาณที่ได้รับจากภายนอกสถาบัน รวมทั้งกิจกรรม / โครงการที่ได้ดำเนินการ ควรจะมีการประเมินผลจากการดำเนินกิจกรรม / โครงการนั้น ๆ ด้วย

ตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวบ่งชี้ผลลัพธ์จากการดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษา ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมภาวะความเป็นผู้นำและเรียนรู้สภาพของชุมชน สังคม เป็นต้น ทั้งนี้ในการประเมินจะต้องคำนึงถึงปรัชญาพันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันการศึกษาด้วย

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาทั้งหมด จำนวนกิจกรรม / โครงการในชมรมต่าง ๆ และงบประมาณทั้งหมดในการจัดกิจกรรมทั้งที่เป็นงบประมาณที่สถาบันจัดให้ และงบประมาณนอกสถาบัน หากมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรมให้เสนอผลการประเมินด้วยการแสดงผลจะแสดงในรูปอัตราส่วนระหว่างจำนวนกิจกรรมต่อจำนวนนักศึกษาทั้งหมด และเสนอ ข้อมูลในระดับสถาบัน หรือคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 2.4 มีการวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 กำหนดให้ สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ทั้งในด้านพัฒนาหลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอน พัฒนาอุปกรณ์สื่อการสอน พัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติงานและสร้างประสบการณ์จริง เป็นต้น ให้ทันสมัย มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของนิสิตนักศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศ

ความหมาย หมายถึง จำนวนงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอน งานวิจัยพัฒนาอุปกรณ์ สื่อการสอน งานวิจัยพัฒนารูปแบบการฝึกปฏิบัติงานและสร้างประสบการณ์จริงในแต่ละปีการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนงานวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ในแต่ละปี การศึกษา จำแนกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

มาตรฐานที่ 3 มาตรฐานด้านการสนับสนุนการเรียนรู้

การระดมทรัพยากร ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ อาคาร สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษาในการสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ตัวบ่งชี้ 3.1 อาจารย์ประจำทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ความหมาย จำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ / ภายนอกเวลา อาจารย์ประจำในที่นี้รวมถึงอาจารย์ที่มีสัญญาการจ้างทั้งปีการศึกษา (ไม่ต่ำกว่า 9 เดือน) ส่วนอาจารย์ที่มีสัญญาครั้งละเวลาให้นับเป็น 0.5 คน ตัวบ่งชี้เป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานที่สะท้อนทั้งคุณภาพและประสิทธิภาพของคณะและสถาบันการศึกษา ในศักยภาพที่จะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ในการประเมินจะต้องคำนึงถึงปรัชญาพันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันอุดมศึกษาหรือแต่ละสาขาวิชาด้วย เพราะสถาบันการศึกษาเช่น มหาวิทยาลัยเปิดอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ประจำต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า จะแตกต่างจากมหาวิทยาลัยปิด

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า และจำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับ จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ปริญญาตรี / โท / เอก) คำนวณในรูปของอัตราส่วน อาจมีคำอธิบายเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนว่าสัดส่วนดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่ และมีประสิทธิภาพเพียงใด โดยเสนอข้อมูลในตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 3.2 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ความหมาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) ทั้งหมด คิดเป็นหน่วยบาทต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด หมายถึง งบหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และค่าเสื่อมราคา โดยไม่รวมงบลงทุน ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

ตัวบ่งชี้มีความสำคัญในการดูประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตตลอดจน ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหาร และนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณของรัฐให้แก่สถาบันอุดมศึกษาได้อย่าง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหมาะสม ทั้งนี้ การประเมินจะต้องคำนึงถึงปรัชญา พันธกิจ และลักษณะการเรียนการสอนของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา หรือแต่ละสาขาวิชาด้วย และงบประมาณจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะและคุณสมบัติเฉพาะของบัณฑิตของสถาบันนั้น ๆ

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมด และจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด และคำนวณในรูปของอัตราส่วนต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า แล้วนำมาคำนวณในรูปของอัตราส่วน และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 3.3 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรืออัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ต่ออาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

ความหมาย หมายถึง ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีวุฒิปริญญาเอก หรือคุณวุฒิสถาบันในสาขาวิชาชีพ หรือในสาขาวิชาเฉพาะ หรือได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความสามารถทางวิชาชีพจนเป็นที่ยอมรับ

ทั้งนี้ สถาบันอาจจะพิจารณาเลือกใช้อัตราส่วนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่ออาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า

ตัวบ่งชี้นี้เป็นตัวบ่งชี้พื้นฐานที่บ่งบอกคุณภาพและศักยภาพของตัวป้อน (Input) คือผู้สอนซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้ รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือสูงสุดในสาขานั้น ๆ เช่น ทางด้านสาขาวิชาศิลปกรรมมีปริญญา MFA (Master Of Fine Arts) ซึ่งเป็นคุณวุฒิปริญญาสูงสุดของวิชาชีพด้านนี้เป็นต้น โดยจะต้องได้รับวุฒิจากสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) รับรอง คำนวณเป็นค่าร้อยละของอาจารย์ประจำทั้งหมด ข้อมูลที่อาจรายงานเพิ่มเติม คือ อัตราส่วนจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าต่อจำนวนอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 3.4 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ความหมาย หมายถึง จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล (Personal Computer) ที่ใช้ในการเรียนการสอนทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้นี้บ่งบอกถึงสภาพความพอเพียงของเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนการสอน การเรียนรู้ด้วยตนเองว่าเหมาะสมพอเพียงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งย่อมส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผลผลิตโดยตรง

นอกจากนี้ อาจพิจารณาใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบคอมพิวเตอร์ต่อ นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดซื้อระบบ อุปกรณ์ โปรแกรม และครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบและเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอนและการค้นคว้าของนักศึกษา ค่าจ้างบุคลากร และค่าเสื่อมราคา

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ได้แก่ จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนทั้งหมดโดย เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการเรียนการสอน ต้องมีอายุการใช้งานไม่เกิน 5 ปี (ย้อนหลังปีที่จัดทำ รายงานประจำปีนั้น ๆ) และจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า และคำนวณในรูปของอัตราส่วน ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ข้อมูลที่อาจรายงานเพิ่มเติม คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ใน ระบบคอมพิวเตอร์ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดซื้อระบบ อุปกรณ์ โปรแกรม และครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์อื่น ๆ ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบและเครือข่าย คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนการสอน และการค้นคว้าของนักศึกษา ค่าจ้างบุคลากร และค่าเสื่อม ราคาและเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือในระดับสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 3.5 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อ นักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ความหมาย หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมด (งบดำเนินการ และงบลงทุน) ที่ใช้ในการจัดซื้อ หนังสือ วารสาร สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมัลติมีเดีย ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบสารสนเทศ ซอฟต์แวร์และฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพื่อการสืบค้น และการศึกษาของนิสิตนักศึกษา รวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศต่อนักศึกษาเต็มเวลา เทียบเท่า (FTES) คิดเป็นหน่วยบาทต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ตัวบ่งชี้ดังกล่าวเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเหมาะสมในการลงทุนด้านห้องสมุดและศูนย์ สารสนเทศที่ถือเป็นทรัพยากรการเรียนรู้หลักของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ว่าพอเพียงหรือไม่ อย่างไร ซึ่งย่อมส่งผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของบัณฑิตโดยตรงเช่นกัน

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในระบบห้องสมุดและศูนย์สารสนเทศ จำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด แสดงในรูปของอัตราส่วน และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือในระดับสถาบัน

หมายเหตุในกรณีที่สถาบันบริหารการเงินที่ส่วนกลาง ไม่ต้องรายงานข้อมูลในระดับคณะหรือกลุ่มสาขาวิชา

มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานด้านการวิจัยและงานสร้างสรรค์

ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง และงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสามารถเผยแพร่ได้ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ให้หลากหลาย ทันสมัย สามารถนำไปพัฒนาสังคมและประเทศได้

ตัวบ่งชี้ 4.1 จำนวนบทความวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่และงานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับ

ความหมาย หมายถึง จำนวนบทความวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ของอาจารย์ประจำทุกระดับที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในแต่ละปี (ปี พ.ศ.) ต่อจำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับทั้งหมดในการศึกษานั้น ๆ โดยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ / ภูมิภาคทั้งวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล วารสารที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล และวารสารระดับชาติที่มีผู้ประเมินอิสระหรือเอกสารการนำเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติ

ในการประเมิน อาจจะต้องนำค่า Impact Factor ของวารสารที่บทความนั้น ๆ ได้รับการตีพิมพ์มาประกอบการประเมินด้วย ซึ่ง Impact Factor เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการประเมินคุณภาพเปรียบเทียบ และจัดอันดับวารสาร นอกจากนั้นยังสามารถใช้ประเมินคุณภาพของสถาบันการศึกษาเนื่องจากค่า Impact Factor สามารถใช้ในการบ่งบอกถึงคุณภาพของบทความวิจัยที่ตีพิมพ์โดยคณาจารย์ภายในสถาบันนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

Impact Factor หมายถึง การวัดค่าความถี่ของการอ้างอิงบทความวารสารในแต่ละปี หรือความถี่ที่บทความในวารสารนั้นจะได้รับการอ้างอิงหรือถูกนำไปใช้

Impact Factor ที่ สมศ. นำมาพิจารณาจะใช้ Impact Factor ตามมาตรฐานนานาชาติจริงในแต่ละปี และให้ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำหรับวารสารในประเทศ

ผู้ประเมินอิสระ (Peer Review) หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความของผู้ที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนั้น ๆ และไม่ได้สอนในสถาบันของผู้ส่งบทความเพื่อพิจารณาตีพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานสร้างสรรค์ หมายถึง ผลงานทางวิชาการที่ได้มีการศึกษาค้นคว้าตามกระบวนการระเบียบวิธีวิจัยที่เหมาะสมกับสาขาวิชา หรือการแสดงออกทางศิลปะอันเป็นที่ยอมรับระดับนานาชาติ และระดับชาติ หรืองานที่ได้รับสิทธิบัตรเป็นการแสดงความก้าวหน้าทางวิชาการ เสริมสร้างองค์ความรู้ หรือวิธีการที่เป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชา หรือแสดงความเป็นต้นแบบ ต้นความคิดของผลงาน หรือแสดงความสามารถในการบุกเบิกงานในสาขาวิชานั้น รวมทั้งงานสร้างสรรค์ทางด้านศิลปกรรม และจิตรกรรม ผลงานที่ดำเนินการแล้วเสร็จเหล่านี้จะต้องได้รับการเผยแพร่ในวงวิชาการอย่างกว้างขวางเป็นที่ยอมรับของผู้เชี่ยวชาญในสาขาทั้งในระดับชาติ ระดับนานาชาติหรือมีการประเมินโดยผู้ประเมินอิสระที่เป็นที่ยอมรับ

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ได้แก่ จำนวนบทความวิจัย หรืองานสร้างสรรค์ หรืองานที่ได้รับสิทธิบัตรของอาจารย์ประจำทุกระดับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาค ระดับชาติ หรือได้รับการเสนอในการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ หรือระดับชาติของแต่ละปี (ปี พ.ศ.) จำแนกตามประเภทของการได้รับการเผยแพร่ และเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

1. วารสารระดับนานาชาติ / ภูมิภาคที่อยู่ในฐานข้อมูลสากล
2. วารสารระดับนานาชาติ / ภูมิภาคที่ไม่อยู่ในฐานข้อมูลสากล
3. วารสารระดับชาติ
4. เอกสารการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ / ภูมิภาค
5. เอกสารการประชุมวิชาการระดับชาติ
6. เอกสารที่ได้รับการเผยแพร่ประเภทอื่น ๆ

ตัวบ่งชี้ 4.2 จำนวนงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ

ความหมาย หมายถึง จำนวนงานวิจัยของอาจารย์ประจำที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศหรือเสริมสร้างองค์ความรู้หลัก หรือใช้ในการเรียนการสอน หรือในวงธุรกิจอุตสาหกรรม หรือองค์กรต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่นำไปใช้ในงานวิจัยอื่น (ได้รับการอ้างอิง) ต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด

งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในงานวิจัยอื่น รวมถึงงานวิจัยที่ถูกอ้างอิงในวารสารในฐานข้อมูลวารสารสากล อาทิ ฐานข้อมูล Science Citation Index (SCI) ฐานข้อมูล PUBMED หรือฐานข้อมูล ERIC (Education Database) เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานวิจัยที่ใช้ในการเรียนการสอน รวมถึงงานวิจัยที่ถูกอ้างอิงในหนังสือที่ใช้สำหรับการเรียนการสอน

งานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในวงธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในวงธุรกิจอุตสาหกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ หรืองานวิจัยที่นำไปใช้พัฒนาประเทศ ซึ่งมีเอกสารรับรองยืนยันจากภาคอุตสาหกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่ได้รับการจดสิทธิบัตร

ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินการกิจด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษา รวมทั้งการสนับสนุนให้อาจารย์ได้ทำงานวิจัยนอกเหนือจากภารกิจด้านการสอน เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ รวมทั้งสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ให้แสดงเป็นสัดส่วนจำนวนงานวิจัยต่อจำนวนอาจารย์ประจำ หากมีงานวิจัยที่ได้รับรางวัลให้แสดงไว้ด้วย และเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มสาขาวิชา (Discipline) การแบ่งกลุ่มงานวิจัย มีดังนี้

1. จำนวนงานวิจัยที่มีผู้วิจัยอื่นอ้างอิงถึง หรือค่า Impact Factor
2. จำนวนงานวิจัยถูกนำไปใช้ในการเรียนการสอน
3. จำนวนงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในภาคเอกชน ได้แก่ วงธุรกิจอุตสาหกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งมีเอกสารรับรอง / ยืนยันจากภาคอุตสาหกรรมหรือองค์กรต่าง ๆ
4. จำนวนงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ในภาครัฐ ได้แก่ งานวิจัยที่นำไปใช้พัฒนาประเทศ หรือการพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน

ตัวบ่งชี้ 4.3 จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอกต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ

ความหมาย หมายถึง จำนวนเงินสนับสนุนในการทำวิจัยที่ได้รับจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาต่ออาจารย์ประจำในทุกระดับ

จำนวนเงินสนับสนุนในการทำวิจัยรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่ได้รับการสนับสนุนจากภายนอกสำหรับการวิจัย โดยให้คำนวณเป็นจำนวนเงินตามราคาของวัสดุ อุปกรณ์ หรือเครื่องมือชิ้น ๆ

ตัวบ่งชี้นี้แสดงให้เห็นศักยภาพของอาจารย์ที่ผลิตงานวิจัยในแต่ละสาขาวิชา และความสามารถของอาจารย์ในการนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ได้แก่ จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยจากภายนอก จำนวนอาจารย์

ประจำทุกระดับ และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ 4.4 จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยภายในสถาบันต่ออาจารย์ประจำทุกระดับ

ความหมาย หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากงบรายได้ของคณะและสถาบันการศึกษา หรือจากงบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการทำวิจัย สำหรับอาจารย์ประจำทุกระดับ

ตัวบ่งชี้นี้สะท้อนให้เห็นถึงการสนับสนุนอาจารย์ในด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษารวมทั้งการสนับสนุนให้อาจารย์ได้ทำงานวิจัยนอกเหนือจากภารกิจด้านการสอน

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนเงินสนับสนุนงานวิจัยจากภายในของสถาบันการศึกษานั้น ๆ (หน่วยบาท) จำนวนอาจารย์ประจำทุกระดับ นำมาคำนวณในรูปของอัตราส่วน และเสนอข้อมูลในชั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

มาตรฐานที่ 5 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการ

การให้บริการวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคม เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ตัวบ่งชี้ 5.1 จำนวนกิจกรรม / โครงการที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน

ความหมาย หมายถึง จำนวนกิจกรรม หรือโครงการที่สถาบันการศึกษาได้จัดทำขึ้น เพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน โดยเป็นกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยพัฒนาหรือช่วยเหลือสังคมและชุมชน

ตัวบ่งชี้นี้แสดงให้เห็นความสามารถของสถาบันอุดมการณ์ศึกษาที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมในรูปแบบของงานบริการวิชาการ รวมทั้งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษา นิสิตนักศึกษา ชุมชน และสังคม ในรูปแบบของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการให้บริการทันตกรรม โครงการตรวจรักษาโรค โครงการสัมมนา / ประชุมทางวิชาการ โครงการอบรมให้ความรู้แก่ท้องถิ่น เป็นต้น

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนกิจกรรมหรือโครงการที่ให้บริการวิชาการแก่สังคมและชุมชน เช่น โครงการสัมมนา / ประชุมทางวิชาการ โครงการอบรมให้ความรู้แก่ท้องถิ่น เป็นต้น รวมทั้งหากมีการประเมินผลโครงการแต่ละโครงการให้นำเสนอข้อมูลประกอบด้วย และนำเสนอให้จำแนกตามกิจกรรมหรือโครงการ และเสนอข้อมูลในชั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ 5.2 จำนวนการเป็นกรรมการวิชาการ / วิชาชีพ / กรรมการวิทยานิพนธ์ ภายนอกสถาบันต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด

ความหมาย หมายถึง จำนวนเรื่องที่อาจารย์ประจำของสถาบันการศึกษาที่ไปเป็นกรรมการทางด้านวิชาการ / วิชาชีพ หรือกรรมการวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษาให้กับหน่วยงาน ภายนอกสถาบันการศึกษา ได้แก่ องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ทั้งหมดของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ในแต่ละปีการศึกษา

ตัวบ่งชี้ดังกล่าว นับว่ามีความสำคัญในฐานะที่บ่งบอกถึงการให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเสริมสร้างความรู้ในสาขาของตนเองให้กับสังคมและหน่วยงานอื่น และยังเป็น เครื่องชี้ว่า ผู้ได้รับเชิญเป็นผู้ที่มีความรอบรู้เป็นที่ยอมรับในวงวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งถือเป็นภารกิจ ประการหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษา

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องการรายงาน ได้แก่ จำนวนเรื่อง และจำนวนอาจารย์ที่เป็นกรรมการวิชาการ / วิชาชีพ / กรรมการวิทยานิพนธ์ภายนอกสถาบันการศึกษานั้น ๆ จำแนกตามการเป็นกรรมการ(วิชาการ / วิชาชีพ / กรรมการวิทยานิพนธ์) และจำนวนอาจารย์ประจำทั้งหมด โดยนำมาคำนวณในรูปของ อัตราส่วนต่ออาจารย์ประจำทั้งหมด และเสนอข้อมูลในชั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ที่มีการบูรณาการตามความเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ 6.1 จำนวนกิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ความหมาย หมายถึง จำนวนกิจกรรมที่มหาวิทยาลัย สถาบัน หรือ คณะให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือจรรโลงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามที่สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ได้จัดขึ้นในแต่ละปี โดยมีแนวคิดเพื่อการสืบทอด ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยผ่านการสร้างบัณฑิต งานวิจัย และบริการวิชาการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง

กิจกรรมในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม อาทิเช่น กิจกรรมการนุบำรุงและการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามภูมิภาคต่าง ๆ กิจกรรมที่แสดงถึงวิถีชีวิตของสังคม และ สถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้นี้แสดงให้เห็นถึงภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับชุมชน สังคมในการจรโลงศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต รวมถึงภูมิปัญญาไทย

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนกิจกรรมการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยมีแนวคิดเพื่อการสืบทอดทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยผ่านการสร้างบัณฑิต งานวิจัย และการบริการวิชาการ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยตรง เช่น การเรียนการสอนเน้นการสร้างการสืบสานศิลปวัฒนธรรมสู่บัณฑิตอย่างไร เพียงใด มีการจัดรายวิชาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีกิจกรรมพิเศษหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรพิเศษเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม มีการวิจัยเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและพัฒนามาตรฐานด้านศิลปวัฒนธรรม มีการบริการวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมอย่างไร เพียงใด ตลอดจนรายงานการประเมินผลของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่สถาบันการศึกษานั้น ๆ ได้ดำเนินการในแต่ละปี และค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และเสนอข้อมูลตามจำนวนที่จัดในระดับคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 6.2 มีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม

ความหมาย หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษา พัฒนาและสร้างมาตรฐานศิลปวัฒนธรรม โดยการสร้างเป็นมาตรฐานแสดงรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิต รวมทั้งรวบรวมและรักษารูปแบบที่ถูกต้องของภูมิปัญญาไทยในแขนงต่าง ๆ ให้คงอยู่ ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติและพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์ และประยุกต์ภูมิปัญญาไทย วิถีชีวิตให้มีการบูรณาการตามความเหมาะสม โดยมีการค้นคว้าหาข้อมูลความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะสำคัญ วิธีการขั้นตอนการจัดทำ วัสดุอุปกรณ์ เทคนิคต่าง ๆ เป็นต้น

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ จำนวนกิจกรรมที่มีการพัฒนาและสร้างมาตรฐานที่แสดงรากเหง้าของศิลปวัฒนธรรม ในการอนุรักษ์ พัฒนา และจรโลงศิลปวัฒนธรรม ในสิ่งที่ตั้งถาม อาจรายงานผลการประเมินกิจกรรมเพิ่มเติม จำแนกตามกิจกรรมและเสนอข้อมูลในระดับคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

มาตรฐานที่ 7 มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่สถาบันมีการบริหารการเงินจากส่วนกลาง ไม่ต้องรายงานข้อมูลการเงินในระดับคณะวิชา หรือกลุ่มสาขาวิชา
2. ในการรายงานข้อมูลการเงิน ให้ตรวจสอบบัญชีตามปีการศึกษา (Academic year) โดยให้แปลงปีงบประมาณมาเป็นปีการศึกษา

ตัวบ่งชี้ 7.1 ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรทุกประเภทต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาล เป็นต้น)

ความหมาย หมายถึง ร้อยละงบประมาณหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนของบุคลากรทั้งหมดต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ เงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาล เป็นต้น)

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด หมายถึง งบหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และค่าเสื่อมราคา โดยไม่รวมงบลงทุน ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง

ตัวบ่งชี้นี้เป็นเครื่องบ่งบอกประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาในด้านการใช้ทรัพยากรบุคคล และยังเป็นข้อมูลสำคัญในเชิงบริหารที่หน่วยงานงบประมาณจำเป็นต้องใช้เป็นฐานในการคิดคำนวณ และจัดสรรงบประมาณในรูปเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถาบันอุดมศึกษาต่อไป

อนึ่งในการประเมินจะต้องคำนึงถึงประเภทของบุคลากร (สายอาจารย์ สายช่วยวิชาการ สายการจัดการและธุรการ) ด้วยเพราะในการจ้างบุคลากรในหลายสถาบัน เงินเดือนจะขึ้นอยู่กับคุณวุฒิและความสามารถ

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนทั้งหมดของบุคลากรทุกประเภท รวมทั้งค่าจ้าง ค่าตอบแทนอาจารย์พิเศษและค่าล่วงเวลาบุคลากร ยกเว้นเงินเดือน ค่าจ้างและค่าตอบแทนของบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน (เช่น เงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก และโรงพยาบาล เป็นต้น) จำแนกตามประเภทของบุคลากร (สายอาจารย์ สายช่วยวิชาการ และสายการจัดการและธุรการ) ของแต่ละปีการศึกษา และเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้ 7.2 ร้อยละของเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด หรือจำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ (Non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (ไม่รวมเงินเดือนบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาลเป็นต้น)

ความหมาย หมายถึง ร้อยละของงบประมาณหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนของบุคลากรสายสนับสนุน (Non-Academic) ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินเดือนของบุคลากรที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ เงินเดือนของบุคลากรในการบริหารจัดการหอพัก และโรงพยาบาล เป็นต้น) หรืออาจใช้ตัวบ่งชี้จำนวนบุคลากรสายสนับสนุน (Non-Academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด หมายถึง งบประมาณเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และค่าเสื่อมราคา โดยไม่รวมงบลงทุน ครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ตัวบ่งชี้นี้เป็นเครื่องบ่งบอกว่าสถาบันอุดมศึกษามีการใช้ทรัพยากรบุคลากรอย่างเหมาะสมหรือพอเพียงหรือไม่ เพียงไรในการสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลสำคัญในเชิงบริหารอีกเช่นกันที่หน่วยงานงบประมาณจำเป็นต้องใช้เป็นฐานในการคิดคำนวณและจัดสรรงบประมาณในรูปเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่สถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายหมวดเงินเดือน ค่าตอบแทนทั้งหมดของบุคลากรสายสนับสนุน (Non-academic) หรือบุคลากรสายช่วยวิชาการ สายการจัดการและธุรการ โดยแสดงในรูปร้อยละของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

หรือหากใช้ตัวบ่งชี้จำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ (Non-academic) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ข้อมูลที่ต้องรายงานได้แก่ จำนวนบุคลากรในการบริหารจัดการ (Non-academic) ทั้งหมด และจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า นำมาคำนวณในรูปอัตราส่วน และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline)

ตัวบ่งชี้ 7.3 ร้อยละของค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของส่วนกลางต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมเงินในการบริหารจัดการหอพัก โรงพยาบาลเป็นต้น)

ความหมาย หมายถึง ร้อยละของค่าใช้จ่ายด้านงานบริหารในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานบริหาร เช่น สำนักอธิการบดี หรือของคณะ ต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมงบประมาณที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น งบประมาณในการบริหารหอพัก โรงพยาบาล เป็นต้น)

ค่าใช้จ่ายทั้งหมด ได้แก่ งบประมาณเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภคเงินอุดหนุน และค่าเสื่อมราคาโดยไม่รวมงบลงทุน (งบครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวบ่งชี้นี้เป็นเครื่องบ่งบอกประสิทธิภาพใช้งบประมาณเป็นอย่างดีว่างบประมาณที่จัดสรรให้แก่หน่วยงานแต่ละแห่งหรือสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งตั้งไว้ในแต่ละปีจะลงไปถึงหน่วยปฏิบัติคือคณะหรือภาควิชาเพียงไร

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านงานบริหารทั้งหมดในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานบริหาร เช่น สำนักอธิการบดี หรือของคณะต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด (ไม่รวมงบประมาณที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น งบประมาณในการบริหารหอพัก โรงพยาบาล เป็นต้น) นำมาคิดเป็นค่าร้อยละและเสนอข้อมูลในขั้นแรกตามคณะหรือกลุ่มสาขาวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 7.4 ค่าเสื่อมราคาต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า

ความหมาย หมายถึง ค่าเสื่อมราคาทั้งหมดต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า (FTES) ทั้งหมด (คิดเป็นหน่วยบาทต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า)

ค่าเสื่อมราคา เป็นค่าใช้จ่ายแฝงจากการลงทุนในสิ่งปลูกสร้างและครุภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานจำกัดที่จะต้องนำมาคิดรวมเป็นส่วนหนึ่งในงบดำเนินการในแต่ละปี โดยยึดแนวทางการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักเกณฑ์ของกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

ตัวบ่งชี้ี้มีความสำคัญมากเพราะเมื่อรวมกับค่าใช้จ่ายดำเนินการแล้ว จะสามารถบ่งบอกต้นทุนที่แท้จริงของการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาและสาขาวิชาได้

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ ค่าเสื่อมราคา และจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมดแล้วนำมาคิดเป็นอัตราส่วน และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

ตัวบ่งชี้ 7.5 ร้อยละของเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด

ความหมาย หมายถึง รายได้ทั้งหมดของสถาบันภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกแล้ว โดยแสดงในรูปของร้อยละของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

ทั้งนี้ สถาบันอาจจะพิจารณาเลือกใช้ตัวบ่งชี้อื่นนอกจากร้อยละเงินเหลือจ่ายสุทธิต่อรายรับจริงทั้งหมด คือ สินทรัพย์ถาวรต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด หรือสินทรัพย์หมุนเวียนต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดได้แก่ งบประมาณเงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค เงินอุดหนุน และค่าเสื่อมราคา โดยไม่รวมงบลงทุน (งบครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง)

สินทรัพย์ถาวร (ล้านบาท) ต่อจำนวนนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด โดยสินทรัพย์ถาวร คิดจาก 3 ประเภท ได้แก่ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และที่ดิน สินทรัพย์ถาวรแสดงถึง การจัดสรรเงินของ สถานศึกษาที่จะนำไปใช้จ่ายหมวดครุภัณฑ์และการก่อสร้างอาคาร ส่วนสินทรัพย์หมุนเวียน(ล้านบาท) ต่อรายจ่ายทั้งหมด แสดงถึงสภาพคล่องทางการเงินของสถาบัน

ตัวบ่งชี้ นี้ เป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่ใช้บ่งบอกเสถียรภาพทางการเงินและศักยภาพด้านทรัพยากร การเงินของสถาบันในระยะยาว

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ต้องรายงาน ได้แก่ เงินเหลือจ่ายสุทธิ และรายรับจริงทั้งหมด หรือสินทรัพย์ถาวร ต่อนักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่าทั้งหมด หรือสินทรัพย์หมุนเวียนต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด นำมาคิดเป็น ร้อยละ และเสนอข้อมูลตามคณะหรือกลุ่มวิชา (Discipline) หรือระดับสถาบัน

มาตรฐานที่ 8 มาตรฐานด้านระบบการประกันคุณภาพภายใน
ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา เพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และสามารถรองรับการประกันคุณภาพภายนอกได้

ตัวบ่งชี้ 8.1 มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ความหมาย หมายถึง การดำเนินงานของสถาบันการศึกษาในการกำหนดระเบียบ วิธีการขั้นตอน บุคลากร งบประมาณ และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถาบันการศึกษาตามที่ต้นสังกัดได้กำหนดไว้

ตัวบ่งชี้ นี้ แสดงให้เห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาได้ตระหนักถึงคุณภาพการศึกษา โดยมีระบบ และกลไกต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ตามที่ได้กำหนดไว้

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

หลักฐานที่แสดงว่า ได้มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลที่จัดเก็บ ได้แก่ ระบบการประกันคุณภาพภายในซึ่งประกอบด้วย ระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบ การติดตามคุณภาพ และระบบการประเมินภายใน และรายงานการประกันคุณภาพ กระบวนการ การจัดการประกันคุณภาพ อาทิเช่น นโยบายและแผนงานการประกันคุณภาพ คณะบุคคลหรือ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบการทำงานประกันคุณภาพ คู่มือการประกันคุณภาพ มาตรฐานและเกณฑ์ การประกันคุณภาพ รายงานการประกันคุณภาพ การแจ้งผลประเมินโครงการ / งาน / กิจกรรม /

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนงานและนโยบายให้ทุกคนทราบ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ งบประมาณสำหรับการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน เป็นต้น

ตัวบ่งชี้ 8.2 ประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน

ความหมาย หมายถึง ผลที่ได้จากการดำเนินงานของการประกันคุณภาพภายในของ สถาบันอุดมศึกษาที่ได้นำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือแผน ที่กำหนดไว้

ตัวบ่งชี้นี้ แสดงให้เห็นว่าระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษามีผลต่อการ บริหารและผลต่อการพัฒนาสถาบันอย่างไร

ข้อมูลที่ต้องการและวิธีรายงาน

ข้อมูลที่ควรรายงาน ได้แก่ ข้อมูลหรือหลักฐานที่แสดงว่าได้เกิดผลลัพธ์ หรือผลผลิตจาก การที่ได้มีระบบและกลไกในการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น จำนวน หน่วยงานภายในของสถาบันการศึกษานั้น ๆ ได้มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน การนำผล การประเมินตนเองมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถาบัน ตลอดจนผลจากการประกัน คุณภาพภายในที่เกิดขึ้นให้เกิดการพัฒนาของสถาบัน (มูลค่าเพิ่ม) เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 6

การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษา
ในประเทศไทยและต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยและต่างประเทศ

1. ประเทศไทย

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาคนเพื่อเข้าสู่วิชาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แต่จะพบว่าสถาบันอุดมศึกษาของไทยกำลังอยู่ในขั้นวิกฤตเมื่อเทียบกับต่างชาติหรือแม้แต่เพื่อนบ้านในทวีปเดียวกัน โดยจะเห็นได้ชัดจากข้อมูลในนิตยสารเอเชียวิก ปี 1999 ที่ได้จัดอันดับมหาวิทยาลัยไทย 5 มหาวิทยาลัย ดังนี้

- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อันดับที่ 29)
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อันดับที่ 38)
- มหาวิทยาลัยมหิดล (อันดับที่ 39)
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (อันดับที่ 44)
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อันดับที่ 66)

พิจารณาการจัดอันดับจากชื่อเสียงด้านวิชาการ 30% คณาจารย์ 25% การคัดนักศึกษา 20% งบประมาณค่าใช้จ่าย 15% และค่าเล่าเรียน / ค่าบำรุง 10%) นอกจากนี้สถาบันพัฒนาการจัดการนานาชาติ (International Institution for Management Development) ยังจัดอันดับความสามารถด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 46 จาก 47 ในขณะที่ ประเทศมาเลเซีย (อันดับ32) ประเทศฟิลิปปินส์ (อันดับ 33) และหากพิจารณาผลงานวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จะพบว่า ใน 1 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ประมาณ 17 คน ต่องานวิจัย 1 ชิ้น ธรรมศาสตร์ 100 คน ต่อ 1 ชิ้น มหิดล 11 คน ต่อ 1 ชิ้น ในขณะที่ประเทศโตโฮกุ (ญี่ปุ่น) 1 คน ต่อ 1.25 ชิ้น และมหาวิทยาลัยสิงคโปร์ 1 คน ต่อ 0.6 ชิ้น (ศุภชัย หล่อโลหการ, 2542 : 23) นอกจากนี้ ประเทศไทยยังไม่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีรูปแบบที่ชัดเจน คุณภาพการศึกษาและการผลิตบัณฑิตก็มีความต่างกัน ประชาชนขาดความมั่นใจในสถาบันอุดมศึกษา การบริหารขาดความโปร่งใส (Transparency) และความสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542 : 1-2)

แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ไม่ได้นิ่งนอนใจและพยายามที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(พ.ศ.2540-2544) ที่มุ่งหมายจะยกระดับ คุณภาพทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและ เอกชน อย่างน้อยให้ได้มาตรฐานขั้นต่ำที่เท่าเทียมกันทุกแห่ง (อ้างถึงในสำนักคณะกรรมการ ศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 82) นอกจากนี้ทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ประกาศนโยบายการประกัน คุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 โดยมีสาระสำคัญของ นโยบายดังกล่าว คือ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 82 - 83 และวันชัย ศิริชนะ, 2540 : 10 - 11, ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542 : 2 - 3)

1. ทบวงมหาวิทยาลัยจะพัฒนาให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น
2. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนากระบวนการประกัน คุณภาพการศึกษาขึ้นภายในสถาบัน
3. ทบวงมหาวิทยาลัยจะได้กำหนดรูปแบบและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ เป็นแนวทางในการดำเนินงานของสถาบัน
4. ทบวงมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีกลไกการตรวจสอบและประเมินผลระบบประกัน คุณภาพการศึกษาที่แต่ละสถาบันได้จัดขึ้น
5. ทบวงมหาวิทยาลัยจะสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ หน่วยงานและสถาบันต่างๆ ในสังคม ในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
6. ทบวงมหาวิทยาลัยจะส่งเสริมให้มีการนำข้อมูลข่าวสารและผลจากกิจกรรมการ ประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันต่างๆ เผยแพร่ต่อสังคมภายนอก

อีกทั้งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 โดยเฉพาะมาตราที่ 49-51 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 24 - 26, 35)

“ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การ มหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัด การศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา...ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย” (มาตรา 49) และ “ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจ ของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา หรือบุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของ สถานศึกษานั้น” (มาตรา 50) ซึ่ง “ในกรณีที่ผล การประเมินภายนอกของสถานศึกษาได้ ไม่ได้ตาม

เอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวนเวียนหากรรมการเข้านานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตเห็นไปไซ้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำ ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข” (มาตรา 51) โดย “ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผล ภายนอก ครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง” (บทเฉพาะกาล มาตรา 72) ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2542 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ..... ตามที่สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการและสำนักงาน ก.พ. เสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วดำเนินการต่อไปได้ และเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2543 คณะรัฐมนตรีก็ได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ... ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัย เสนอ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2543)

1. กำหนดนิยามคำว่า “สถานศึกษา” หมายความว่า สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยโรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา
2. ให้จัดตั้งองค์การมหาชนขึ้นเรียกว่า “สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)” เรียกโดยย่อว่า “สมศ.” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา
3. บรรดารายได้ของสำนักงานไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลัง ตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
4. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา” ประกอบด้วย ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 3 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน โดยมีผู้อำนวยการสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการ รวม 11 คน
5. ให้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา มีอำนาจหน้าที่สนับสนุนงานด้านวิชาการ แก่คณะกรรมการ พัฒนาปรับปรุงระบบและวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก กำกับการดำเนินการให้มีการรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และกระทำการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่จะต้องไม่ประกอบกิจการ ซึ่งมีสภาพเป็นการแข่งขันกับสำนักงาน หรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในกิจการที่กระทำกับสำนักงาน และจะต้องไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการรับรองมาตรฐานหรือการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ตนเป็นผู้มีส่วนได้เสีย

7. ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานมีสามประเภท คือ เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ และเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาปฏิบัติงานเป็นการชั่วคราวตามที่รัฐมนตรีขอ

8. ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำกับดูแลการดำเนินกิจการของสำนักงาน และมีอำนาจสั่งให้สำนักงานชี้แจงทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำของสำนักงาน ตลอดจนสั่งสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการ

9. ภายในหกปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ใช้บังคับ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง เฉพาะที่เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาใน ระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยหลายเรื่องที่ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพในประเทศไทย ได้แก่ อุทุมพร จามรมาน (2542) ได้ทำการศึกษา “ข้อมูลสถานภาพการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา 5 สาขาวิชา” พบว่า 22 คณะ 5 สาขาวิชา มีระบบการประกันคุณภาพอยู่ในรูป ปัจจัยนำเข้ากระบวนการ และผลลัพธ์ (Input Process Output) ส่วนกลไกการดำเนินงานประกันคุณภาพอยู่ในรูปของ คณะกรรมการประกันคุณภาพ ซึ่งมีคณบดี/รองคณบดีเป็นประธาน ในแต่ละคณะจะมีเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพ (QA Officer) ทำหน้าที่ในเรื่องการรวบรวม ข้อมูลจากทุกคนทุกภาควิชา และข้อมูลรวมของคณะ ประมวลผล และเสนอรายงานผลการปฏิบัติงานต่อ คณะกรรมการประกันคุณภาพของคณะวิชา ซึ่งคณะในโครงการนำร่องได้มีการระบุข้อมูลที่ ต้องการ รวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำดัชนีและเกณฑ์ จัดทำคู่มือประกันคุณภาพระดับคณะ และ ประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานการศึกษาตนเองทุกคณะ ส่วนศักดิ์ชาย เพชรช่วย (2541) ทำงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมคุณภาพการศึกษาของคณะ ครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ” ซึ่งเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ คณบดีและอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ 36 แห่ง ทั่วประเทศไทย โดยการใช้การส่งแบบสอบถามเก็บรวบรวมทางไปรษณีย์ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพ การศึกษาของคณะครุศาสตร์ในสถาบันราชภัฏมีทั้งหมดจำนวน 75 ตัว แบ่งได้เป็น 11 องค์ประกอบ ได้แก่ ปรัชญา พันธกิจและวัตถุประสงค์ของคณะ หลักสูตร อาจารย์ นักศึกษา การจัด การเรียนการสอน กิจกรรมนักศึกษา แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ การบริหารและการจัดการ การเงินงบประมาณ อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และการวิจัย นอกจากนี้ พรชูลี อาชวอำรุง (2539) ทำงานวิจัย เรื่อง “เกณฑ์ประเมินสถาบันอุดมศึกษาไทย” โดยได้ศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานและการ ประเมินสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงออกแบบสอบถามและ สัมภาษณ์บุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และนิสิตนักศึกษา ตลอดจนบุคลากร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมจำนวน 190 คน ซึ่งจากผลการวิจัย ได้เกณฑ์เพื่อการรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) สถาบันอุดมศึกษาไทย ได้แก่ เกณฑ์ปรัชญาและจุดประสงค์ เกณฑ์การจัดการและบริการด้านต่าง ๆ การวางแผนระยะยาว เกณฑ์โปรแกรมการศึกษา เกณฑ์บุคลากร เกณฑ์แหล่งการบริการทางวิชาการ เกณฑ์แหล่งที่มาของงบประมาณ เกณฑ์อาคาร สถานที่ วัสดุครุภัณฑ์ เกณฑ์การบริการสำหรับผู้เรียน และการเตรียมผู้เรียน เมื่อสำเร็จการศึกษา เกณฑ์ความสัมพันธ์กับชุมชน

รวมทั้งรายงานวิจัยหลายเรื่อง ที่ศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ วันชัย ศิริชนะ (2537) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยได้ศึกษาแนวความคิดพื้นฐาน หลักการ โครงสร้าง วิธีการ และหลักเกณฑ์ ในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ส่วนอมรวิทย์ นาครทรรพ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง “ในกระแสแห่งคุณภาพ” เป็นผลจากโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวโน้มความเคลื่อนไหวด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวคิดและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศหลัก 4 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ นอกจากนี้ยังศึกษาข้อมูลของประเทศอื่น ๆ ประกอบอีกจำนวนหนึ่ง วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการสืบค้นจากฐานข้อมูลสำคัญ คือ Educational Resource Information Clearinghouse (ERIC) และการสืบค้นโดยตรงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังมี งานวิจัย ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ มาเลเซีย เวียดนาม และญี่ปุ่น

นอกจากนี้ยังมีบทความและงานวิจัยหลายเรื่อง ที่นักการศึกษาต่างประเทศได้ศึกษา อาทิ เช่น Alberto M.S.C. Amaral (1998) วิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบระบบรับรองวิทยฐานะในสหรัฐอเมริกา กับ การตรวจสอบคุณภาพของ CRE (องค์กรมมหาวิทยาลัยยุโรป)”, Keith W. Dickinson และ Anne Pollock, A. (1995) ศึกษาเรื่อง “การรับรู้คุณค่าของการประเมินคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษาสกอตแลนด์”, David D. Dill and et al (1996) ศึกษาเรื่อง “การรับรองวิทยฐานะและการประกันคุณภาพทางวิชาการ” Chandru Kistan (1999) ศึกษาเรื่อง “การประกันคุณภาพในอเมริกาใต้” David Lim (1999) วิจัยเรื่อง “การประกันคุณภาพใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับอุดมศึกษาของประเทศกำลังพัฒนา และ David Woodhouse (1996) วิจัยเรื่อง “การประกันคุณภาพ : แนวโน้มระดับนานาชาติ, ความมีอคติ และคุณลักษณะ” เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอจะเห็นภาพว่า ไม่ว่าจะเป็นประเทศไทยหรือต่างประเทศ ต่างตื่นตัวกับการประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ แต่จากตำรา บทความ และงานการวิจัยที่มีอยู่ในประเทศไทยพบว่า ยังขาดความเป็นรูปธรรมชัดเจนสำหรับวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยเฉพาะการประกันคุณภาพโดยภายนอก

วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษา โดยภายนอกของคณะ / มหาวิทยาลัยของรัฐที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนั้น จะมุ่งเน้นที่การตรวจสอบ “กระบวนการ” (Process) ทำงานของทุกคนในคณะตามพันธกิจ 4 อย่าง ที่คณะระบุไว้ ได้แก่

1. กระบวนการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ
2. กระบวนการวิจัยและผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพ
3. กระบวนการบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อผลงานที่มีคุณภาพ
4. กระบวนการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อผลงานที่มีคุณภาพ

นอกจากนี้ยังรวมถึงกระบวนการเพื่อให้เกิดคุณภาพตามพันธกิจ ดังกล่าว ได้แก่

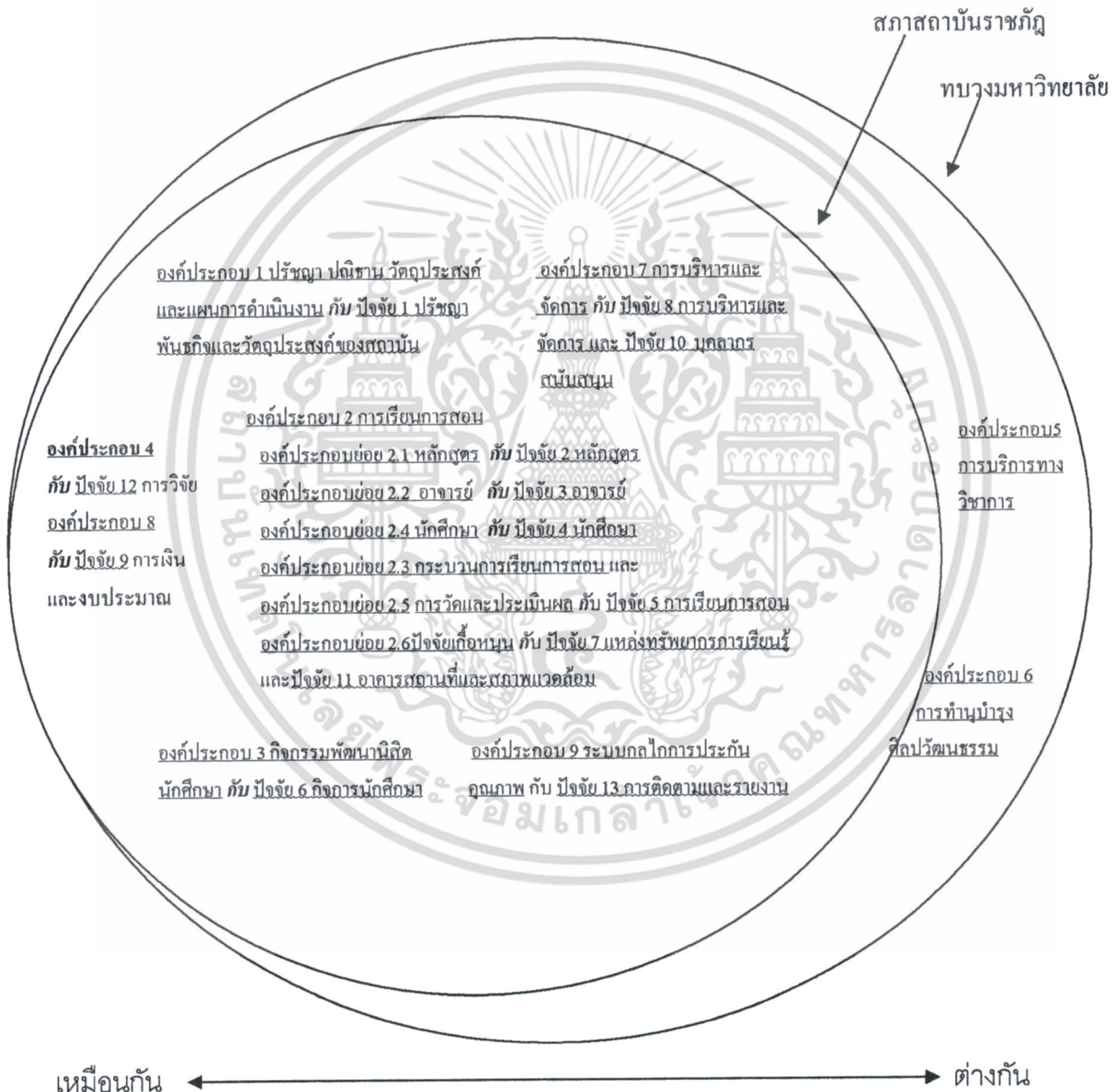
1. กระบวนการบริหารจัดการที่โปร่งใส มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
2. กระบวนการดำเนินงานงบประมาณ รายได้ และรายจ่าย ที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ
3. กระบวนการประกันคุณภาพภายในและภายนอก

ทั้งนี้ เนื่องจาก ทบวงมหาวิทยาลัย เห็นว่าทุกคณะหรือมหาวิทยาลัยมีปัจจัยนำเข้าที่ต่างกัน อีก ทั้งอายุการพัฒนาของมหาวิทยาลัยต่างกัน ดังนั้นถ้ามุ่งที่เน้นที่ผลผลิต / ผลลัพธ์ ก็อาจไม่ยุติธรรมต่อมหาวิทยาลัยของ รัฐบาลบางแห่ง (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 1)

ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาศาสนาบัณฑิตทั้ง 36 แห่งที่ได้รับการตรวจสอบโดยสภาสถาบันราชภัฏนั้น จะมุ่งเน้นการตรวจสอบ “ผลผลิต” (Output) นั่นคือ “คุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพการบริหารจัดการ” เป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากนโยบายและแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2539 ข้อ 3 ที่ว่า “ให้สถาบันราชภัฏเร่งดำเนินการประกันคุณภาพ ของสถาบันโดยให้มุ่งเน้นคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพการบริหารและการจัดการ” (สภาสถาบันราชภัฏ, 2539) ทั้งนี้เนื่องจากสถาบัน ราชภัฏมีคุณภาพแรกเข้าของนักศึกษาใกล้เคียงกัน และมีปัจจัยสนับสนุนที่ใกล้เคียงกัน (สภาสถาบันราชภัฏ, 2543)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาโดยภายนอก ทบวงมหาวิทยาลัยจะตรวจสอบ ระบบ กล-ไก และประสิทธิผลขององค์ประกอบคุณภาพ 9 องค์ประกอบเพื่อให้ครอบคลุมพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา ส่วนสภาสถาบันราชภัฏจะประกันคุณภาพตามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพ 13 ปัจจัย (สำนักงานสถาบันราชภัฏ, 2543 : 7) ซึ่งหากลองเปรียบเทียบระหว่าง 9 องค์ประกอบ และ 13 ปัจจัย พบว่า การตรวจคุณภาพทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยและสภาสถาบันราชภัฏ จะมีองค์ประกอบหรือปัจจัย ที่เหมือนกัน ใกล้เคียงกัน และต่างกัน ดังนี้

แผนภาพที่ 5.1 เปรียบเทียบองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบที่ได้รับการตรวจสอบ โดย ทบวงมหาวิทยาลัยกับ ปัจจัย 13 ปัจจัยที่ได้รับการตรวจสอบ โดยสภาสถาบันราชภัฏ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากแผนภาพดังกล่าว จะเห็นว่า การตรวจคุณภาพทั้งของทบวงมหาวิทยาลัยกับสภาสถาบัน ราชภัฏ จะมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่เหมือนกัน คือ องค์ประกอบ 4 การวิจัย กับปัจจัย 12 การวิจัย องค์ประกอบ 8 การเงินและงบประมาณ กับปัจจัย 9 การเงินงบประมาณ องค์ประกอบ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ของสถาบัน กับปัจจัย 1 ปรัชญา พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของสถาบัน องค์ประกอบ 3 กิจกรรมพัฒนานิสิต กับปัจจัย 6 กิจกรรม นักศึกษา, และ องค์ประกอบย่อย 2.1 หลักสูตร 2.2 อาจารย์ และ 2.4 นักศึกษา กับปัจจัย 2 หลักสูตร 3 อาจารย์ และ 4 นักศึกษา ตามลำดับ และ คล้ายกันในองค์ประกอบย่อย 2.3 กระบวนการเรียนการสอน และ 2.5 การวัดและประเมินผล ที่สภาสถาบันราชภัฏได้รวมทั้ง 2 องค์ประกอบย่อยไว้ใน ปัจจัย 5 การเรียนการสอน ส่วนองค์ประกอบย่อย 2.6 ปัจจัยเกื้อหนุน จะใกล้เคียงกับปัจจัย 7 แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ กับปัจจัย 11 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เนื่องจากมีจุดประสงค์เหมือนกัน คือ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งองค์ประกอบ 7 การบริหารและการจัดการของทบวงฯ ที่ได้รวมเอาปัจจัย 8 การบริหารและการจัดการและปัจจัย 10 บุคลากรสนับสนุนของสภาสถาบันราชภัฏไว้ในองค์ประกอบเดียวกัน อีกทั้ง ปัจจัย 13 ของสภาสถาบันราชภัฏ ก็เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบ 9 ระบบกลไกการประกันคุณภาพของทบวงฯ นอกจากนี้การตรวจสอบหน่วยงาน 2 แห่ง ต่างกันในองค์ประกอบ 5 การบริการทางวิชาการและ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ที่มีการตรวจสอบเฉพาะทบวงมหาวิทยาลัยเท่านั้น

ส่วนการประกันคุณภาพการศึกษาในอนาคตนั้น (พ.ศ.2548-2552) ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ... พบว่า ยังไม่มีการระบุอย่างชัดเจนว่า สำนักงานฯ ต้องประกันคุณภาพอะไร เพียงแต่กล่าวถึงหน้าที่หลักของสำนักงานที่ต้องพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ และพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกสำหรับทุกสถานศึกษาเท่านั้น

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ในช่วง พ.ศ. 2543 - 2545 ทบวงมหาวิทยาลัยโดยคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินคุณภาพอุดมศึกษาจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับคณะ เฉพาะในมหาวิทยาลัยรัฐบาล (ยังไม่ครอบคลุมถึงมหาวิทยาลัยเอกชน แต่มหาวิทยาลัยเอกชนสามารถมีระบบการประกันคุณภาพภายในของตนเองเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพในอนาคต) (อุทุมพร จามรมาน, 2543 : 33 และทบวงมหาวิทยาลัย, 2542 : 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนสถาบันราชภัฏทั้ง 36 แห่ง ขณะที่ยังไม่มีหน่วยงานอิสระที่จะให้การรับรองคุณภาพ การศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา) สภาสถาบันราชภัฏ โดยคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาสภาสถาบันราชภัฏ (คปส.) จะทำหน้าที่ตรวจสอบ คุณภาพของสถาบัน / คณะไปก่อน เพื่อให้สถาบันพร้อมที่จะได้รับการประเมินคุณภาพ การศึกษาจากภายนอกต่อไป (สภาสถาบันราชภัฏ, 2543)

ในช่วง พ.ศ. 2548-2552 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จะมีหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี นับตั้งแต่การประเมิน ครั้งสุดท้าย และจะเสนอผลประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ สาธารณชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 10)

วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ

1) การตรวจสอบคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพโดยทบวงมหาวิทยาลัย จะกระทำเมื่อคณะได้ดำเนินการตรวจสอบ ภายใน ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะแล้ว จนได้ระดับคุณภาพที่พอใจ จึงแจ้งให้ทบวงมหาวิทยาลัย โดยผ่านมหาวิทยาลัยของตน เพื่อรับการตรวจสอบโดยภายนอก (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 8)

ทบวงมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบโดยภายนอกจำนวน 3-5 คน ที่มีความรู้ ด้านการประกันคุณภาพ การอุดมศึกษา และความรู้ความเชี่ยวชาญในเนื้อหาสาระของ คณะนั้น ๆ รวมทั้งมีความเป็นกลาง สามารถทำงานเป็นทีม สามารถติดต่อสื่อสาร มีทัศนคติที่ กว้างและลึก และ เข้าใจระบบประกันคุณภาพของคณะนั้น โดยส่งชื่อให้คณะรับทราบ ซึ่งชื่อ บุคคลดังกล่าวคณะมีสิทธิ ขอแก้ไขได้ อย่างไรก็ตามคณะกรรมการตรวจสอบภายนอกจะต้องเป็น บุคคลที่ทั้งทบวงมหาวิทยาลัย และคณะมีความเห็นสอดคล้องต้องกัน (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 8 และ ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2542 : 5)

เมื่อได้ชื่อคณะกรรมการตรวจสอบภายนอกแล้ว ทบวงฯ จะติดต่อนัดหมายเพื่อให้มาตรวจ เยี่ยมคณะตามวัน เวลาที่คณะสะดวก โดยคณะจะต้องส่งรายงานการศึกษาตนเองระดับคณะ (ตัวอย่างการกำหนดดัชนี เกณฑ์ในภาคผนวก ข) ให้คณะกรรมการอ่านล่วงหน้า และจัดเตรียม สถานที่พร้อม หลักฐานต่าง ๆ ที่อ้างอิงในรายงาน : เพื่อคณะกรรมการจะได้ศึกษาค้นคว้า (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 8)

คณะกรรมการตรวจสอบภายนอกแต่ละคนตรวจสอบเอกสารต่างๆ ว่าครบถ้วนตามที่ ต้องการหรือไม่ เอกสารดังกล่าวได้แก่ รายงานการศึกษาตนเองของคณะ และรายชื่อหลักฐานและ เอกสารที่ ปรากฏในภาคผนวกสอดคล้องกันในตัวเล่มตามที่อ้างอิงไว้ นอกจากนี้ยังต้องศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารดังกล่าว อย่างละเอียดและพินิจพิเคราะห์ เพื่อสรุปความเข้าใจของตนเอง บันทึกข้อขัดแย้งในรายงาน พิจารณาความชัดเจนและความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วจึงประชุมร่วมกันในคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจในการอ่านของตน ประเด็นที่สงสัย ข้อขัดแย้ง ความไม่สมบูรณ์อื่น ๆ เพื่อประมวลเป็นกลุ่มและตกลงกันว่า ใครเก็บข้อมูลอะไร ที่ไหน กับใคร ในประเด็นใดบ้าง ของคณะที่ไปตรวจเยี่ยม (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 10, อุทุมพร จามรมาน, 2543 : 70 และ ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานการศึกษา, 2542 : 16)

เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบเข้าไปในคณะ ต้องทำความเข้าใจกับรายงานการศึกษาตนเอง รายงานอื่นๆ ตัวเลข ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตั้งคำถามเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ โดยต้องตรวจสอบความครบถ้วนและสมบูรณ์ของเอกสารและข้อมูล และตรวจสอบรายละเอียดเกี่ยวกับระบบ กลไก และการดำเนินงานตามองค์ประกอบของทบวงมหาวิทยาลัย 9 ตัว (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 24) และพบกับผู้บริหารคณะ อาจารย์ นักศึกษา เจ้าหน้าที่ สังเกตสถานที่ กิจกรรม สัมภาษณ์ สอบถาม ตรวจเช็ค หาข้อมูลเพิ่มเติม จนได้ข้อมูลครบสมบูรณ์ในประเด็นที่ไม่ชัดเจน ไม่สอดคล้อง และไม่เชื่อมโยง ตามได้ประชุมร่วมกันไว้ (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 10)

หลังจากการตรวจเยี่ยมคณะแล้ว คณะกรรมการตรวจสอบจะประชุมพิจารณาตัดสินผลร่วมกัน โดยพิจารณาว่า คณะมีหลักฐาน รายงาน ข้อมูลที่เกี่ยวข้องชัดเจนและเห็นประจักษ์ ตลอดทั้งข้อมูลที่รวบรวมเพิ่มเติมต่างยืนยันว่า คณะได้ดำเนินงานตามที่ระบุไว้จริงหรือไม่ จึงตัดสินว่า “รับรอง” หรือ “ไม่รับรอง” ถ้า “รับรอง” หมายถึง คณะมีหลักฐานชัดเจนครบถ้วนว่าคณะวิชาดำเนินงานจริงตามที่ เขียนในรายงานการศึกษาตนเอง (SSR) แต่ถ้า “ไม่รับรอง” หมายถึง คณะขาดหลักฐานบางอย่างที่แสดง ว่าได้มีการดำเนินงานจริงตามที่เขียนในรายงานการศึกษาตนเอง (SSR) ซึ่งเกณฑ์ ดัชนี และแนวทางในการตัดสินให้เป็นไปตามที่กรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเห็นชอบ (โดยในเบื้องต้นจะเป็นไปตามที่คณะกำหนด) (อุทุมพร จามรมาน, 2543 : 29 และอุทุมพร จามรมาน, 2542 : 49)

เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบโดยภายนอกได้ตัดสินใจแล้ว จึงแจ้งผลการตัดสินแก่คณะบดี ตลอดจนคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องโดยคณะกรรมการตรวจสอบโดยภายนอก ซึ่งคณะกรรมการควรเสนอแนะแนวทางพัฒนาคุณภาพด้านต่าง ๆ ให้ด้วย การแจ้งผลตัดสิน จะต้องแจ้งเป็นรายองค์ประกอบ ว่า องค์ประกอบใดได้รับการรับรอง และองค์ประกอบใดไม่ได้รับการรับรอง เพราะอะไร จึงรับรอง และเพราะอะไรจึงไม่รับรอง โดยบรรยากาศในการแจ้งผล ควรเป็นบรรยากาศที่สร้างสรรค์ ผู้แจ้งผล ควรศึกษาเทคนิคทางจิตวิทยาว่า ควรจะเริ่มอย่างไร โดยทั่วไปควรแจ้งผลตามองค์ประกอบที่รับรอง ก่อนพร้อมทั้งเหตุผลและข้อเสนอแนะในการเพิ่มคุณภาพให้สูงขึ้น แล้วจึงแจ้งผลขององค์ประกอบที่ไม่รับรองพร้อมทั้งเหตุผล หลักฐานต่าง ๆ ที่ชัดเจน ตลอดจนวิธีปรับปรุงที่เป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปธรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ภาษาที่ใช้ในการแจ้งผลควรเป็นภาษาที่กระชับ ชัดเจนแต่อ่อนโยน และรู้จักการใช้สีหน้า แววตา และท่าทางให้เหมาะสม (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 49-50)

หลังจากที่คณะกรรมการตรวจสอบได้แจ้งผลต่อคณะแล้ว จึงประชุมร่วมกันอีกครั้งเพื่อจัดทำข้อสรุปเสนอทบวงมหาวิทยาลัยอย่างสั้น กระชับ ได้ใจความ ซึ่งในรายงานควรระบุชื่อคณะกรรมการตรวจสอบ วัน เดือน ปีที่ตรวจสอบ คณะที่ตรวจสอบ ผลการตรวจสอบเป็นรายองค์ประกอบว่ารับรองหรือไม่รับรอง (อุทุมพร จามรมาน, 2542 : 50)

เมื่อทบวงมหาวิทยาลัยได้รับรายงานแล้ว ในกรณีที่คณะได้รับการรับรองในทุกองค์ประกอบ ทบวงมหาวิทยาลัยจะประกาศให้สาธารณชนทราบทั่วกัน โดยมีระยะเวลาในการรับรอง 5 ปี แต่ในกรณีที่คณะไม่ได้รับการรับรองในบางองค์ประกอบ คณะจะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อขอรับรองใหม่ภายใน 2 ปี (อุทุมพร จามรมาน ส่วนวิจัยและพัฒนา สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2542 : 19)

การตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอกของคณะ/สถาบันราชภัฏ จะกระทำหลังจากสถาบัน/คณะได้รับการตรวจสอบภายในจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในสถาบันและพัฒนาจุดเด่น และ ปรับปรุงจุดด้อยจนแน่ใจแล้ว คณะ/สถาบันก็จัดทำและส่งรายงานการศึกษาตนเองฉบับสมบูรณ์พร้อม ทั้งข้อมูลและเอกสารประกอบให้แก่สภาสถาบันราชภัฏและเตรียมพร้อมที่จะรับการตรวจสอบจากภายนอก หลังจากนั้นสภาสถาบันราชภัฏโดยคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาสภาสถาบันราชภัฏ (คปส.) ก็แต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจสอบ คุณภาพเพื่อตรวจเยี่ยมคุณภาพโดยจะพิจารณาการวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพ ความสอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายของสถาบัน รวมทั้งตัวบ่งชี้ คุณภาพและเกณฑ์ตามปัจจัยที่สถาบัน/คณะได้ระบุไว้พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพและเอกสารหลักฐานประกอบ อาจมีการสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้อง และพิจารณา ผ่านหรือไม่ผ่าน หากผ่านคณะอนุกรรมการตรวจสอบจะแจ้งต่อสภาสถาบันราชภัฏเพื่อแจ้งให้ สาธารณชนได้รับทราบ แต่ถ้าไม่ผ่านก็จะให้คณะ/สถาบันปรับปรุงแก้ไขเพื่อรับการตรวจสอบใหม่อีก ครั้ง ซึ่งการตรวจสอบคุณภาพโดยภายนอกของสถาบันราชภัฏยังไม่ค่อยชัดเจนนัก เนื่องจากสถาบันราชภัฏเพียงไม่กี่แห่งที่มีรายงานการศึกษาตนเอง และส่วนใหญ่ยังอยู่ในขั้นรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาตนเอง จัดทำคู่มือการศึกษาตนเอง และดำเนินการศึกษาตนเอง (สภาสถาบันราชภัฏ, 2543)

2) การประเมินคุณภาพ

ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ร.บ.) พ.ศ. 2542 หมวด 6 โดยเฉพาะมาตรา ที่ 49-51 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพการศึกษา (พรฎ.) พ.ศ. ... ที่ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2543 และ 25 กรกฎาคม 2543 ไปแล้วนั้น พบว่า ยังไม่มีการระบุถึงวิธีการและขั้นตอนในการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน เพียงแต่ ได้ มีการวางกรอบและหลักการของการประเมินคุณภาพการศึกษาไว้โดยสังเขป ดังนี้

“สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา” (พรบ. มาตรา 49) และ “ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักดังกล่าวรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้น” (พรบ. มาตรา 50, พรฎ. มาตรา 11) ซึ่ง “ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานฯ จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานฯ รายงานต่อคณะกรรมการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข” (พรบ. มาตรา 51, พรฎ. มาตรา 10) โดย “ภายในหกปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (พ.ศ. 2542) ให้กระทรวงจัดให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่ง” (บทเฉพาะกาล พรบ. มาตรา 72) และ “ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี ตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน” (พรฎ. มาตรา 10)

นอกจากนี้ ตามความในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานยังได้กล่าวถึงหลักการในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพว่า ให้เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพ ไม่ใช่การ ตัดสินให้คุณให้โทษ และเป็นการประเมินที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เป็นกลาง ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง และเน้นการส่งเสริม ประสานงาน ไม่ใช่ควบคุมหรือใช้อำนาจ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มีคุณภาพ มีความโปร่งใส และเพื่อให้เป็นบริการสาธารณะในการให้ข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง ผู้รับบริการทางการศึกษาและประชาชนทั่วไป (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ประเทศสหรัฐอเมริกา

2.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

สหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นต้นตำรับการรับรองวิทยฐานะที่กลายเป็นโมเดลให้กับอีกหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งการรับรองวิทยฐานะในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการดำเนินการจริงจังเมื่อปลายราวสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งมีการขยายตัวของระบบอุดมศึกษาสหรัฐอเมริกาอย่างมากตามการเพิ่มของประชากร มีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย จนเกิดกระแสความไม่ไว้วางใจเรื่อง คุณภาพ และเป็นเหตุให้สมาคมรับรองวิทยฐานะต่าง ๆ ต้องขยายงานในการสอดส่องดูแลคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่จำนวนมากในขณะนั้น (อมรวิทย์ นาคทรพรพ, 2540 : 78)

ส่วนสาเหตุที่ต้องมีการประกันคุณภาพในแต่ละมลรัฐ เพราะโครงสร้างและระบบการบริหารของประเทศสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากประเทศอื่น ตรงที่ประเทศอื่นมีกระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติ ทำหน้าที่กำหนดเกณฑ์มาตรฐานกลางของประเทศ ในขณะที่สหรัฐอเมริกามีการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กันอย่างชัดเจน ว่าเป็นรัฐบาลกลางของสหพันธรัฐ (Federal Government) และรัฐบาลมลรัฐ (State Government) โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่กำหนดทิศทางการพัฒนาในภาพรวม และวางมาตรฐานในรูปการกำหนดเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนมลรัฐมีภาระและความรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษา ในแต่ละมลรัฐก็มีกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์การดำเนินงานแตกต่างกัน มาตรฐานและคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาจึงแตกต่างกันไปด้วย อีกทั้งมี สมาคมในการรับรองวิทยฐานะของมลรัฐตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 182-183 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2541 : 68-69)

2.2 วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพในประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีการประกันที่ต่างกันในแต่ละมลรัฐ และแต่ละสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ แต่สภารับรองวิทยฐานะระดับอุดมศึกษา (CHEA) ที่ขึ้นมาใหม่ จะทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานกลางและวางบรรทัดฐานกลางในการดำเนินการรับรองวิทยฐานะให้กับสมาคมต่าง ๆ และได้กำหนดมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ (Recognition Standards) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สถาบันจำเป็นต้องมีมาตรฐานทั้ง 5 ข้อ คือ (CHEA Board of Directors, 1998)

1. มุ่งไปสู่คุณภาพทางวิชาการ (Advances Academic Quality) การมุ่งไปสู่คุณภาพทางวิชาการนั้นเป็นหัวใจของการรับรองวิทยฐานะ โดย “คุณภาพทางวิชาการ” จะอ้างอิงถึงผล (Results)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของการสอน การเรียนรู้ การวิจัย และการบริหารตามปณิธาน (Mission) ของสถาบัน ซึ่งสถาบันจะได้รับการรับรองต้องเตรียมหลักฐานว่า สถาบันมี...

- 1) การนิยามคุณภาพทางวิชาการอย่างชัดเจนในบริบทของปณิธาน
- 2) กระบวนการในการกำหนดเพื่อไปถึงมาตรฐานที่มีคุณภาพ
- 3) กระบวนการที่สนับสนุนตัวบ่งชี้คุณภาพเพื่อการวางแผน การประเมินและการปรับปรุง
- 4) ความมุ่งหวัง (Expectations) เกี่ยวกับคุณภาพทางวิชาการสอดคล้องกับปณิธานของ สถาบัน

2. แสดงว่าสามารถตรวจสอบได้ (Demonstrates Accountability) โดยทางสถาบันต้องเตรียมสารสนเทศที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับคุณภาพทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษารวมทั้งความคิดเห็น ของตัวแทนสาธารณชนได้แก่ นักศึกษา ผู้ปกครอง บุคคลจากวงการธุรกิจ และวิชาการ เกี่ยวกับคุณภาพและความสามารถตรวจสอบได้ โดยจะต้องเตรียมหลักฐานว่าสถาบันมี...

- 1) การเตรียมข้อมูลและสารสนเทศแก่สาธารณชน
- 2) นโยบายและการดำเนินการที่นำตัวแทนของสาธารณชนเข้าร่วมตัดสินใจหรือกำหนดนโยบาย
- 3) การดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการให้ข้อมูล
- 4) กระบวนการที่เหมาะสมในการตอบสนองสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือการร้องทุกข์ของสาธารณชนที่ถูกต้องตามกฎหมาย

3. สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้และการปรับปรุงที่จำเป็น (Encourages Purposeful Change and Needed Improvement) สถาบันต้องมีการสนับสนุนการวางแผนสำหรับการเปลี่ยนแปลงที่ตั้งเป้าหมายไว้ และพิจารณาปรับปรุงที่จำเป็นอย่างละเอียด โดยการตรวจสอบตนเอง อัน จะนำมาซึ่งการประเมินคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในบริบทของปณิธานของสถาบัน โดยสถาบันจะได้รับการรับรองต้องมีหลักฐานว่า สถาบันมี...

- 1) นโยบายและวิธีดำเนินการที่กระตุ้นให้การตรวจสอบตนเองและวิเคราะห์ตนเอง
- 2) นโยบายและวิธีดำเนินการที่กระตุ้นยุทธวิธีในการวางแผนและวิธีการสำหรับการเปลี่ยนแปลง และเรียกร้องให้มีการพิจารณาการปรับปรุงอย่างละเอียดในบริบทของปณิธานและทรัพยากรของสถาบัน
- 3) ความมุ่งหวังถึงการสนับสนุนนวัตกรรมและการทดลองของสถาบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) นโยบายและวิธีดำเนินการที่จำแนกอย่างชัดเจนระหว่างการกระทำที่ต้องการสำหรับการรับรองวิทยฐานะและการพัฒนา

4. มีการดำเนินงานที่เหมาะสมและยุติธรรมในการตัดสินใจ (Employs Appropriate and Fair Procedures in Decision - Making) สถาบันต้องรักษานโยบายและวิธีดำเนินการที่เหมาะสมและ ยุติธรรม รวมทั้งมีความสมดุลและมีการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ การรับรองวิทยฐานะควรมีการ รวมผู้เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษาและสาธารณชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบาย และวิธีดำเนินการที่รับรอง โดยสถาบันจะได้รับการรับรอง ต้องเตรียมหลักฐานว่า สถาบันมี...

- 1) นโยบายและวิธีดำเนินการสำหรับการตัดสินใจที่ไม่ครอบงำโดยการแทรกแซงจากองค์การทางวิชาชีพ หรือกลุ่มที่สนใจเฉพาะทาง (Special Interest Groups)
- 2) นโยบายและวิธีดำเนินการที่ต้องการการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญระดับอุดมศึกษาและ สาธารณชน
- 3) นโยบายและวิธีดำเนินการที่ได้รับการรับรองอย่างคงเส้นคงวาและสมเหตุสมผลจากบทวิจารณ์ของหลายสถาบัน

5. ยังคงดำเนินการรับรองวิทยฐานะต่อไป (Continually Reassesses Accreditation Practices) ในสถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อรักษาและพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ในการรับรองวิทยฐานะจำเป็นต้องมีการตรวจสอบตนเองในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรับรองวิทยฐานะ และมีการกำหนดทรัพยากรให้เพียงพอที่จะบรรลุปณิธานของสถาบัน รวมถึงการตรวจสอบผลกระทบของผู้รับรองวิทยฐานะ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการรับรอง และเพื่อนร่วมงาน โดยสถาบันจะได้รับการรับรองต้องเตรียมหลักฐานว่า สถาบันมี...

- 1) บุคลากรที่เพียงพอและแหล่งการเงินที่สนับสนุนวิธีดำเนินการรับรองวิทยฐานะที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน
- 2) มีการทบทวนตนเอง (Self-Review) ที่จะสนับสนุนความรับผิดชอบต่อ ความยืดหยุ่น (Flexibility) และความสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) อย่างต่อเนื่อง
- 3) มีความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับองค์การรับรองวิทยฐานะเพื่อสนับสนุนการทบทวน (Review)
- 4) การทบทวนคุณค่า (Value) ให้แก่สถาบันและคณะกรรมการระดับอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- 5) การประเมินผลกระทบของเกณฑ์และวิธีดำเนินการของสถาบันภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การประกันคุณภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีทั้งหน่วยงานกลางและสมาคมต่าง ๆ ในการรับรองวิทยฐานะ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 183-184 และอมรวิรัช นาคทรพรพ, 2540 : 78-79)

1. หน่วยงานประสานงานกลาง ได้แก่ สภาการรับรองวิทยฐานะระดับอุดมศึกษา (Council in Postsecondary and Accreditation : COPA) ซึ่งยุบเลิกไปในปี 1992 และต่อมา มีการตั้งสภารับรอง วิทยฐานะระดับอุดมศึกษา (Council for Higher Education Accreditation : CHEA) ขึ้นแทน ทำหน้าที่ประสานงานและวางบรรทัดฐานกลางในการดำเนินงานรับรองวิทยฐานะของสมาคมต่าง ๆ

2. สมาคมระดับภูมิภาค (Regional Association) ทำหน้าที่กำกับดูแลมาตรฐานของสถาบันเฉพาะสถาบันที่อยู่มลรัฐในภูมิภาครับผิดชอบของตน โดยเน้นการรับรองวิทยฐานะระดับสถาบันเป็นหลัก ซึ่งมี 6 แห่ง ได้แก่

- 1) Middle States Association of Colleges and Schools (MSA) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐที่อยู่พื้นที่ดำเนินงานคือ เดลาแวร์ ดิสทริกคอฟโคลัมเบีย แมรีแลนด์ นิวเจอร์ซีย์ นิวยอร์ก เพนซิลเวเนีย เวอร์จิเนีย โอไฮโอ แลนด์ สาธารณรัฐปานามา
- 2) New England Association of Schools and Colleges (NEASC) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐคอนเนทิคัต เมน แมสซาชูเซตส์ นิวแฮมเชอร์ โรดไอส์แลนด์ เวอร์มอนท์
- 3) North Central Association of Colleges and Schools (NCA) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐแอริโซนา อาร์คันซอส โคโลราโด อิลลินอยส์ อินเดียนา ไอโอวา แคนซัสมิชิแกน มินเนสโซตา มิสซูรี เนบราสก้า นิวเม็กซิโก นอร์ทดาโกตา โอไฮโอ โอกลาโฮมา เซาธ์ดาโกตา เวสต์เวอร์จิเนีย วิสคอนซิน ไวโอมิ่ง
- 4) Northwest Association of Schools and Colleges (NASC) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐออริกอน ไอดาโฮ มอนทานา เนวาดา โอเรกอน ยูทาห์ วอชิงตัน
- 5) Southern Association of Colleges and Schools (SACS) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐอลาบามา ฟลอริดา จอร์เจีย เคนตักกี หลุยเซียนา มิสซิสซิปปี นอร์ทแคโรไลนา เซาธ์แคโรไลนา เทนเนสซี เท็กซัส เวอร์จิเนีย
- 6) Western Association of Schools and Colleges (WASC) รับรองวิทยฐานะในมลรัฐแคลิฟอร์เนียฮาวาย อเมริกันซามัว กวม สาธารณรัฐปาเลา สหพันธรัฐแห่งไมโครนีเชียสาธารณรัฐมาร์แชลล์ ไอส์แลนด์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สมาคมวิชาชีพ (Professional Association) ประมาณ 40 แห่ง ได้แก่ Accreditation Board for Engineering and Technology, Inc. (ABET), Accrediting Commission on Education for Health Service Administration (ACEHSA), American Library Association (ALA) ฯลฯ ซึ่งเป็นการรวมตัวกัน ในระหว่างนักวิชาชีพหรือองค์กรวิชาชีพเดียวกัน เพื่อกำกับดูแลมาตรฐานการศึกษา การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และรับรองวิทยฐานะในระดับหลักสูตรหรือสาขาวิชา

2.4 วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ

เนื่องจากการประกันคุณภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา มีสมาคมนับรับรองวิทยฐานะ ประมาณ 50 สมาคม จึงอาจมีความแตกต่างกันบ้างในรายละเอียดของการรับรองวิทยฐานะ แต่สมาคมนับเกือบ 50 แห่ง มีกระบวนการที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้ (อมรวิรัช นาคกรทรรพ, 2540 : 79-85 และวันชัย ศิริชนะ : 58-92) (พิจารณาแผนภูมิที่ 1 ประกอบ)

สมาคมทุกสมาคมมักกำหนดหลักเกณฑ์และกระบวนการรับรองวิทยฐานะของตนเองในการรับรองวิทยฐานะ โดยทำเป็นคู่มือรับรองวิทยฐานะ (Accreditation Manual) ของแต่ละสมาคม ซึ่งจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลัง นโยบาย และโครงสร้างการบริหารงานของสมาคมนั้น ๆ ขั้นตอนการรับรองวิทยฐานะ เกณฑ์การรับรองวิทยฐานะ รายงานและเอกสารที่สถาบันต้องจัดส่ง และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เงื่อนไขเวลา สิทธิหน้าของสมาคมและสถาบัน ฯลฯ โดยองค์ประกอบสำคัญ คือ คำอธิบายหลักเกณฑ์ที่ครอบคลุมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน

สถาบันอุดมศึกษาสมัครขอรับการรับรองวิทยฐานะพร้อมกับเสนอรายงานศึกษาตนเอง (Self - Study Report) ต่อสมาคม ซึ่งสถาบันต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้นตามข้อกำหนดของสมาคม (Eligibility Equirements) เช่น ฐานะตามกฎหมาย ระยะเวลาที่ก่อตั้งสถาบันมาจนถึงวันสมัคร จำนวนหลักสูตรขั้นต่ำที่มี ฯลฯ เนื้อหาของรายงานการศึกษาตนเองสะท้อนตามหลักเกณฑ์วิทยฐานะในคู่มือ ของสมาคม (ตามตารางที่ 2.2) โดยจะครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมา ภารกิจ ปณิธาน ของสถาบัน สภาพปัจจุบัน/สถิติการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น องค์กรบริหาร หลักสูตร คณาจารย์ นักศึกษา อาคารสถานที่ ห้องสมุด กิจกรรมและบริการนักศึกษา การเงินและงบประมาณ เป็นต้น บทวิเคราะห์ปัญหาและจุดเด่น จุดด้อยของสถาบัน และแผนพัฒนาและข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ

สมาคมตั้งกรรมการไปตรวจเยี่ยมสถาบัน / สาขาวิชา หลังจากศึกษารายงานแล้ว ซึ่งกรรมการตรวจเยี่ยมมักเป็นอธิการบดี ผู้บริหารระดับสูงของสถาบันอุดมศึกษาและไม่มีความเกี่ยวข้องกันทางใด ๆ กับสถาบันที่ถูกประเมิน ซึ่งส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ ในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขาวิชาการ / วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง รวมกรรมการตรวจเยี่ยมทั้งหมดประมาณ 5-7 คน ซึ่งกรรมการตรวจเยี่ยมจะต้องผ่านการฝึกอบรมจากสมาคมก่อน นอกจากนี้สถาบันที่ถูกประเมินมีสิทธิ์เสนอชื่อกรรมการตรวจเยี่ยม/ให้ความเห็นขอรายชื่อกรรมการตรวจเยี่ยมได้

การตรวจเยี่ยมมักกินเวลา 2-3 วัน การตรวจเยี่ยมของแต่ละสมาคมจะมีความคล้ายกัน คือ นอกเหนือจากการเยี่ยมชมการเรียนการสอนและการดำเนินงานของสถาบันแล้ว จะเน้นที่การพบปะ และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกลุ่มต่าง ๆ นับตั้งแต่กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ ไปจนถึงกลุ่มตัวแทน นักศึกษา กรรมการสภาและกรรมที่ปรึกษาสถาบัน เพื่อให้ได้ข้อมูลอย่างพอเพียงในการประเมินผล การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ มีการแบ่งแยกความรับผิดชอบในระหว่างกรรมการตรวจเยี่ยมในด้าน ที่มีความเชี่ยวชาญ นอกจากนี้การจัดทำรายงานการตรวจเยี่ยมเบื้องต้นในวันสุดท้ายของการตรวจเยี่ยม มักเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร และผู้แทนสถาบันเข้ามามีส่วนร่วมชี้แจง หรือให้ความเห็นเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ที่กรรมการหยิบยกขึ้นมาพิจารณาด้วย ซึ่งถือได้ว่าทำให้การรับรองเป็นไปใน ลักษณะร่วมมือ และก่อให้เกิดการยอมรับในผลการรับรองมากขึ้น (ดังตัวอย่างการตรวจเยี่ยมในตารางที่ 4.1) ส่วนค่าใช้จ่ายในการตรวจเยี่ยมและค่าใช้จ่ายกรรมการตรวจเยี่ยม สถาบันจะต้องจ่ายให้สมาคมทั้งหมด ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับจำนวนกรรมการและจำนวนวันที่ตรวจเยี่ยม ทั้งนี้ยังไม่รวมกับค่าสมาชิกรายปีที่ต้องเสียให้สมาคม

กรรมการเสนอรายงานการตรวจเยี่ยม (Visiting Report) ต่อสมาคมให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ของสมาคม ซึ่งสถาบันอุดมศึกษามีส่วนให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมในการเขียนรายงานของกรรมการ จากนั้นกรรมการอำนวยการของสมาคมพิจารณาทั้งรายงานการศึกษาตนเอง และรายงานการตรวจเยี่ยม (Visiting Report) ควบคู่กัน มีการรับฟัง (Hearing) กรรมการตรวจเยี่ยม และสถาบันที่ถูกประเมินมาชี้แจงได้

สมาคมต้องตัดสินใจผลและเผยแพร่ผลการพิจารณา โดยจะมีหนังสือแจ้งสถาบันอย่างเป็นทางการ กรณีที่ไม่ผ่านการรับรอง มักกำหนดเงื่อนไขเวลาให้ปรับปรุงและยื่นขอการรับรองมาใหม่ หากผ่านการรับรองจะมีการเผยแพร่ผล โดยสมาคมมักทำในรูปรายงานของสมาคมให้สาธารณชนรับทราบ ซึ่งสถาบันมีสิทธิ์อุทธรณ์ได้

สมาคมจะติดตามผลหลังจากให้การรับรองวิทยฐานะแล้ว ซึ่งจะมีการติดตามประเมินสถาบันเป็นระยะ ๆ ตามที่กำหนด โดยอาจให้สถาบันอุดมศึกษาส่งรายงานประจำปีให้สมาคมทุกปี และยังมี การกำหนดให้มีการประเมินผลใหม่ หรือรับรองวิทยฐานะซ้ำในทุก ๆ 5 - 10 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. สหราชอาณาจักร

3.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การประกันคุณภาพในสหราชอาณาจักร จะประกอบด้วย 2 วิธีการ คือ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพสหราชอาณาจักร (เป็นต้นตำรับและได้รับการยอมรับจากวงการอุดมศึกษาทั่วโลก) เกิดขึ้นจากแรงผลักดันใน ค.ศ. 1980 โดยที่รัฐบาลสหราชอาณาจักรได้พยายามตัดทอนรายจ่ายด้านอุดมศึกษาลง และเร่งรัดให้มหาวิทยาลัยเข้มงวดทางการใช้จ่ายเงิน และกำกับคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งมาตรการดังกล่าว ประชาคมอุดมศึกษาของอังกฤษได้สนองตอบโดยการตั้งอธิการบดี 4-5 มหาวิทยาลัยชั้นนำเดินสายไปสำรวจกิจกรรมประกันคุณภาพที่ทำ ๆ กันอยู่ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ แล้วกลับมาพัฒนากรอบการประกันคุณภาพร่วมกัน ดังนั้นตรวจสอบคุณภาพของประเทศอังกฤษจึงเป็นลักษณะ "ขอชม ร่วมคิด" และดำเนินการในลักษณะดังกล่าวเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2540 : 92-93)

ส่วนการประเมินคุณภาพหลักสูตร/การเรียนการสอนโดยสภาจัดสรรงบประมาณนั้น เกิดจากกระแสความคิด "คุณค่า คุ่มเงิน" คือถ้าสถาบันอุดมศึกษาได้จัดการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ ก็จะถูกตัดทอนงบอุดหนุนลง ซึ่งหมายถึงต้องจำกัดการรับนักศึกษาลงนั่นเอง (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2540 : 106)

3.2 วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพในสหราชอาณาจักร จะประกอบด้วย การตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงานของสถาบัน ได้แก่ ยุทธวิธีที่สถาบันใช้จัดการให้เกิดคุณภาพ มาตรฐานทางวิชาการต่าง ๆ โครงสร้างพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการสื่อสารภายในและภายนอกสถาบัน ส่วนประเมินคุณภาพนั้นจะมุ่งเน้นที่หลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นหลัก โดยจะพิจารณาถึงเป้าหมาย การออกแบบและการประเมินหลักสูตร ปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ การบริหารรายวิชาและการจัดการเรียน การสอน และผลงาน ผลผลิต และผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น รวมทั้งการควบคุมคุณภาพ ดังนั้นการประเมินจึงพิจารณาตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ (Input Process Output Outcome)

3.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภายนอกจะกระทำโดยสำนักประกันคุณภาพอุดมศึกษา (Quality Assurance Agency for Higher Education : QAA) ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1997 เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1997 เป็นหน่วยงานอิสระ ไม่ใช่ส่วนราชการ แต่ได้รับเงินทุนอุดหนุนจากรัฐบาล เพื่อให้บริการประกันคุณภาพสำหรับสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาทั้งสหราชอาณาจักร ซึ่งทำหน้าที่แทนหน่วยงานกลางอุดมศึกษา ได้แก่ สภาคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Higher Education Quality Council : HEQC) และหน่วยงานประเมินคุณภาพ ได้แก่ สภาการจัดสรรงบประมาณของอังกฤษ (Higher Education Funding Council for England : HEFCE) และ สภาการจัดสรรงบประมาณของเวลส์ (Higher Education Funding Council for Wales : HEFCW) พร้อมทั้งจะรวมหน่วยงานประเมินคุณภาพ ได้แก่ สภาการจัดสรรงบประมาณของสก๊อตแลนด์ (Scottish Higher Education Funding Council : SHEFC) และ กระทรวงศึกษาของไอร์แลนด์เหนือ (The Department of Education Northern Ireland : DENI) ไว้ในองค์การดังกล่าวในอนาคต

3.4 วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ

การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) โดยสำนักงานประกันคุณภาพการศึกษาจะมีกระบวนการในการตรวจสอบ ดังนี้ (QAA, 1999)

ภายหลังสถาบันยื่นเรื่องขอรับการตรวจสอบ ผู้อำนวยการของคณะกรรมการตรวจสอบสถาบัน (Institutional Review Directorate : IRD) ของสำนักประกันคุณภาพ (QAA) ก็จะแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบขึ้นมาชุดหนึ่ง ทำหน้าที่เสนอรายชื่อทีมผู้ตรวจสอบ (ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อน ร่วมวงการศึกษาฯ) ให้สถาบันพร้อมทั้งนัดวันเพื่อการนัดพบระยะสั้น

สถาบันกับทีมผู้ตรวจสอบนัดพบระยะสั้น (The Briefing Meeting) (ประมาณ 6 สัปดาห์ก่อนการตรวจเยี่ยมจริง) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเห็นพ้องถึงยุทธวิธีทั่วไปสำหรับการตรวจเยี่ยม เปรียบเทียบและรวบรวมด้านที่จะให้ทีมผู้ตรวจสอบตรวจสอบอย่างละเอียด ตัดสินใจเลือกผู้ตรวจสอบ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตรวจสอบอย่างละเอียดสำหรับแต่ละหน่วยของรายงาน ตัดสินใจถึงโปรแกรมสำหรับการตรวจเยี่ยม สร้างความเห็นพ้องถึงเอกสารหรือหลักฐานที่จำเป็นเพิ่มเติมสำหรับการตรวจเยี่ยม รวมถึงยืนยันผู้รับผิดชอบสำหรับการเขียนรายงานฉบับร่าง

หลังจากการนัดพบระยะสั้น ผู้ช่วยคณะกรรมการตรวจสอบจะติดต่อสถาบันเพื่อเสนอโปรแกรมสำหรับตรวจเยี่ยมและความต้องการของทีมผู้ตรวจสอบเกี่ยวกับเอกสารหรือหลักฐานที่ต้องการล่วงหน้า ดังนั้น ทีมผู้ตรวจสอบได้รับสำเนาเอกสารที่ต้องการล่วงหน้าจากสถาบันประมาณ 2 อาทิตย์ ก่อนการตรวจเยี่ยม

คณะกรรมการตรวจสอบตรวจเยี่ยมสถาบัน (The Audit Visit) โดยทั่วไปจะใช้เวลา 3 วัน (อาจจะใช้เวลา 2 หรือ 4 วัน แล้วแต่ธรรมชาติของสถาบันหรือหลักสูตร) โดยจะศึกษาการดำเนินงาน ของสถาบัน 4 หัวข้อหลัก ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ยุทธวิธีของสถาบันในการจัดการให้เกิดคุณภาพ : วิธีการที่สถาบันส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการให้เกิดคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- 1) ลักษณะสำคัญของวิธีการที่สถาบันใช้ในการจัดการให้เกิดคุณภาพ
- 2) หลักฐานที่แสดงประสิทธิผลของวิธีการที่สถาบันใช้ในการจัดการให้เกิดคุณภาพ
- 3) การพัฒนาที่ตรงประเด็น และการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ของสถาบันตั้งแต่รายงานการตรวจสอบครั้งแรก
- 4) การเสนอการพัฒนาถัดไปในหัวข้อที่เกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการยกระดับคุณภาพของสถาบัน
- 5) การสนับสนุนการบริหารที่เหมาะสมกับกรอบความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และการยกระดับคุณภาพของสถาบัน
- 6) ศึกษาตามขอบเขตที่รายงานการวิเคราะห์ (Analytical Account) ที่เตรียมไว้ สำหรับการสังเกตตรวจสอบความสามารถของสถาบันเพื่อการประเมินตนเองอย่างวิพากษ์วิจารณ์

2. มาตรฐานทางวิชาการต่าง ๆ : ประสิทธิผลของนโยบายและการปฏิบัติงานของสถาบันเกี่ยวกับมาตรฐาน รวมถึงการกำกับดูแล ประกอบด้วย

- 1) นิยามและการดำรง (Maintenance) มาตรฐานทางวิชาการ
- 2) การรับเข้า อันประกอบด้วย การรับนักศึกษาใหม่และการดำเนินการคัดเลือก
- 3) การประเมินนักศึกษาและการจำแนกการให้รางวัล รวมทั้งบทบาทและการใช้การตัดสินจากผู้ตรวจสอบภายนอก
- 4) การประกันถึงความใกล้เคียงกันของมาตรฐานทางวิชาการทั้งภายในและภายนอก
- 5) การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการมาตรฐานทางวิชาการ

3. โครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ : ประสิทธิผลของนโยบายและการปฏิบัติงานของสถาบันเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้ และการสนับสนุนคุณภาพของข้อกำหนดและมาตรฐานที่จะทำให้นักศึกษามบรรลุผลสำเร็จ ประกอบด้วย

- 1) ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2) การสนับสนุนและแนะนำนักศึกษา ทั้งระบบการสอนพิเศษและระบบสนับสนุนการเรียนรู้อื่น ๆ
- 3) ข้อกำหนดสำหรับนักศึกษานานาชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 4) กระบวนการรับนักศึกษาใหม่ การแต่งตั้ง การสังเกต และการทดสอบสำหรับอาจารย์
- 5) สิ่งจูงใจในการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอน

4. การสื่อสารภายในและภายนอกสถาบัน : การจัดเตรียมการสื่อสารไปสู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน เกี่ยวกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย และวิธีดำเนินงานของสถาบัน รวมทั้ง

- 1) การสื่อสารระหว่างบุคลากร นักศึกษาและบุคคลอื่น ๆ ที่มีส่วนต่อกิจกรรมของทางสถาบัน
- 2) ตัวแทนนักศึกษา
- 3) โปรแกรมการรับบุคลากรและนักศึกษา
- 4) การร้องทุกข์ของนักศึกษาและการขอความช่วยเหลือทางวิชาการ
- 5) ข้อมูลนักศึกษาใหม่หรือข้อมูลสาธารณชน
- 6) สารสนเทศจากรายวิชาหรือโปรแกรม
- 7) ข้อกำหนดของกฎหมายสำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษา

นอกจากนี้ ทีมผู้ตรวจสอบจะต้องพบปะพูดคุยกับบุคลากรและนักศึกษา รวมถึงพิจารณาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ รายงานประเมินจากภายนอก และรายงานการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนโดยสภาการจัดสรรงบประมาณ จบการเยี่ยมชมด้วยประชุมกันในทีมผู้ตรวจสอบ เพื่อสร้างความเห็นพ้องถึงร่วมกันข้อสรุปทั่วไป ประเด็นที่จะให้ข้อเสนอแนะ โครงสร้างของรายงาน และทำบันทึกย่อในประเด็น ที่ครอบคลุมในแต่ละหน่วย

หลังจากการตรวจเยี่ยม ทีมผู้ตรวจสอบคุณภาพทำให้หน่วยของตนในรายงานสมบูรณ์ โดย การตัดสินใจที่ตรวจสอบนั้น โดยทั่วไปจะพิจารณาถึงความสามารถของสถาบันในการปฏิบัติหน้าที่ในการรับผิดชอบคุณภาพของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมถึงพิจารณาจากรางวัลต่าง ๆ ที่สถาบันได้รับ ซึ่งการตัดสินใจนี้จะเป็นความคิดเห็นร่วมกับของทีมผู้ตรวจสอบโดยพิจารณาตามความชัดเจนของหลักฐาน (มีหลักฐานยืนยัน) แล้วทำรายงานฉบับร่างเสนอต่อผู้ช่วยคณะกรรมการตรวจสอบ ที่สำนักประกันคุณภาพ จากนั้นทำรายงานฉบับร่างเสร็จสมบูรณ์ (ภาษาที่ใช้ในรายงานศึกษาตนเองนั้น จะเป็นภาษาสละสลวย เช่น "may wish to consider..." ซึ่งในส่วนของข้อเสนอแนะมักจะตามหลังด้วย คำชมเชย) หลังจากส่งรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมทั้งข้อเสนอแนะให้แก่สถาบันแล้ว สถาบันพิจารณารายงานตรวจสอบ ก็จะส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาอีกครั้ง และพิมพ์รายงานฉบับสมบูรณ์ เพื่อเผยแพร่แก่สาธารณชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการตรวจสอบคุณภาพนั้นจะไม่มีผลให้โทษแต่อย่างใดกับสถาบัน โดยคุณค่าที่ได้จากการตรวจสอบ คือข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแล้วแต่ทางสถาบันจะดำเนินการอย่างไรต่อไป ดังนั้นการตรวจสอบคุณภาพจึงมีความยืดหยุ่นและให้อิสระกับสถาบันอุดมศึกษามาก และไม่ก้าวล่วงในกิจการของทางมหาวิทยาลัยมากเกินไป (อมรวิรัช นาคทรพรพ, 2540 : 103)

การประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) โดยสภาการจัดสรรงบประมาณของอังกฤษ (Higher Education Funding Council for England : HEFCE), สภาการจัดสรรงบประมาณของเวลส์ (Higher Education Funding Council for Wales : HEFCW), สภาการจัดสรรงบประมาณของสก๊อตแลนด์ (Scottish Higher Education Funding Council : SHEFC) และ กระทรวงศึกษาของไอร์แลนด์เหนือ (The Department of Education Northern Ireland : DENI) มีจุดประสงค์ของการประเมินคุณภาพ ดังนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าหน่วยงานจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพที่ยอมรับได้ เตรียมสารสนเทศทางการศึกษาแก่สาธารณชน และเพื่อให้สารสนเทศและปรับปรุงการศึกษา โดยมุ่งประเมินคุณภาพหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นหลัก

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพโดยสังเขปของหน่วยงานจัดสรรงบประมาณ จะเริ่มจากการสภาการจัดสรรงบประมาณแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพโดย คณะกรรมการจะประกอบด้วย อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาควิชาที่จะทำการประเมินจำนวน 3 ท่าน และกรรมการจากหน่วยงานเอกชนอีก 1 ท่าน ซึ่งการประเมินคุณภาพจะมีขั้นตอนโดยสังเขป ดังนี้ เริ่มด้วยการที่ภาควิชาจะต้องประเมินตนเอง แล้วจัดทำเอกสารการประเมินตนเอง (Self-assessment) ส่งไป ให้คณะกรรมการดังกล่าว พร้อมด้วยเอกสารที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาเบื้องต้น หลังจากที่ได้รับเอกสารดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการประเมินผลจะศึกษาเอกสาร และจะไปอยู่ที่ภาควิชาที่ 4 วัน เพื่อเข้าสังเกตการสอนในห้อง การทบทวน และการฝึกในห้องปฏิบัติการ รวมทั้งพูดคุยกับนักศึกษา เจ้าหน้าที่ธุรการ อาจารย์ อาวุโส อาจารย์ใหม่ ตลอดจนจนสำรวจหนังสือ ตำราเรียนที่เกี่ยวข้องกับภาควิชาที่นั้น ๆ ในห้องสมุด หลังจากนั้นตัดสินใจตามเกณฑ์ที่แต่ละสภาการจัดสรรงบประมาณตั้งไว้ ซึ่งถ้าพบว่าภาควิชาที่นั้น มีคุณภาพสูง ก็จะได้รับ การสนับสนุนงบประมาณมากขึ้นในปีถัดไป (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 58)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ประเทศญี่ปุ่น

4.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

สาเหตุที่ประเทศญี่ปุ่นมีประกันคุณภาพการศึกษานั้น น่าจะมาจากที่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลทางการศึกษาจากประเทศสหรัฐอเมริกา และมีความก้าวหน้าในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบกับความต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จากภาคธุรกิจเอกชน รวมถึงปริมาณนักศึกษาที่เพิ่มขึ้นและหลากหลาย และความต้องการในประเทศที่ต้องการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตลอดชีวิต ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้นในประเทศญี่ปุ่น โดยการประกันคุณภาพการศึกษาก็คือเป็นกลไกหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สาธารณชนมั่นใจว่า มหาวิทยาลัยมีคุณภาพทางการศึกษาและวิจัย เป็นที่ยอมรับของสังคมและนานาชาติ และตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 99-100) นอกจากนี้ การประกันคุณภาพการศึกษาโดยภายนอกของประเทศญี่ปุ่นที่ใช้การรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) นั้น น่าจะมาจากการได้รับอิทธิพลจากการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้การรับรองวิทยฐานะเช่นเดียวกัน

4.2 วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพในประเทศญี่ปุ่นได้พยายามปรับปรุงมาตรฐานของมหาวิทยาลัยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1956 เรื่อยมา จนในปัจจุบันได้มีการประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยมติคณะรัฐมนตรี และยังใช้เป็นมาตรฐานในการรับรองวิทยฐานะขององค์กรต่าง ๆ ดังนั้นการประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นมุ่งเน้นใน 4 ประการ ดังต่อไปนี้ (JUAA, 2000)

1. มหาวิทยาลัยดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาและวิจัยอย่างเหมาะสม โดยมหาวิทยาลัยมีปณิธานและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและรักษาสภาพของระบบการศึกษาและวิจัย และมีแหล่งทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเงินที่เพียงพอต่อกิจกรรมดังกล่าว รวมทั้งมีความตั้งใจที่จะพัฒนา สาขาการศึกษาและวิจัยให้บรรลุผลสำเร็จ

2. มหาวิทยาลัยพัฒนาบุคลิกภาพและความสามารถที่หลากหลายของนักศึกษาแต่ละคน และช่วยให้เขาได้พัฒนาจุดแข็งและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา โดยมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องให้ความสนใจและแนวทางการศึกษาแก่นักศึกษา รวมถึงให้ความสำคัญกับวิถีชีวิตของนักศึกษา และช่วยให้เขาได้ศึกษา โดยปราศจากความกังวล และช่วยพัฒนาคุณภาพของความเป็นมนุษย์

3. มหาวิทยาลัยต้องมีการดำเนินการในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการ การปฏิบัติการ และการบริหารงานบุคคลอย่างเหมาะสม และสร้างความมั่นคงในตำแหน่งและสถานภาพทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังคม นอกจากนี้ควรมีการควบคุมเงินเดือนอย่างสมเหตุสมผล และมีความพยายามที่จะสร้างเงินทุนสนับสนุนสำหรับการปฏิบัติงาน

4. มหาวิทยาลัยพัฒนาและปรับปรุงกิจกรรมการศึกษาและวิจัยของมหาวิทยาลัย กำกับ ดูแลและประเมินองค์การและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ

4.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษาในประเทศญี่ปุ่นจะมุ่งเน้นที่การประกันคุณภาพภายใน โดย สภามหาวิทยาลัย จะเป็นองค์กรกลางที่จะประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยกรรมการผู้มีความรู้ความสามารถด้านอุดมศึกษา ไม่เกิน 20 คน แต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี และเน้นให้มีการนำกระบวนการกำกับตนเอง (Self-monitoring) และประเมิน ตนเอง (Self-evaluation) เข้ามาใช้ในสถาบันอุดมศึกษา โดยจัดให้มีองค์กรเพื่อติดตามประเมินผล ภายในในมหาวิทยาลัย และตีพิมพ์สู่สาธารณชน เพื่อประกันคุณภาพการศึกษาและการวิจัยของ มหาวิทยาลัย ให้เป็นที่ยอมรับของสังคมและนานาชาติ ซึ่งเป็นการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ระบบเปิดอย่างสมบูรณ์ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 100)

แต่การประกันคุณภาพภายนอกนั้น จะใช้การประเมินสถาบันอุดมศึกษาด้วยสื่อมวลชน และรับรองวิทยฐานะโดยสมาคมส่งเสริมวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (The Japanese University Accreditation Association : JUAA) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2490 โดยเกิดจากการรวมตัวของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในญี่ปุ่น เพื่อรับรองวิทยฐานะแก่มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของสมาคม เพื่อปรับปรุงคุณภาพของมหาวิทยาลัย (JUAA, 2000 และ สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 102-103)

4.4 วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพภายนอกด้วยสื่อมวลชน โดยสื่อมวลชนจะมีการจัดทำหนังสือ “แนะนำการศึกษาสู่ระบบอุดมศึกษา” ซึ่งแต่เดิมหนังสือแนะนำเข้าศึกษาเหล่านี้จะจัดลำดับคะแนนสอบเข้าของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนตัดสินใจว่าตนเองควรสมัครสอบเข้ามหาวิทยาลัยใด ในสาขาวิชาอะไร แต่ต่อมาหนังสือได้เปลี่ยนรูปไปเป็นคำแนะนำสาขาวิชาที่จะศึกษาประกอบด้วยคำอธิบายที่ว่า ในสาขาวิชานั้นมีอะไรที่จะเรียน และเมื่อเรียนไปแล้วสามารถประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง และสถาบันใดที่สอนวิชาเหล่านี้ นอกจากนี้หนังสือเหล่านั้น จำนวนมากได้จัดลำดับคุณภาพการให้การศึกษา โดยให้เครื่องหมาย “ดาว” ในแต่ละภาควิชาและมหาวิทยาลัย เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ตัดสินใจเลือกเพื่อศึกษาต่อ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หันมาสนใจคุณภาพของตนเอง และจัดให้มีการประกันคุณภาพ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 103)

ส่วนการประกันคุณภาพโดยสมาคมส่งเสริมวิทยฐานะของมหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (JUAA) จะรับรองวิทยฐานะให้แก่มหาวิทยาลัยที่เป็นสมาชิกของสมาคม โดยมหาวิทยาลัยที่ต้องการ การรับรองวิทยฐานะ (Accreditation) หรือรับรองวิทยฐานะซ้ำ (Reaccreditation) ก็จะต้องยื่นเรื่องเสนอต่อสมาคม และเสนอรายงานความก้าวหน้าของการศึกษาตนเอง ซึ่งประกอบด้วย รายงานข้อมูลพื้นฐาน ของสถาบัน (Basic institutional data report) และรายงานการศึกษาตนเอง (Self-study report) โดยที่ข้อมูลในรายงานข้อมูลพื้นฐานของสถาบัน ควรเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาวะการณ์ที่สัมพันธ์กับ องค์กรและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่สามารถแสดงออกได้ในเชิงปริมาณ และสอดคล้องกับหัวข้อ และรูปแบบที่สมาคมกำหนดขึ้น ส่วนรายงานการศึกษาตนเอง ควรจะกำหนดผลของการศึกษาตนเองที่ได้ดำเนินการโดยมหาวิทยาลัย รวมถึงการวางแผนสำหรับการปรับปรุงในอนาคตซึ่งขึ้นอยู่กับข้อมูลที่กล่าว ไว้ในรายงานข้อมูลพื้นฐานของสถาบัน และข้อมูลเชิงปริมาณอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรายงานดังกล่าวด้วย สำหรับหัวข้อรายงานการศึกษาตนเองจะเป็นไปตามที่สมาคมได้กำหนดขึ้น และจะเกี่ยวข้องกับองค์กรและกิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่มีความสำคัญและจำเป็นและสอดคล้องกับมาตรฐานของมหาวิทยาลัย ซึ่งทางสมาคม ฯ จะแบ่งหัวข้อในการรับรองวิทยฐานะออกเป็น 11 หัวข้อ ดังนี้ (JUAA, 2000)

1. ปณิธานและวัตถุประสงค์ (Missions and Objectives)

ความเหมาะสมของปณิธานและวัตถุประสงค์ของสถาบัน และความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ตามนโยบายทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2. องค์กรทางการศึกษาและวิจัย (Education and Research Organizations)

ความเหมาะสมขององค์กรทางการศึกษาและวิจัยของสถาบัน

3. การรับนักศึกษา (Student Admission)

- วิธีการที่ประยุกต์โดยสถาบันสำหรับการคัดเลือกนักศึกษาใหม่ โดยเฉพาะการมีวิธีการ ที่หลากหลาย รวมถึงความเหมาะสมของแต่ละวิธีการของการคัดเลือก

- ความเหมาะสมของอัตราส่วนระหว่างนักศึกษาที่สอบคัดเลือกกับนักศึกษาโควตา

4. หลักสูตรการศึกษา (Educational Curricula)

4.1 หลักสูตรการศึกษาในระดับสถาบัน ภาควิชาและอื่นๆ

- ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรการศึกษาในระดับสถาบัน ภาควิชาและอื่นๆ กับปณิธานและวัตถุประสงค์ของแต่ละระดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความเหมาะสมของขั้นตอนการสนับสนุนนักศึกษาที่มีอำนาจในการตัดสินใจของตนเองเกี่ยวกับการศึกษาของตน ภายใต้บริบทของวิธีการสำหรับการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา
- ความเหมาะสมของวิธีการสำหรับการคำนวณจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชาให้ มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะและเนื้อหาของรายวิชา รูปแบบ และความชอบ
- สำหรับมหาวิทยาลัยที่สามารถโอนหน่วยกิตกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอื่น ๆ ต้องมีความเหมาะสมในการกำหนดหน่วยกิต
- สำหรับมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยที่รับนักศึกษาจากคณะทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยอื่น และมีหน่วยกิตมาก่อนการเข้าศึกษา ต้องมีความเหมาะสมของวิธีการสำหรับการ ยอมรับหน่วยกิตดังกล่าว
- การพิจารณาเป็นพิเศษสำหรับหลักสูตรการศึกษาที่พัฒนาขึ้นสำหรับผู้ใหญ่นักศึกษาต่างชาติ และคนหนุ่มสาวที่เพิ่งกลับมาจากต่างประเทศ และการแนะแนวการศึกษาแก่บุคคล ดังกล่าว
- ความเหมาะสมของวิธีการสำหรับการวัดประสิทธิผลของการศึกษา
- ความเหมาะสมของการแนะนำที่เตรียมให้กับนักศึกษาในการพิจารณา
- การวัดเพื่อเสริมประสบการณ์เรียนรู้ของนักศึกษาและพัฒนาวิธีการสอนของอาจารย์ รวมถึงประสิทธิผลของสิ่งนั้น
- ความเหมาะสมของรูปแบบห้องเรียนและวิธีการสอนของอาจารย์ และประสิทธิผลของการแนะแนวการศึกษา

4.2 หลักสูตรการศึกษาสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย

- ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย และปณิธานและวัตถุประสงค์ของแต่ละบัณฑิตวิทยาลัย
- ความเหมาะสมของการแนะแนวการศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับรูปแบบของวิทยานิพนธ์ และความชอบ
- การเตรียมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา และจัดเตรียมการแนะแนวการศึกษาและวิจัยสำหรับผู้ใหญ่ และนักศึกษาต่างชาติ
- ความเหมาะสมของวิธีการสำหรับการวัดประสิทธิผลของการแนะแนวการศึกษาและวิจัย
- สำหรับมหาวิทยาลัยที่สามารถโอนหน่วยกิตกับมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอื่น ๆ ต้องมีความเหมาะสมในการกำหนดหน่วยกิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขอบเขตของปริญญาเอกและปริญญาโท จะต้องมีความเหมาะสมกับนโยบายและมาตรฐานสำหรับการได้รับปริญญา

4.3 การเรียนรู้ตลอดชีวิต

- ความเหมาะสมของเตรียมการและการวัดเพื่อประยุกต์สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5. กิจกรรมวิจัย (Research Activities)

- ความเหมาะสมของระบบสำหรับค้นหาความจริงด้วยกิจกรรมวิจัยของบุคลากรการสอน

- กิจกรรมวิจัยของบุคลากรการสอนในแต่ละหน่วยขององค์การวิจัยและการศึกษา

- ระดับของการให้กำลังใจและส่งเสริมกิจกรรมวิจัยของบุคลากรการสอน และประสิทธิผลของกิจกรรมดังกล่าว

6. องค์การการศึกษา (Educational Organization)

- ความเหมาะสมขององค์การของบุคลากรการสอนในสถาบัน ที่สัมพันธ์กับปณิธานและวัตถุประสงค์ของสถาบัน ชนิดและธรรมชาติของหลักสูตร และจำนวนของนักศึกษา

- สภาพของการสื่อสารระหว่างบุคลากรการสอนในกระบวนการสร้างหลักสูตรการศึกษา

- ระบบสนับสนุนทรัพยากรบุคคลให้มีประสบการณ์ทางการศึกษาที่สมบูรณ์ด้วยการตรวจสอบและการฝึกอบรม รวมถึงการให้การศึกษาภาษาต่างประเทศ และการศึกษาที่ไม่เป็นทางการที่เกี่ยวข้องกับสาขาและความชอบ และรู้จักจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม

- ธรรมชาติของมาตรฐานและวิธีดำเนินการสำหรับการจูงใจ การจ่ายเงินเดือน ความกระตือรือร้น และการสนับสนุนบุคลากรการสอน และรู้จักประยุกต์การวางมาตรฐานอย่างเหมาะสม

- วิธีสำหรับการประเมินกิจกรรมการศึกษาและวิจัยสำหรับบุคลากรการสอน และประสิทธิผลของกิจกรรมดังกล่าว

7. สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ (Facilities and Equipment)

- ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และอื่น ๆ สำหรับการบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาและวิจัยของสถาบัน

- ความชัดเจนของระบบการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบภายในมหาวิทยาลัย สำหรับการรักษาไว้และการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. หนังสือ, ทรัพยากรการเรียนรู้อื่น ๆ และห้องสมุด (Books and Other Learning Resources, and Libraries)

- การจัดเตรียมหนังสือ วารสารทางการศึกษา และทรัพยากรการเรียนรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษาและการวิจัย และมีปริมาณที่เหมาะสม
- ขนาดและประสิทธิผลของห้องสมุด และความเหมาะสมของอุปกรณ์และการติดตั้ง
- การพิจารณาค่าใช้จ่ายของผู้ใช้ห้องสมุด เช่น จำนวนเก้าอี้ในห้องอ่านหนังสือ เวลาที่เปิดบริการ ระบบเครือข่ายในห้องสมุด และประสิทธิผลและความเหมาะสมของสิ่งดังกล่าว
- สภาพของระบบสารสนเทศทางการศึกษาที่จัดเตรียมไว้ให้ และความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

9. การพิจารณาสิ่งที่จัดให้แก่นักศึกษา (Consideration Given to Student Life)

- ประสิทธิผลและความเหมาะสมของการช่วยเหลือทางการเงิน เช่น ทุนการศึกษา
- การให้บริการคำปรึกษาแก่นักศึกษาในด้านชีวิตประจำวันและเป้าหมายการทำงาน และทำอย่างไรจึงจะได้ประโยชน์สูงสุด
- ความเหมาะสมของการรักษาและปรับปรุงสุขภาพจิตและสุขภาพกายของนักศึกษา
- ประสิทธิผลของการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตรที่จัดขึ้นโดยมหาวิทยาลัย ในพื้นฐานขององค์การ

10. การปกครองและการบริหาร (Governance and Administration)

- จุดเน้นของบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะ โดยเฉพาะบทบาทที่แสดงในแต่ละปีการศึกษาในหลักสูตรการศึกษา และสิ่งตีพิมพ์ส่วนบุคคล
- ความเหมาะสมของวิธีการคัดเลือกอธิการบดีและคณบดี
- ธรรมชาติขององค์การที่จัดการและกระจายความรับผิดชอบทางการศึกษา และประสิทธิผลของกิจกรรม

11. องค์การและระบบสำหรับการศึกษาดตนเอง (Organizations and Systems for Self-Study)

- ธรรมชาติของระบบสำหรับการศึกษาดตนเองอย่างต่อเนื่อง และประสิทธิผลของกิจกรรมดังกล่าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ธรรมชาติของระบบสำหรับการพัฒนาในอนาคตและปฏิรูปตามการศึกษาตนเองและ การประเมิน และประสิทธิผลของกิจกรรมดังกล่าว

ก่อนที่ทางสมาคมจะตัดสินใจ จะต้องมีการพิจารณาและตรวจสอบในทุกหัวข้อที่จะรับรอง วิทยฐานะหรือรับรองวิทยฐานะซ้ำ รวมถึงการพิจารณาถึงโครงสร้างขององค์การที่รับผิดชอบการรับรองวิทยฐานะภายในมหาวิทยาลัยด้วย ซึ่งการรับรองวิทยฐานะนั้นจะมีกระบวนการที่เข้มงวดในการศึกษาทุกกรณี ตามที่กำหนดไว้ในรายงานข้อมูลพื้นฐานของสถาบันและรายงานการศึกษาตนเอง ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะเป็นการตัดสินใจโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยจะประเมินถึงความพยายาม (Efforts) ของมหาวิทยาลัยหรือคณะที่จะปรับปรุง (Improve) และปฏิรูป (Reform) ตนเอง ตามเป้าหมาย ปณิธาน หรือวัตถุประสงค์ของสถาบัน (JUAA, 2000)

คณะกรรมการรับรองวิทยฐานะหรือรับรองวิทยฐานะซ้ำของสมาคมจะส่งรายงานการตรวจสอบที่ได้พิจารณารับรองวิทยฐานะของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจรวมถึงการคิดวิธีหรือระบบสำหรับการปรับปรุงและปฏิรูปสำหรับแต่ละมหาวิทยาลัยด้วย จากนั้นส่งให้คณะกรรมการของสมาคมจะทำการพิจารณา แล้วจึงส่งรายงานการตรวจสอบพร้อมทั้งข้อเสนอแนะแก่มหาวิทยาลัย (JUAA, 2000)

การรับรองวิทยฐานะของสมาคมนี้ จะไม่มีอำนาจที่จะลงโทษแต่อย่างใด แต่เป็นกระตุ้นให้มหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุงและปฏิรูปการศึกษาของตน ตามเป้าหมาย ปณิธาน หรือวัตถุประสงค์ ของสถาบัน พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา (JUAA, 2000)

5. ประเทศนิวซีแลนด์

5.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

การศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ก่อนปี ค.ศ. 1989 มีลักษณะเป็นการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง (Centralization) ทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน รัฐจึงมีความคิดในการปฏิรูปการศึกษาโดยการกระจายอำนาจ และใช้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และตรวจสอบคุณภาพเป็นกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลสถานศึกษา เพื่อให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและตอบสนองต่อกฎหมายการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 142)

5.2 วัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์ จะแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ การรับรอง คุณภาพ (Quality accreditation) ของหลักสูตร/โปรแกรมการศึกษา และการตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการ (Academic quality audit)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การประกันคุณภาพในประเทศนิวซีแลนด์ จะมีสำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (New Zealand Qualification Authority : NZQA) ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของรัฐสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งก่อตั้งขึ้นจากกฎหมายการศึกษา ฉบับปรับปรุง ค.ศ. 1990 ทำหน้าที่ในการกำหนดเกณฑ์ในการรับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แล้วอาจรับรองเองหรือ ให้นำหน่วยงานภายนอกเป็นผู้รับรองตามเกณฑ์ที่สำนักงานได้กำหนดขึ้น นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการของมหาวิทยาลัยในประเทศนิวซีแลนด์ (The New Zealand Universities Academic Audit Unit : AUU) ที่ก่อตั้งขึ้นโดยสภาอธิการบดีมหาวิทยาลัยนิวซีแลนด์ (New Zealand Vice-Chancellors' Committee : NZVCC) เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพทางวิชาการ (Academic quality audit) ในทุกสถาบันอุดมศึกษา และแนะนำช่วยเหลือในการศึกษาและยกระดับมาตรฐานทางวิชาการระดับชาติ (National academic standards) โดยหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานที่มีระบบและ เป็นอิสระจากการดำเนินงานของสถาบันต่างๆ (NZQA, 2000 และ AUU, 2000)

5.4 วิธีดำเนินการประกันคุณภาพ

โดยทั่วไป การรับรองคุณภาพสถาบันที่จัดการอุดมศึกษาเกิดขึ้นได้ทันที หลังจากที่สถาบันอุดมศึกษาได้ลงทะเบียนขอจัดตั้ง (Registration) และคุณภาพของหลักสูตร/โปรแกรมวิชา จะเกิดขึ้นเมื่อได้รับการรับรองมาตรฐาน ตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานรับรองคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (NZQA) ได้กำหนดขึ้น ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 :90)

1. การบริหารจัดการที่ดี
  - สถาบันกำหนดสถานภาพ (Status) ทางกฎหมายอย่างชัดเจน
  - สถาบันกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาของสถาบันอย่างชัดเจน
  - สถาบันมีการกำหนดกรรมสิทธิ์ การปกครอง และการจัดการของสถาบัน
  - สถาบันกำหนดบทบาทหน้าที่ และงานประจำอย่างชัดเจน
  - สถาบันให้ข้อมูลตามคำขอของสาธารณชนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย
2. มีความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา
  - สถาบันมีนโยบายคุณภาพที่ประยุกต์ใช้กับทุกโปรแกรม เพื่อรักษาคุณภาพ

การศึกษา

- สถาบันกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบสำหรับการจัดการระบบคุณภาพ อย่างชัดเจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สถาบันมีระบบการตรวจสอบและกำกับดูแลประสิทธิผลของระบบคุณภาพและพัฒนาคุณภาพของการเตรียมการทางการศึกษา

- สถาบันมีวิธีดำเนินการที่ยุติธรรมสำหรับนักศึกษาทุกคน

3. มีการวางแผนหลักสูตร/โปรแกรมที่ดี

- คณะบุคคลต่างๆ ให้คำปรึกษาและมีส่วนร่วมในการออกแบบโปรแกรม

- สถาบันมีบุคลากรที่เหมาะสมกับโปรแกรม

- สภาพการถ่ายโอนหน่วยกิตมีความชัดเจน และปราศจากอุปสรรค

- สถาบันได้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตร/โปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ จาก

การ ให้ผลป้อนกลับ (Feedback) จากนักศึกษา

4. มีการดำเนินงานของหลักสูตร/โปรแกรมที่ดี

- มีหลักการในการเลือกสรรและพัฒนาบุคลากร

- บุคลากรมีการพัฒนางานที่รับผิดชอบ

- มีการทบทวนการทำงานของบุคลากรให้มั่นใจถึงประสิทธิภาพการทำงาน

- โปรแกรมเหมาะสมกับทรัพยากร

- นักเรียนได้รับผลป้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตน

โดยการขอรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นตํ่านั้น ผู้จัดการสถาบันอุดมศึกษาจะต้องแสดงหลักฐานให้เห็นว่าสถาบันมีโครงสร้างการบริหาร ความรับผิดชอบต่อคุณภาพ การวางแผนและการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ที่มาตรฐานดังกล่าว ซึ่งการรับรองคุณภาพนั้นอาจเป็นสำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (NZQA) เป็นองค์การที่ให้การรับรองเอง หรืออาจมอบให้หน่วยงานรับรองคุณภาพภายนอก (External quality validation) เป็นผู้ ประเมินและรับรองคุณภาพของหลักสูตร/โปรแกรมของสถาบัน รวมทั้งตรวจสอบการดำเนินการด้วย นอกจากนี้อาจเป็นหน่วยงานจากวงการอุตสาหกรรม องค์การวิชาการหรือองค์การวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญและคุณสมบัติพร้อมที่จะประเมินคุณภาพการศึกษาของหลักสูตร/โปรแกรมกับเกณฑ์ขั้นตํ่าที่สำนักงานรับรองคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ (NZQA) ได้กำหนดขึ้น และจะ มีการรับรองคุณภาพในทุก 3-5 ปี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2541 : 89-93 และ Alan Barker, 1994 : 83-88)

ส่วนการตรวจสอบโดยหน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการของมหาวิทยาลัยในประเทศนิวซีแลนด์ (AUU) จะมีกระบวนการการตรวจสอบสถาบันอุดมศึกษาศึกษา ดังนี้ (AUU, 2000)

การตรวจสอบจะเริ่มจากการที่สถาบันต้องการให้หน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการ (AAU) ดำเนินการตรวจสอบสถาบันของตนตามตารางเวลาที่กำหนด (ประมาณ 9 เดือนล่วงหน้า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ก่อนการตรวจ เยี่ยม (Audit visit) หลังจากวันที่สถาบันได้ลงทะเบียน ผู้อำนวยการและ คณะกรรมการจะคัดเลือกคณะ ผู้ตรวจสอบ ซึ่งมีตำแหน่งหรือความสามารถตรงกับคุณ ลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัย โดยคณะผู้ตรวจสอบจะรวมถึงนักวิชาการของนิวซีแลนด์ ประชาชนจากวงการอุตสาหกรรมหรือวงการธุรกิจ (บุคคลที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการ คุณภาพ) นักวิชาการต่างประเทศ และผู้เชี่ยวชาญจาก หน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการ (AUU)

กระบวนการตรวจสอบเริ่มต้นการรับรองการตรวจสอบภายในมหาวิทยาลัยถึงผลที่ เขียนไว้ ในแฟ้มสะสมงานตามที่หน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการได้กำหนด ได้แก่ การออกแบบ การกำกับดูแล (Monitoring) และการประเมิน (Evaluation) ในรายวิชาและโปรแกรมที่ศึกษา เพื่อ การได้รับปริญญาหรือคุณสมบัติ (Qualifications) อื่น ๆ การสอน การเรียนรู้ และการประเมิน (Assessment) การแต่งตั้งและ การปฏิบัติงานของบุคลากรทางวิชาการและอื่น ๆ การวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการวิจัยการสอนในมหาวิทยาลัย รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นของ นักศึกษา ผู้ตรวจสอบภายนอก ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่ได้รับการยอมรับทางวิชาการโดยสถาบันจะ เสนอรายงานและผลการตรวจสอบในครั้งก่อน พร้อมทั้งตัวบ่งชี้การดำเนินงานแก่คณะผู้ตรวจสอบ

คณะผู้ตรวจสอบจะตรวจสอบและอภิปรายถึงแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ที่มหาวิทยาลัย จัดทำขึ้น ซึ่งการอภิปรายจะได้มีกำหนดลักษณะเฉพาะของสถาบันสำหรับการสืบสวน (Investigation) และข้อมูลที่เพิ่มเติมสำหรับความชัดเจน โดยระหว่าง 2 เดือนก่อนการตรวจเยี่ยม จะ ได้มีการตรวจทานด้วยข้อมูลจากภายนอก และวางโปรแกรมสำหรับการตรวจเยี่ยมเพื่อให้สถาบันได้ เตรียมตัว คณะผู้ตรวจสอบจะใช้เวลาประมาณ 2 หรือ 3 วันในมหาวิทยาลัย เพื่อพบปะพูดคุยกับ บุคคลต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร นักศึกษา สมาชิกขององค์การ รวมถึงรองอธิการบดีหรืออธิการบดี หรือ บุคคลอื่นในสภามหาวิทยาลัย รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภาคีและคณะ ซึ่งผู้ตรวจสอบจะพบปะพูดคุย กับบุคคลต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ประมาณ 200-300 คน ระหว่างการตรวจเยี่ยม

หลังจากการตรวจเยี่ยม คณะผู้ตรวจสอบจะเขียนรายงานการตรวจสอบ (Audit report) ในสิ่ง ที่คณะผู้ตรวจสอบได้พบเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา ฉบับร่างของ รายงานจะถูกส่งไปให้สถาบันสำหรับอธิบายข้อเท็จจริง (Fact) และสิ่งที่มีความสำคัญ (Emphasis) หลังจากนั้นคณะผู้ ตรวจสอบจะเขียนรายงานฉบับจริงส่งให้แก่สถาบัน จากนั้นก็จะตีพิมพ์ให้ สาธารณชนรับทราบภายใน 2-3 อาทิตย์

หน่วยงานตรวจสอบทางวิชาการ (AAU) จะไม่มีอำนาจที่จะกำหนดมาตรการลงโทษ เพียงแต่พยายามที่จะกดดันให้มหาวิทยาลัยได้ทราบจุดด้อยของตนหลังจากได้รับการตรวจสอบ นอกจากนี้หน่วยงานดังกล่าวยังมีหน้าที่ตรวจสอบคณะกรรมการของที่ประชุมอธิการบดี (The New Zealand Vice-Chancellor's Committee) เกี่ยวกับโปรแกรมทางวิชาการของมหาวิทยาลัย อีกด้วย (AUU, 2000)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้